

CamScanner

بار دے ڈھولے

شارب

6/31
11/7/86

UNIVERSITY ORIENTAL COLLEGE
Seminar Library
DEPARTMENT OF PANJABI

LIBRARY
LAHORE

Class No..... *Book No.....*

6431
11/2/86

بارے ڈھولے

لوک ورثہ

783

بارے ڈھولے

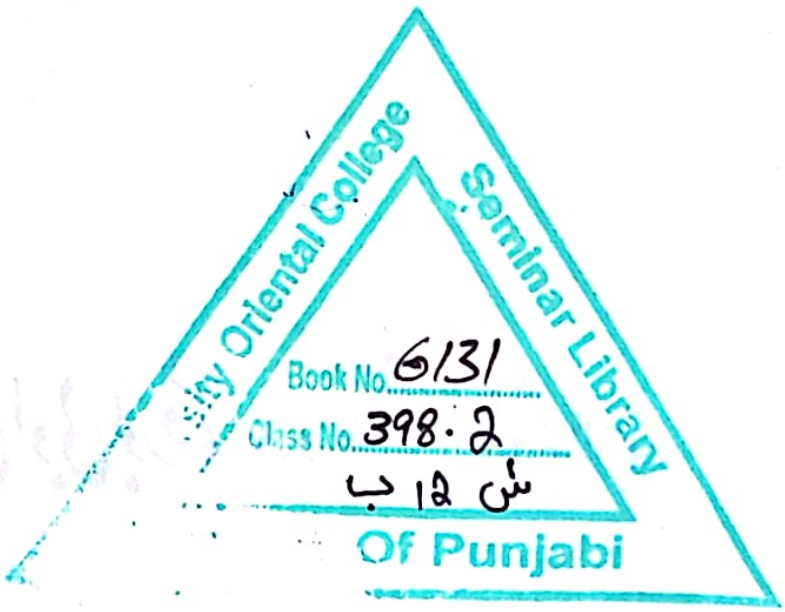
پروفیسر شارب

پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۵۸ لارنس روڈ، لاہور

محمد آصف خاں ، سیکرٹری ، پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
۵۸ - لارنس روڈ - لاہور نے برکی آرٹ پرنٹرز
۴۳ - ریٹیگن روڈ - لاہور توں مارچ سنہ ۱۹۸۵ء وچ
پہلی وار چھپوائی -

مُل : ۲۵ روپے

پہلی گل

جیویں کہ "کنّیں بُنّدے" دی پہلی گل وچ دسّیا گیا ہے کہ ہتھلی کتاب لوک شاعری دی ستویں کتاب ہے۔ پروفیسر شارب ہوراں ناں اکّو مسودہ ای گھلّیا ہائی پر اساں اوہناں نال مشورہ کر کے اوس مسودہ نُوں دو حصّیاں وچ ونڈ دِتّا۔ "کنّیں بُنّدے" وچ سارے دا سارا دیباچہ دے دتّا ہے۔ جیہناں سجناں نُوں حسینی ڈھولیاں، یُوسف دے ڈھولیاں جاں عام جان کاری دی لوڑ ہووے اوہ "کنّیں بُنّدے" ویکھن دی کھیچل کرن۔

پنجابی پیاریاں نُوں پڑھ سُن کے خوشی ہوسی کہ ایس کتاب مگروں اسیں لوک شاعری بارے دو ہور کتاباں چھاپدے پئے ہاں۔ ایہناں دوناں کتاباں دے مرتّب اُگھے لکھیار تے تھیہہ کھٹائی دے سیانے ڈاکٹر سیف الرحمٰن ڈار ہوری ہن۔

اسیں سمجھدے ہاں کہ علمی ، ادبی تے تحقیقی رچناواں نُوں چھاپن توں وکھ لوک ورثے دی سانبھ سنبھال وی پنجابی ادبی بورڈ دی ذمہ داری ہے ۔ ایس ذمہ داری دے سانوّاں اسیں کیویں اُتّر رہے ہاں ، ساڈے توں کوہتا تُسیں جاندے ہو ۔

محمد آصف خاں

ویروا

ایہہ ڈھولے میں وکھو وکھ راویاں کولوں سُنے ہن - بوہتے ڈھولیاں دا راوی جعفر حسین، چک مورچیوالہ دا ہے - ڈھولے بعض تے لوک ڈھولے ہن یا اوہناں دے لکھاری دا اتہ پتہ نہیں - پر بعض ڈھولے میاں سید شاہ مرحوم دے ہن اتے بعض میاں اللہ یار بلوچ مرحوم دے ہن - تُسیں ویکھو گے جو ایہناں ڈھولیاں وچ پہلے اِک دو ڈھولے شاہ حنیفؒ دی داستان نال وی تعلق رکھدے ہن ، جیہناں دا کربلا دی داستان نال محض روائتی (LEGENDARY) تعلق ای ہے - اس وچ ویہہ۲۰ ڈھولے مکمل تے اِکیواں ڈھولا نا مکمل ہے -

جنگ امام حنیفؒ دے ڈھولے تے واقعہ کربلا دے ڈھولے دو وکھریاں وکھریاں لڑیاں ہن -

مرتّب ——————

حسینی ڈھولے

ڈھولا امام حنیف

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، مینُوں آسرے پاک سبحان دے
ہُن امام حنیف طرف یزید دی خط پیا لکھدا ،
سُنیہے گھلّے لکھ پیغام دے
آکھے سُن بے ایمانا مَیں لشکر فوجاں لَے کے خاطر تیری آیا ،
تُوں اجے تائیں لئی بیٹھا ایں کھوٹ گمان دے
گھتّاں گاہ تلوار دے تختہ تیرا پٹ چھوڑیساں ،
گھت کے کٹک طوفان دے
توئیں میرے بے دوسے مارے وِیر پیارے ،
مینُوں ڈاڈھے دُکھ ارمان دے
مری جاون بھرا جھناں دے ،
اوہ کدی نہ سوندے نال آرام دے
مَیں جس دِن دی سُنی گل بھراواں دی ،
کدے ٹُکڑے رج نہ کھاہدے طعام دے

لہ : کٹک نُوں بلداں دے پچھّے پھلہ بنھّ کے گاہیا جاندا ہے ۔

جیویں میرے ٹُر گئے وِیر پیارے ،
توں وی کچہری نہ لا بہیں وِچ چوگان دے
بھلکے تیرے شہر دمشق نوں دیساں آن تھرتھلّیاں ،
جے ساہ سلامت رہ گئے میری جان دے
اِتنی گل لِکھ کے بھرا خاقان نوں ٹوریا ،
پیغڑے گیا کٹ سفران دے
یزید پلید نوں ونج خط نپائیا ،
اُس پڑھایا نال دھیان دے
یزید نوں غُصّہ ظلم دا چڑھیا ،
کاوڑ نال بولے نال خاقان دے
(ربط ٹُٹ گیا ہے)
امام حنیفؓ آکھے لڑائیں نال یزید دے ،
کر کے تقوے رب مہربان دے
اِتنے تائیں دُوئے بھرا امام حنیفؓ دے اپڑ گئے ،
سولاں لکھ تے سٹھ ہزار فوج آندی نیں نال سمیان دے
بھرا نال خوشی دے ملے امام حنیفؓ دے ،
لشکر سارے کیتے ادب سلام دے

امام حنیف راضی ہویا جیویں کوئل نوں شادیاں ،
ویلے صبح دے باغ بُستان دے
امام حنیفؓ بھراواں نوں پیا سمجھیندا ،
پکّے کر کے قول زبان دے
آکھے بھرے گھتّو ونج لڑائی ، مارو ملکھ[1] کُفران دے
نہیں جاساں وچ دمشق دے جتھّے لکھ فوج یزید دی ،
متھّے لگساں اُس شیطان دے
جے جیندا ہویا تے مل پوساں ،
اللہ رکھسی نال امان دے
اِتنی گل کر کے آپو آپ وگے جاندے ،
تنگ کر کے لڑ لگام دے
بھرا امام حنیفؓ دے وہ لکھ فوج لے کے بھرے جا اپڑے ،
اُچّے جھنڈے دِتّے نیں لا نشان دے
اودوں فوجاں بھرے دِیاں دھانیاں ،
آکھن اج لشکر مارنے حنیفؓ امام دے

---

[1] : مُلک ، مخلوق ۔

وگن ڈھول نگارے تے کرن شور کُکارے ،
بُجروں آون کھڑک گھمسان دے

گھوڑیاں دھوڑ اُڈائی تے جیویں لہندی طرفوں پئی گھل ہنیری ،
گرد ہوندیاں سخّ آسمان دے

دوواں طرفوں فوجاں ساہنویاں ہوئیاں ،
حشر گئے تپ حمام دے

جواناں دے گئے ہو مقابلے ،
جیویں پروانہ سڑ کے مرے چانن ویکھ شمعدان دے

ڈولے طبق زمین دے ،
جس ویلے نعرے کرن پئے علی شاہ مردان دے

مارن فوج لعین دی کافر ڈر دے ،
تماشے ویکھ کے علی دے پُتّر خاقان دے

سارے رل کے اگے تے مگروں ،
گوشے مارن چھک کمان دے

لہو پیا پھرے وِچ میدان دے ،
جیویں پانی لُڑھ کے وڑدا اے وِچ نوان دے

کافراں دے نال اینویں کیتی جیویں حضرت علی قلعے خیبر دے وڑیا ،
کافر مارے کُل تمام دے

ترے[۳] لکھ کافر مار گھتیو نیں ، کر کے زور تران دے
ترے[۳] لکھ موذی پھٹ سٹیو نیں ،
دو[۲] لکھ بخّ کے آندا اے نال چلان دے
ترے[۳] لکھ مومن شہید ہویا ،
پانی ونج پیتے نیں حوض کوثر دے جام دے
ہُن اُوائیں چھوڑیے اوہناں نُوں ،
امام حنیف رضؓ دا حال سُنائیے ، سارے ذکر دسیئے کھول بیان دے
مومن امید وار بھج جنّت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ نبی دا ،
تینوں شرم ہوسی کڈھی تے کھلے نیں غلام دے

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ،
چنگا ڈِٹھا کم تیری قُدرت دے واہ پساراں دا
ہَن اُدائیں دِتا چھوڑ بھراواں نُوں ،
امام حنیف دی طرح دھاگا لیا موڑ مہاراں دا
اودوں امام حنیف پُوہتا کول دمشق دے ،
لمّا کٹ کے پدھ سفاراں دا
ڈیرہ وِچ میدان لایا نیں ،
جھنڈا لگا شاہ سرداراں دا
آپے امام حنیف دِیاں دسّاں گئیاں پئے یزید نُوں ،
سُنّدیاں نال ہوش گیا بُھل بدکاراں دا
وزیراں امیراں نُوں سد کے آکھے ،
امام حنیف آیا بیٹھا اے ہَن کیہڑا کریے سوچ وچاراں دا
اوہ ساتھوں منگدا اے وَیر بھراواں دا ،
جیہڑا اساں اوہناں نُوں دِتا دُکھ ازاراں دا
ایہہ پہلوان حضرت علی دا ،
جس اگے سودھیا اے کوٹ کفاراں دا

اگے ولید نے شمر وی ایسے مار مکائے
ہلوں[1] نے کاں گئے کھا گوشت مُرداراں دا
تُسیں جنگ کرو نال امام حنیفؓ دے ،
پُورا چا کرو سوال ونگاراں دا
عمرو کافر آکھے ہیں لڑساں نال حنیفؓ دے ،
بھانویں لشکر لے کے آیا اے بے شماراں دا
نوکر اوہ نمک حرام ہوندے نیں ،
جیہڑے بادشاہ دے حکم نوں عذر کر جان انکاراں دا
یزید راضی پیا ہوندا اے ،
آکھے سانوں وساہ تیتھے اعتباراں دا
جیہڑا مارے امام حنیف نوں ،
ہیں دیواں ولکھ جاگیراں ، خزانہ لُٹ کے دیواں مال ہزاراں دا
عمرو دو لکھ فوج لے کے دھایا ،
نہ لایا جھٹ پلکاراں دا
گھوڑیاں تے کیتی چڑھ اسواری
جیویں ساون بدل پوندا اے چڑھ پہاڑاں دا

---

[1] الاں ۔

امام حنیفؒ دی من تے ڈیرا آ کیتو نے
پاسا تک کے سُنجّ اُجاڑاں دا

راہیں تھکّے ہُٹے ہوئے کافر سیں گئے ،
ساریاں نُوں نیندر دا گیا اے چڑھ نشہ خماراں دا

مصعب بھرا آیا کول امام حنیفؒ دے ،
زبانی قصّہ کر کے کُل گفتاراں دا

آکھے ہیں کافراں دے ڈیرے دے کول گیاں ،
اُتھے معلوم ہویا بھیت اسراراں دا

کافر سارے سُتّے پئے
کوئی کھڑک نہ پہرے داراں دا

ہک ہیں تینُوں تماشا کر وکھائیں ،
رب پُورا چا کرسی قول قراراں دا

مصعب سو سواراں نُوں لے کے وگیا جانّدا ،
قدم دھر کے تیز رفتاراں دا

اپڑے کول کافراں دے ہک واری چا مار و مار کرینّدے "
آپ کرن پئے شور کُکاراں دا

کافر ابھڑ بھانّدے اُٹھے ،
جیویں پُوندا کائی تراہ قطاراں دا

اِتنے تائیں مُصعب آپنے آدمی لے کے نکل گیا ،
وچ کھلوتا اوہلا تک کے جھاڑاں دا

کافر چمک تلواراں آپس وچ کٹڈے پئے ،
اُتھے پیا ہا گاہ تلواراں دا

اوہ آپس وچ لڑ کے گئے مر اُتھائیں ،
رگنیا میتھوں نہ جاندا گانج[1] شماراں دا

اِتنے تائیں حضرت حنیفؓ فوجاں لے کے اپڑ گیا ،
جیویں خونی بازاں نُوں شوقن شکاراں دا

عمرو کافر بھج لیا نیں ،
بے ایماناں دا نرٹ گیا مان ہنکاراں دا

جھاڑاں نال ٹنگ کے مار گھتّیو نیں ،
کافر بالن جا بنے حاوِنیے دوزخ دیاں ناراں دا

ہُن بھلکے ہوسی جنگ یزید دا ،
اللہ نُوں مالوم کیہڑا کروائے سیل بازاراں دا

مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ دین دا ،
توڑے خادم ہوسی پنجاں تے باراں دا

---

[1] : مجموعہ ۔

۳

اللہ نُوں کراں یاد ہمیشہ ، جیہڑا سچّا پاک سُبحان اللہ
لکھ حمد ثنائیں ہین اُسے نُوں ، جیہڑا مشکل دیندا کر آسان اللہ
اصحاب معاویہ رضؓ دُنیا توں راضی ہویا ، چھڈ ٹُریا مقام اللہ
یزید بادشاہی دا کم سنبھالیا ، بیٹھا تخت تے نال گمان اللہ
مدینے لکھیا خط ولید نُوں توں ، میرا من کلام اللہ
تینُوں تھانیداری مدینے دی ، میرا حکم ہے بادشام اللہ
امام حسینؓ نُوں آکھ بیعت میری کرے ، دُوئی ہے سب غلام اللہ
جے بیعت نہ منّے تے سر کٹ کے بھیجے اساتھے ،
توں وی لئیں ویکھ انعام اللہ
ولید آکھے بے دوسے حسینؑ نُوں مَیں کیوں ماراں ،
اُس کیہڑا کیتا عیب نقصان اللہ
بھاویں ڈھیر زمیناں دیسیں ، میرا ہوسی حکم تمام اللہ
بے دوسے حسینؑ نُوں مَیں تنگیاں دیساں ،
میرا ماریا جاسی دو جہان اللہ

میں تے رضی ہووان جے امام حسین توں میرا لکھ وری ہووے ،
ہر قربان اللہ

اوہ ہوسی فرعون شداد دا ، جیہڑا یزید دے قہروان اللہ
یزید اتنیاں گلاں کیوں کریندا ،
جے جیندا ہوندا حضرت شاہ علی مردان اللہ

ولید خط امام حسین نوں وِنجھ ٹپایا ،
آکے میرا من قربان اللہ

امام حسینؑ خط نوں پڑھیا ، سارا پڑھ بیان اللہ
آکھے میتھے باہاں تھوڑیاں ،
یزید چھڈو ودا اے ، پیو دادے دا تھاں مکان اللہ

اگے امام حسن نوں زہر دے کے شہید کرایا ئس ،
جیہڑا میرے سر تے سائبان اللہ

میں تے نانے دے روضے تے جاساں ،
مینوں توڑ دیاں خبراں دیسی نبیؐ پاک رحمان اللہ

اُٹھی تے روضے مبارک تے گیا ، بخشے پڑھ قرآن اللہ
روندا روندا گیا سیں اُتھائیں ، کیتا جھٹ آرام اللہ

خواب دے وچ نبیؐ محمدؐ ملیا ،
جیہڑا نبیاں دا شاہ سلطان اللہ

آکھے توں کربلا دے وِچ شہید ہونا ایں ،

اینویں لکھیا لوح کلام اللہ

مکے وی بہیویں سر اجھکنا ، میرا ای ایہہ اعلان اللہ

دُنیا چھوڑ کے آ جا کول میرے ، پیویں حوض کوثر دے جام

امام حسینؑ اُٹھی کے کول مائی حفصہ دے آیا ،

کرے لکھ تعظیم اسلام اللہ

اوہ حرم رسولؐ دے ہین ،

اوہناں تے رب جوں ہویا مہربان اللہ

امام حسینؑ آکھے ہیں مکے جاؤ ہاں ، میرا ایتھے نہیں گذران اللہ

مینوں توڑ وگیا سد جدائی دا ، بیویں یوسفؑ ٹریا چھڈ کنعان اللہ

مائی اندروں کربلا دی مٹی کڈھ کے لیاندی ،

آکھے حسینؑ تیری جیاتی دا میرے کول نشان اللہ

مائی مٹی توں ویکھ کے زار وزار رو پئی ،

جیویں سنجڑے بیٹ تے کونجاں کر فغان اللہ

اگے مٹی چٹی آہی ، ہُن رنگ لال ہویا ،

جیویں ہوندا اے رنگ حلوان اللہ

ہُن کسے دے وس نہ کائی آکھے ،

حسین میرا چھیکڑ دا ایہہ پیغام اللہ

دیگر بھوک لدیونا ایں ، اگے لکھاں ٹُرے لد کروان اللہ
ڈوگھیاں جھیریں سٹ گھتیو ،

ناہیں واسا ہوسی قبر وِچ گستان اللہ
غافل سُتیاں پچھوں تاونا ایں ، جد تیسی حشر میدان اللہ
مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ،
بھر کے کلمہ دین دا ، ضامن جیہناں دا نبی پاک امام اللہ

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ،
تیری قُدرت دے ڈٹھّا واہ پسار نُوں
مدِینیوں کُوچ امام دا چھڈ ٹُریا ، دیس وطن تے گھربار نُوں

رووے شہر مدینہ ، جیویں مالی ٹُریا چھڈ گلزار نُوں
اس دینہہ سُنّجا ہویا شہر مدینہ ،
جیویں میّت نمانا پیاری دُنیا چھڈ کے ،
ونج وڑدا ڈوگھے دی گار نُوں
لتھّا جن اسمانوں ، کر گیا دُھوآں غار نُوں
اپنا سارا سد کے خویش قبیلہ ،
آخری وداع پیا کریندا کُل پروار نُوں
جیہڑے دوویں حرم رسول دے وداع کرکے حُجرے دے وچ بہائے ،
خصمانہ کیتا سچّی پاک سرکار نُوں
دوئے لڑکے چھوڑے کول اُنھاں دے ،
اللہ دُور کریسی دُکھ آزار نُوں

صُغریٰ ، فاطمہ بیٹی امام حسینؑ دی پلّو پھڑ کے پئی وین کریندی،
آکھے بابل اج کہنّے ٹُریا ایں چھڈ بیمار نُوں
فرزنداں نُوں آسرے مائیاں دے ہوندے ،
بھانویں دُنیا تے کرن عیش بہار نُوں
آپنے ماں پیو توں باہجھوں ہانہہ نہ ٹھردا ،
بھانویں بیگانہ کرے لکھ پیار نُوں
مُڑ کون آسن میرے ویر پیارے ،
مَیں گن پیسان تریک تے وار نُوں
اوہ دیہاڑ کدوں آسی ، ویر پیارے بھج ونڈسن بازار نُوں
امام حسینؑ سُن وین بیٹی دے زار و زار پیا روندا ،
جیویں ساون بدّل وہندا اے ہنہہ پھوہار نُوں
مُونہہ سر چُم کے دلاسے پیا دیندا ،
آکھے تقدیر الٰہی دے اگّے کون کرے انکار نُوں
آکھے توں بیمار ایں تے اپڑ نہ سگدی ایں ،
کول مائیاں دے ، ہڈوں نہ کریں سوچ وچار نُوں
وت صُغریٰ فاطمہ آکھے میں کیہہ کریساں بابل میرا ،
نکڑے علی اصغر دی منجی ویکھ کے سیج نوار نُوں

توں نالے لئی وینا ایں میرے ویر پیارے نوں ،
ہیں کیویں جھلیساں ڈنگ دیوار نوں
امام حسینؑ آکھے ہیں علی اکبر نوں گھوڑا دے گھلیساں ،
پکّے کرنے آں قول قرار نوں
صُغریٰ آکھے راہوں موڑ کے گھلّیں میرا ویر پیارا ،
میٹھے جھبدے آوے پرت مہار نوں
جانڈیاں دی کنڈ پئی ویہندی اے ، جیویں حضرت یعقوب نبی ،
حضرت یُوسفؑ توں ٹور کے ہر تے رکھیا ،
جُدائی دے بھار نوں
امام حسینؑ نانے دے روضے تے جا کے رُنّا ،
آکھے وداع کرن آیاں اس دربار نوں
اگوں آوازہ آیا جھبدے ملیں آن اسانوں ،
دُنیا تے جال کے جھٹ پلکار نوں
رخصت ہو کے ماں دے روضے تے آیا ،
رُنّا اے کر کے زار زار نوں
آکھے سُن نی ماں میریے ، میریاں کُوچ تیاریاں نیں ،
تے ہیں وداع کرن آیاں جانڈی وار نوں

اج میرے جیہا کوئی دُکھی نہیں وِچ جہان دے ،
بھانویں ویکھیں کُل چودھرا نُوں
اگوں آوازہ آیا "وصبرو ما صبروکَ اِلّا باللّٰہ"
صبر کرو وے بچّیا ایویں بھانی اے روردگار نُوں
راضی ہوسیں جدوں وِچ بہشتاں دے جا کے پیسیں ،
حوضِ کوثار نُوں
وداع ہو کے بھرا دے روضے تے آیا ،
آکھے لَے اوئے وِیر پیاریا توئیں نہیں ویکھنا ،
میرے نال ہوندی کہار نُوں
اوڑک وداع کر کے ساریاں نُوں ،
لا کے ٹُریا بھار قطار نُوں
وطنوں بے وطن ہویا ،
جیویں کُونجاں ٹُریاں چھڈ پہاڑ نُوں
نوڑ بُنج کے مکّے اپڑیا ،
حج قبول ہوئی خوشیاں کیڑیاں ہوئیاں ،،
سارے شہر نُوں

لوگ سارے راضی پئے ہوندے ،

جیویں کوئل نوں شادیاں ویلے صبح دے ،

ویکھ پھلاں دے جھاڑ نوں

مومن اُمید وار بھج جنّت نوں وڑسن ،

بھر کے کلمہ دین دا ، اگانہہ ہلساں پاک نبیؐ دے یار نوں

۵

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ مینُوں آسرے پروردگار دے
ہُن مکّے چھڈیا امام حسینؑ نُوں ،
امیر مُسلم دا ذکر دسّی جاواں نال نروار دے
اوہ وی لِکھن خط امام حسین نُوں ،
ہمیشہ پرچے لِکھ گھلّن اخبار دے
آکھن ساتھ آویں امام حسینؑ اساں بیعت منا ہیں ،
سانُوں رہندے شُوْنق دِیدار دے
اساں پنجتن دے گھر نُوں کنڈ کیوں کراں ہا ،
مگر لگ یزید بدکار دے
بیعت لائق یزید کدوکا ،
جیہڑا شان گھٹیندا ہاشمیاں دے بھار دے
پنجاہاں تے سو خط لکھیو نے ، ف امام حسینؑ دے
پچھا نہہ ولدا کوئی نہ گھلیا ،
دِل دے وِچ کریندا رہیا سوچ وچار دے

آکھے کوفے والا، کھوٹے لا قدیم دے ؛
وساہ دے کے کریندے کم وگاڑ دے

اگے میرے باپ نوں شہید کیتو نیں وچ مسیبت دے ،
اوہ قاتل شاہ علی ابرار دے

ہُن کوفے والے رل رل کے آئے کول امام حسین دے ،
سارے سلامی ہوئے آکے نیک سردار دے

آکھن ساڈے وچ کھوٹ نہ کائی ،
پکّے کیتے قول قرار دے

امام حسینؑ دل دے وچ سرچ کریندا ،
موہنہوں بلارے کیتے بند گفتار دے

آکھے جے ہُن نہ جوانہاں نیک اقرار دے تھاں ،
ساڈا پلّا پکڑن حشر دے دیوار دے

ہے مڑ دیونا پیا جواب خدا نوں ،
اساں کیہڑا عذر کریساں ، اللہ دے وچ دربار دے

امام حسینؑ امیر مسلم نوں تیار چا کیتا ،
اوہ پتر عقیل دچوں ہوئے گھر تلوار دے

چارے بیٹے امیر مسلم دے ،
جیہڑے لایق بیو دادے دی تار دے

دوئیں چھوٹے لڑکے باپ دے ناوں ناہیں چھڈدے ،
ہر ویلے راہندے سنگ پیار دے
امام حسینؑ آکھے جے رسائی ہو جاوے تاں ،
راضی ہو کے رہوین وچ کوفے دے شہر دے
میتھے لکھ کے گھلیں خط جواب دا ،
میں سنے قبیلے لا کے آساں نال بھار دے
گھوڑیاں تے چڑھ اسوار ہوئے نیت کوفے دی دھار دے
آئے وچ جنگل دشت آئی ،
تے ٹر دے جاون وچ سنج اجاڑ دے
اگوں ہک تماشہ ویکھ شکاریاں دا .
آئے ہک بچھانہہ کھیں ویکھ کے بھیت اسرار دے
امام حسینؑ نوں آکھن کوفے والے . تیئوں حاندیاں شہید کر دیسن .
توڑدں ہوئے [illegible]
اسیں جاندے پئے ہاسے وچ جنگل دے .
اگوں ہک شکاری بھونڈا وڈا ہا کر کے شوق شکار دے
ساڈے راہ تے اس ہک مرگ بھہایا ،
قابو کیتوس وچ پھاہی دی واڑ دے

ساڈے ساہمنے اُس حلال چا کیتا ،

لہو وگدا ڈِٹھا جیویں پانی واہندے نی سیم تے نہر دے

امام حسینؑ آکھے ایہہ نشانی موت دی ، توڑوں پئے وگدے سد سرکار دے

ایہہ دُنیا جھوک فناہ دی

ایتھے ہر کسے لحظے گھتنے ڈنگ دیوار دے

امیر مُسلم آکھے مینوں جند دا خوف نہ کوئی ،

تقدیر الٰہی دے اگے عذر کرے کون انکار دے

میں لکھ واری جان تیتھوں واراں ،

بھانویں کافر ڈکرے دیون کر لنگار دے

یا حضرت میں عاشق تیرا ،

جیویں چکور اُڈدا چانن ویکھ چن چمکار دے

میں تاں زیارت تیری کرن آیاں ،

اللہ نُور معلوم اکھاں کدن ملن دسن ساڈے یار دے

اج میں تیرے کولوں ٹُریا گھت جُدائیاں ،

جوڑے پئے پُھٹدے ہنسان دی ڈار دے

آتن دیاں کڑیاں تے ڈھینگراں دیاں چڑیاں ،

بیڑی دا بیڑا مُڑ کدی نہ رلدے سنگ پروار دے

امام حسینؑ زاروزار پیا روندا ،

جیویں ساون وسدے مینہہ پھوہار دے

امیر مسلم وداع کر کے ٹُریا ہو مسافر ،

ونج کُوفے پہنچیا کر کے پدھ سفار دے

عمرو دے گھر جا ڈیرا کیتا ،

سبھے مرید پئے ہوندے آ کے مسلمؓ نیک سردار دے

رسائی دا خط لکھیو نے طرف امام حسینؑ دے ،

اُتے نانویں رکھے آدمی ہک، ہزار دے

قاصد خط لے کے ٹُر روانہ ہویا، قدم دھر کے تیز رفتار دے

ہین رستے دے وچ چھوڑ قاصد توں ،

ایکھاں امیر مسلمؓ نال کافراں کیویں یکتے جنگ وتنگار دے

مومن امید وار بھج جنّت نوں وڑسن بھر کے کلمہ دین دا ،

اُنھاں کولوں محصول کسے نہیوں پُچھنے پار دے

اللہ نُوں کراں یاد ہمیشہ ، جیہڑا قدرت دے رنگ وکھا گیا
امیر مسلمؓ کر کے وعظ نصیحتاں ، لوکاں نُوں پڑھ قُرآن سُنا گیا
وچوں کُوفے دے ہک بندہ ٹُریا ،

اوہ کافر رب دا حُکم بھُلا گیا

ونج پہنچیا کول ابن زیاد دے ، نال ادب دے سلام بُلا گیا
آکھے امیر مُسلمؓ وچ کُوفے دے آیا ،

اوہ لوکاں نُوں دِین منا گیا

اُنھاں منّی بیعت امام دی ، ہر کوئی کیہے نُوں سیس نوا گیا
اُنھاں لکھیا اے خط امام حسینؑ نُوں ،

کافر طرف مدینے دے وھا گیا

ابن زیاد کاوڑ توں تھر تھر کمبیا ،

بے ایمان نُوں غصّہ ظلم دا کھا گیا

بلریوں کٹک ڈھوائے سُو ، کافر مُنشتراں دے بھار لدا گیا
حد کُوفے دی جا کے اپڑے ، سارے سفر دے پدھ مُکا گیا

اوتھے دِل دے وِچ سوچ کریندا ،
ڈیرا جنگل دے وِچ کرا گیا
لشکر فوج نُوں سد کے ، ہر کسے نُوں مشیں دے سمجھا گیا
متاں کُوفے والے کرن لڑائی ،
میرا اُٹھاں توں پیٹی وساہ گیا
وِچ مسلمؓ شیر خدا دا ، میرا تاں رُوح گھبرا گیا
کُوفے والیاں جو خط امام حسینؓ نُوں لکھیا ہا ،
اُٹھاں دا قاصد پُجے مدینے دے راہ گیا
تُساں آپنا ویس مدینے والا بناؤ ، ساریاں نُوں ایہہ سُنا گیا
ساوا جھنڈا ہِک تیار کروایاس ، اُتے کلمہ شریف لکھا گیا
طرف کُوفے دی ٹُر پئے کافر ، کیڈا مکر فریب بنا گیا
کُوفے دیاں لوکاں ڈِٹھا ،
آکھن ہے لشکر امام حسینؑ دا مدینے چوں آ گیا
دروازے کھول دتیانے ،
لشکر ابن زیاد دا کُوفے شہر دے وِچ سما گیا
ابن زیاد کوٹھے تے چڑھ کے حال حال کریندا ،
شہر سارے دے وِچ پُجے کہا گیا
آکھے میں نوکر یزید بادشاہ دا ہاں ، جیہڑا وِچ شام دے حکم چلا گیا

جیہناں کیتی بیعت امام دی ،
اوہ اینویں سمجھے جو آپنا سر مرا گیا

بھلکے ایتھے آسن کٹک یزید دے ،
مُڑ پچھوں تاسو جس ویلے وقت وہا گیا

گوڑھے پوسی گاہ تلوار دا ،
مُڑ کیہہ کریسو جس ویلے سر ناواں ہو دھڑ جُدا گیا

تُسیں تاں راضی ہوسو ، جے تہاڈا بیرا بیرا کانواں کُتیاں نُوں کھوا گیا
جیہڑا آجاوے اج کول اساڈے ، اوہو آپنی جان بچا گیا

گوڑھے والیاں نُوں خطرے نازل ہوئے ،
جدوں ابن زیاد چڑھ کوٹھے ڈھول وجا گیا

ایہہ دُنیا خام سراں مسافراں دی ،
اگے سلطان سکندر دُنیا توں جھوک لدا گیا

مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ دین دا ،
اللہ پُلصراط توں پار ٹپا گیا

۷

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، تیری قدرت دے ڈِٹھے واہ پسارے
کُوفیاں چھڈی بیعت امام دی ، ابن زیاد دے سُن کُبارے
ہو کے طرف یزید دی پنجتن دے گھر توں مُنکر ہوئے ،
مُشرک بے نصیب نکارے
اِک ہزار طالب مسلم شاہ دا ،
جیہناں تروڑ دعوے رب نبیؐ دے حکم وسارے
ابن زیاد آکھے امیر مسلم نُوں ،
حاضر کرو جلدی زری نہ لایو جھٹ پلکارے
ہیں کٹ کے سیس دمشق بھیجاں ، کُوفیاں نُوں کھلا ونگارے
ہویا وقت شام دا ، امیر مسلم گھر عمرو دے آیا ،
سجدے بہہ گذارے
مُوصل نامی غلام شکی دا ، جس اُن کے مکر و فریب کھلارے
منتیاں نُوں آکھے مینُوں حب حبیب دی ویکھیاں ،
بیٹے علی شیر دے جیہڑے رب نبی دے خاص دوست پیارے

موصل نُوں لَے گئے کول امام دے ،
مُوزی اندروں کھوٹا ، اُتوں ہوندا صدقے تے وارے

آکھے امیر مُسلم میں ساری عمر خادم تیرا رہساں ،
ساتھواں بہہ کے مُوکی جھوٹھ پیا مارے

لَے اجازتاں آیا کول ابن زیاد دے ،
آکھے ، سردار عراق دے سُن لا بول ہمارے

شاہ مسلم گھر عمرو دے راہندا ،
مجلس کان کٹھے ہوئے بے شمارے

ابن زیاد ، بندہ بھیج منگایا سُو ، کوڑا نن عمرو دے مارے
لگدیاں نال روح مسافر ہویا ، جا کے ڈِٹھے عرش منارے

دُوئے روز امیر مسلم گھر کثیر دے آیا ،
بیٹیاں نُوں دیوے تسلّیاں ، بیٹھا رب دا نام چتارے

ابن زیاد آکھے شاہ مسلم نُوں حاضر کرو شتابی اگوں کھلا کثیر انکارے
ابن زیاد پکڑن کارن کیتا حملہ موذی لاہماں نوں گئے سارے

کثیر پکڑ تلوار وڑیا وِچ میدان دے ،
کُوفیاں نُوں کھلا ہتنگارے

گھیرا گھت شہید کیتو نے ہِک اکلّا ،
ہِک اکلّا اُس دے مڈھوں نہ چلّے چارے

روز ترے گھر قاضی دے آیا ، کریندا بہہ اُسارے
قاضی نُوں سوپنے بیٹھے آکھے خانے کیہے توڑ اپڑائیں ،
وچ پردیس رُل نہ جاون ، میرے دوئیں معصوم وچارے
اُنھاں دا بچنا محال وسیندا ، چوکی دار پھرن بھلیندے ،
ہتھیں تپ تلوار کہاڑے
جنھے لبھے گھتسن مار اُتھائیں ،
کدے ترس نہ کرن ظالم بے ایمان ہتھیارے
عارف آہدا کیتا سوال مظلوماں وچ پردیس دے ،
چھڈ نہ جاویں میاں بادا پلّہ پکڑ کے عرضاں کرن سوہارے
امیر مسلم ویکھ کے شہزادیاں نُوں بھر بھر کے نیر وہیندا ،
پیا کرے جنت الفردوس دے کارے
پُھلاں تے بھوراں نُوں سر پر پھوٹے پوندے آئے ،
جیویں کوئل کوکیندی اُجڑے ویکھ کے باغ کیارے
رات پچھلی شاہ مسلم چڑھیا عربی گھوڑے ،
باہر نکلن کان پھردا وچ بازارے
لوگ سارے لاہماں نُوں مل کھلوتے پہرے
ہویا وقت صبح دا لیا ویکھ بندیاں ،
مارن تیر تفنگاں تے وگن خُون پھوہارے

چھک ہتھیار لڑدا نال اُتھاں دے ،
بہتر مُوذی مارے نال تلوار دے
دیگر ہک بڈھڑی مائی نُوں آکھے ، میتُوں جھب آب پوائیں ،
میں پردیسی دی کھلی جان کنارے
دُوئی واری ستر مُوذی ہور وی ماریو نے ،
لہو پھرن وِچ بزارے
ہیبتاں ویکھ امام دیاں کافر چلے ،
جیویں چڑیاں نُوں چُکیا باز طمع ہارے
مُوذی چڑھ کوٹھیاں تے گئے ، اُچے کرن شور ککارے
مارن ڈھیماں تے وٹّے ، جیویں گڑا لتھا وِچ گلزارے
ویلے نزع دے مسلم اوٹ لا کے کھلا نال دیوار دے ،
مُونہوں واحد دا ذکر پکارے
آکھے یا الٰہی میں وِچ دوس نہ کائی ،
روز حشر دے توبیں کرنے نتارے
ترئی ذی الحج دی مسلم شیر شہادت پائی ،
چوداں طبق کمبے اس دیہاڑنے
فی سبیل اللہ اُچے شان شہیداں دے بھانویں ،
پڑھ کے ویکھ ہر سپارے

منگاں ہنت دعائیں ،

نشالا مومناں دے بیڑے اللہ خیریں پار اُتارے

مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ،

بھر کے کلمہ دین دا ، مار کے شاہ علی دے نعرے

۸

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، سودے ڈِٹھے بے پرواہ دے
امیر مسلم نے قاضی نُوں سونپے بیٹے ، آکھے خانے کعبے تک اپڑائیں ،
ایہہ ان سُوہے ہین ای راہ دے
نالے میرا دیویں سلام حسین نُوں پُتّر مصطفیٰ دے مصطفیٰ ، دے
رات پچھلی قاضی آپنے بیٹے نُوں آکھے ،
خانے کعبے دے رستے گھت ایہناں نُوں ،
ایہہ پُتّر علی مرتضیٰ دے
اُلٹے کم تقدیر دے جانڈیاں پاک شہزادیاں نُوں ،
چوکیدار ڈِٹھا نال نگاہ دے
پکڑ لیایا کول دروغے دے آکھے قابُو کر انھاں نُوں ،
ایہہ قیدی نہیں یزید بادشاہ دے
عارف آہدے دروغے دے نام مشکُور ،
نیکی دا کم کریندا ، مونہوں پڑھدا ذکر الٰہہ دے

پچھے پاک شہزادیاں توں کیہ اے قوم تہاڈی ،
کیں دے بیٹے او تے کیوں روندے او ،
نعرے کر کے ہاہ دے
ابراہیم آکھے اسیں اہل بیعت نبیؐ دی ،
نالے بیٹے ہائیں کوفیاں دے پیشوا دے
کوفیاں دغا کمایا ساڈے باپ توں شہید کینو نے ،
گھروں سدیا ہانے نال دساہ دے
باہر نکل کے مشکور آکھے تسیں وگ جاؤ دیس آپنے ،
جیاتی ہے وس خدا دے
تہاڈا بدلہ میں آپ بھریساں ،
تہانوں میں آزاد کریناں طفیل نبیؐ دی اس ارواح دے
ہک بال معصوم دوآ رات ہنیری ،
ترئیے دل تے خطرے ڈھیر سیاہ دے
بھلی تپی ہووے وڑ گئے اندر باغ دے ،
اوہ واقف ناہیں مولا دی اس قضا دے
روندیاں رات گذاری نے ،پانی پیون کان اُتے کھلے تلاؤ دے
درخت اچیرا ویکھ کے چڑھ سانگاں تے بیٹھے ،
اودوں ہو گئے وقت صباح دے

گولی حارث دی پانی بھرن نُوں آئی ، ڈِٹھے نُور چمکار دے
ہو حیران کھلوتی ، جد ڈِٹھا نال نگاہ دے
کرے پیار تے گھر لے آئی ، مالک اپنے نُوں آکھے ،
خزانے لدھے نی مال متاع دے

ایہہ شہزادے مالک عرب دے آئے ،
دیس اپنے توں آئے کسے نال رضا دے
دیون کھانے تے چُمن زلفاں زیارت کیتا نے ،
عقل گُم ہو جاندے بہشت دی حُور غلما دے

شام غروب ہویا ، تھکا ماندا گھر نُوں آیا ،
جدوں ہوئے وقت عشاء دے
عورت نُوں آکھے بستر جوڑ شتابی ،
میں تھکا ہویا مینُوں پلنگ تے بیج وچھا دے

عورت آکھے کس کم واسطے پھردا وتنا ایں ،
مینُوں اُسے گل دا بھیت سمجھا دے
حارث آکھے اسیں چڑھے تلاش اماناں دی ،
جنگل بھالے سیل یکتے ہر ہر جاہ دے
ابن زیاد حکم سُنایا ، جیہڑا لڑکے لیائے امبر مسلم دے ،
اُس نُوں خزانے دیواں وتڈ کے مال متاع دے

ہک ہزار انعام اُنھاں تے ،
عربی گھوڑا چیہڑا اُڈے نال ہوا دے
عورت آکھے ہاڑا منّیو بال معصوم نمانے ،
نہ کر ظلم گناہ دے
حارث دا سُن بُلارا ، اندر پئے دو معصوم نمانے ،
چھوٹا محمد رو کے لگا گل بھرا دے
روندیاں دا سُن بُلارا ، حارث اندر وڑ کے آکھے ،
میں چار چوپاہراں ڈھوڈھے پوتر حضرت علی شاہ دے
مار طمانچہ لیا پکڑ دوہاں نُوں ،
اوہ ہتھیں آئے مُشرک بے حیا دے
دہشت ویکھ اکھیں دی ڈرے نیک شہزادے ،
جیویں ملک الموت وکھالی دیندا وقت نزاع دے
رو کے آکھے کتھے باپ اساڈا ،
واسطہ ای رب رسول دا سانوں باپ آپنا وکھا دے
مُوذی بولے سخت بُلارے ،
شہزادے مارن اُچیاں چیکاں ، روون نال قہا دے
حارث بنھ کے بودیاں لے ٹُریا شہزادیاں نُوں ،
ظالم نے کیتے سُو کم کراہ دے

عورت آہدی اے چھوڑ دے ظالما ،
شوہدی کرے ترلے گھتّے نام خدا دے
ذری نہ آیا ترس لعین نُوں ، لے گیا ندی کنارے ،
روون شہزادے پانی ویکھ دریا دے
عارف آہدے ، کیتا سوال مظلُوماں ،
ساڈے ماریاں کُجھ حاصل نہ ہوسی ،
حارثا تُوں کیوں ظلم کمینایں بلا دے
سُن آکھا جے دیویں چھوڑ اسانوں ،
رب تینُوں بدلے دیسی کیتی نیک جزا دے
ہک اندیشہ باپ دا دُوآ وطنوں دُور پردیسی ،
تریا نعرے پیئے کرن آہ دے
حارث مار تلوار کیتا شہید دوہاں نُوں ،
پاسے کدی نہ جاندے جیہڑے لکھے انگ درگاہ دے
لوتھاں پانی دے وچ وگائیاں ، سیس لئے بنھّ دوہاں دے ،
ٹُریا نال خوشی تے چاء دے
گیا کچہری ابن زیاد دی ، کرینّدا ونج سلام دُعا دے
ویکھ حوالہ وزیر امیر ہائے ہائے پیا کرینّدا اے ،
ابن زیاد وی آکھے حارث لائق سزا دے

قاتل نام وزیر اُس نُوں آکھے ،

دونہاں خُوناں دا لَے بدلہ شتابی ،

اس خُون کیتے نال آپنی صلاح دے

حارث دِیاں دونّویں بانہاں بھّ لیائے ،

مار مار کے بُرا حال کیتو نے ،

جیویں قصائی لیڑے سٹیندا کنج کپاہ دے

تسّیاں نال جان کڈھ لیائے مُوذی دی ،

تے مُوذی گیا وِچ حاوِیئے دوزخ دی بھاہ دے

ویگر جھوک لدیوتا اے ، اوڑک جُوں ہوئے در غناہ دے

اوکھی منزل توں میرا رُوح ڈولاتا

جیویں کھمبّاں نُوں قطرے ڈھا دے

مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ وین دا ،

آپے بیڑے جاسن چڑھ ملاح دے

۹

حضرت مسلم دے لڑکیاں نُوں حارث چوکیدار دا پکڑ کے قتل کرنا تے اوہناں دے سر ابن زیاد دے حضور پیش کرنے تے اوتھوں قتل دی سزا۔ ایں بارے اِک ایہہ ڈھولا وی ایس داستان وچ شامل کیتا جاندا اے۔ پتہ نہیں دووِیں اِکے شاعر دے نیں یا وکھرے وکھرے شاعراں دے۔

(مرتّب)

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ، مینُوں آسرے پاک سبحان دے
پاسے کدی نہ جاندے، جیہڑے لکھے انگ کلام دے
دوئیں لڑکے گھر قاضی دے،
عورت نُوں آکھے میں تاں اِنھاں دی پاروں،
کریندا وننّاں پدھ سفران دے
عورت آکھے ایہہ بال معصوم ہوئے،
تیرے کیہڑے کیتے نے عیب نقصان دے

حارث آکھے اُٹھاں دے سر لاہ کے لے جاساں ،
لے جاساں کول ابن زیاد دے ،
مینوں ٹکے جاسن مل انعام دے
عورت آکھے ہاڑا منّیں ، ایہیں نیڑے نہیوں لگدے ،
قیمت اِس حرام دے
حارث تلوار چائی ، عورت دوہاں دے اُتے ڈھیہہ پئی ،
واسطے گھتدی اللہ مہربان دے
اوڑک چوکیدار لئے سر شہزادیاں دے ،
روح مسافر ہو کے ٹُرے ،
جیویں بھاڑی لد کے ٹُردے بھار کروان دے
لوتھاں سٹّیاں وچ دریا دے ، جنھّے پانی واہندے کانگ دے
سر لے کے گیا ابن زیاد دے در تے ،
حاضر ہویا وِچ سلام دے
سر اگّے جا کے رکھے ابن زیاد دے نذرانہ ،
خلقت ویکھ کے ہے ہے پئی کریندی ،
مُلک رُنّے تمام دے
ابن زیاد آکھدا اے تیرے جیہے بے وقوف وی ،
ودھے وِچ جہان دے

بے دوسے لڑکے توئیں قتل چا یکتے ،
دُر پھٹے مُونہہ تے لکھ واری لعنت تیں بے ایمان تے
وزیراں حکم سُنایا ، حارث نُوں آدھی تائیں اپڑایا ،
تیراں نال اُڈینّدے گوشے چھک کمان دے
منصف آہدا اُتے کُتّے چھوڑ دِتیا نے ،
کیڈے اذن پئے ڈھینّدے شان دے
شہزادیاں دے رُوح حاضر آن کھلوتے ،
آکھن لَے او چوکیدارا ، تیرے ساڈے جھگڑے مُکسن ،
اگانہہ حشر دے وِچ میدان دے
مومن امید وار بھج جنّت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ دِین دا ،
تینوں شرم ہے نی کدھی تے کھلے میں غلام دے

۱۰

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، سبھے صفتاں رب سُبحان نُوں
ہُن امیر مُسلم دا جھیڑا مُکا ، منصف آہدا اے ،
امام حسینؑ دے جاواں دسّی کھول بیان نُوں
ہُن کُوفے جاون دی لئی کر تیاری ،
جد امیر مُسلم دا ڈِھیا اے خط امام نُوں
سارے یار پیارے پئے ہٹکیندے ،
کُوفے نہ جاویں امام حسینؑ ، اوہ نہیں جاندے ،
تیرے قدر تے شان نُوں
دتے باز قدیم دے اگے شہید کیتو نے ، علی شیر جوان نُوں
امام حسینؑ آکھے لکھی پاسے نہ جاندی ،
بھاویں دُنیا لاوے زور تران دے ،
ہر کسے فانی ہونا اے ، بھاویں ویکھو پڑھ کتاب قرآن نُوں
امیر مسلم لکھیا خط اسانُوں ،
کُوفے والیاں ثابت کیتا دین ایمان نُوں

جے جیندا ہوئیم تاں ملساں اَن تُہانوں ،
جے دِتّا ربّ امان نُوں

اُتوں دانے پانی لیاں چِک مہاراں ،
ایویں بھانی ربّ رحمان نُوں

سنے خویش قبیلے ہو ٹُریا روانہ ، چھڈ ٹُریا اے دیس مکان نُوں
زار و زار پئے روندے جیویں کوئل نعرے آہ دے مارے ،

دیگر ویکھ کے باغ بُستان نُوں

وطنوں کیتا کُوچ مسافراں ،
جیویں کونجاں ٹُریاں چھڈ پہاڑی دی لاہم نُوں

وداع چا کیتا دیس پیارا ،
جیویں بُت نمانا چھوڑ کے روح گیا چڑھ اسمان نُوں

مدینے دے لوکاں نُوں چھوڑ امام وداع ہویا ،
جیویں کُوچ وہسن کر پاتر چھوڑ کے پاپن نُوں

تقدیر الٰہی ولا مارے سد وراگ دے ،
مینُوں سِک چروکی ، توڑوں آئی ہاں لے فرمان نُوں

اوڑک رَل مِل کے سبھناں وداع چا کیتا ،
ٹُرے لمّے تک سفران نُوں

جس ویلے دُوئی منزل تے اپڑے ،
خبر لگی یزید کافر بے ایمان نُوں
اُس خط ابن زیاد نُوں لکھیا ، ماریں حسینؑ امام نُوں
دیساں مال تے خزانے ، تے ہور وی لکھ انعام نُوں
ابن زیاد نے نوکر مگر امام حسین دے گھلّیا ،
جاویں کر کے سوچ وچار نُوں
جے کُوفیوں کڈائیں ہور دے جاوے ،
تے میتھے بھیجیں لکھ پیغام نُوں
میں لے کے کٹک یزید دا مریساں ،
امام حسینؑ نُوں کریساں جنگ وچوغان نُوں
اوہ کافر مگر گیا لگ امام دے ،
ترکھے ٹُریا کر سفران نُوں
امام حسینؑ تری منزل تے اپڑیا ،
تے رکیتا بہہ گذران نُوں
اُنھوں امام حسینؑ ، امیر مسلم نُوں خط پیا لکھے ،
دے کے پکّے سفر نشان نُوں
آکھے میں لکھیا تہاڈا ویکھ کے راضی ہویا ،
پڑھیا لکھ شکران نُوں

میں خاطر تہاڈی چھڈیا دیس پیارا ،
منزل ترئی تے بیٹھا ہاں کر آرام نُوں
جیہدے آساں کول نُساڈے ، لکھیا ذکر تمام نُوں
خط دے کے قیس نُوں چھڈیا کر روانہ ،
اپڑائیں امیر مسلم تے چاڑھیں لکھ احسان نُوں
ناہیں خیر حسینؑ نُوں جو امیر مُسلم اگے گیا ہا چھوڑ جہان نُوں
قیس جاندے نُوں راہوں لیا پکڑ سپاہیاں ،
ابن زیاد دے پیش کیتو نے جا جوان نُوں
اُس مار تلوار تے قیس دا سر چا لاہیا ،
ذری ترس نہ آیا اُس شیطان نُوں

امام حسینؑ نُوں خبر نہ کائی ،
جو قیس وی گیا کر دُنیا توں چلان نُوں
ہر کسے راہی ہوونا اے ، اگے لکھاں گئے لد کروان نُوں
مومن امید وار بھج جنت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ دین دا ،
توڑے جھولی دے وچ گھنّا فیر غلام نُوں

۱۱

اللہ مالک توں کراں یاد ہمیشہ ، جیہڑا پاک پروردگار اللہ
اوہ پاسے کدی نہ جاواں ، جیہڑے لکھے انگ غفار اللہ
چوکیدار توں بدلہ کیتنے دا ، تائیں کیتی اے بند گفتار اللہ
ہُن امیر مسلم جوں خط لکھیا ہا طرف امام حسینؑ دی ،
فقیرا توں وی گل نہ وسار اللہ

امام حسینؑ لینڈا کڈھ تنارے ، جیدوں ڈِٹھی اے پڑھ اخبار اللہ
ہُن کوفے جان دی کر تیاری ، بال ٹُرے سن پروار اللہ
مکے وے لوک سارے ہٹکیندے ،
جیہڑے بیلی ساتھی تے یار اللہ

آکھن نہ جاویں امام حسینؑ ، کوفے آلے بے اعتبار اللہ
اگے حضرت علیؑ توں شہید کیتو نے ،
وِچ مسیت وے ماری عبدالرحمٰن تلوار اللہ

امام حسینؑ آکھے میں پڑھ قرآن حساب کریساں ،
ساری لیساں گل نتار اللہ

اُسے گل تے عمل کریساں ،

جیویں قرآن شریف دسیا نال پیار اللہ

اوہلے بہہ کے قرآن پیا ویہندا ، پیا کرکے سوچ وچار اللہ

کُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۝ اوڑک فانی ہوونا ،

اورے پئی کریندی موت پکار اللہ

اللہ آکھے حسینؑ جمنا تے مُڑ مر جاوناں ،

بھاویں کوئی لُک لُک کے بہے وِچ پہاڑ دی غار اللہ

امام حسینؑ یاراں نُوں آکھے ، میتھوں توڑوں وگیا سد جدائی دا ،

اگے نہیں تقدیر اِنکار اللہ

وطنوں کیتا کُوچ مسافراں ، میری قسمت لئی چمک مہار اللہ

امام حسینؑ تیاری چا کیتی ، شُتراں تے لد کے ٹُریا بھار قطار اللہ

مکے دے لوگ وداع پئے کریندے چھیڑے ،

جے کٹھا ہویا سارا شہر اللہ

اگے صُغرہ فاطمہ کلمی رہ گئی ،

وچ مدینے دے روندی ٹُریو چھڈ بیمار اللہ

فرزنداں نُوں اکسرے ماپیاں دے ہوندے ،

بیگانہ کرے کون پیار اللہ

اج سانوں رکھتے چھڈ کے ٹُریا ویرا ، سُنجے چھڈ کے رنگ ہزار اللہ

جیویں اُجڑ گیا باغ حسینؑ دا مالی ، ٹُریا چھڈ گلزار اللہ
امام حسینؑ رو کے وداع پیا کریندا ، ہر تے رکھیا جدائی دا بھار اللہ
ٹُر روانہ ہوئے سُنجا چھڈ کے دیس ، وطن تے گھر بار اللہ
تقدیر آکھے ٹُر کے آ امام حسین ، ذری نہ جھٹ پکار اللہ
دُوجی منزل تے اپڑے قصّہ سُنیا یزید بدکار اللہ
ابن زیاد نوں آکھے امام حسین کُوفے جاؤ اے ،
تونہیں اُس دے نال کرنا جنگ ونگار اللہ
امام حسینؑ تری منزل تے اپڑیا ، کٹ کے پدھ سفار اللہ
اُتھوں امیر مُسلم رل خط چا لکھیا ،
تیری خاطر میں گھروں ٹُریا ہو اسوار اللہ
سنے خویش قبیلے جھیڑے بِلساں تینوں ،
سفر کر کے کائی دوار اللہ
خط دے کے قیس نوں گھلیا کُوفے ونجھ دیویں ،
او تھے رہندا مُسلم نیک سردار اللہ
قیس جاندے نوں راہوں لیا پکڑ شپاہیاں ،
جیہڑے ہن یزید دے پہرے دار اللہ
ابن زیاد دے پیش چا کیتو نے ،
جیہڑا وڈا شیطان مکار اللہ

اُس مار تلوار قیس دا سر چا لاہیا ، دُنیا دا ٹُرِیا چھڈ کھلار اللہ
امام حسینؑ نُوں خیر نہ کائی ، اگے ٹُرِیا رب دا شکر گذار اللہ
بے پرواہ جو ہویوں مالکا ، جیویں لکھیں چا رب ستّار اللہ
دینہہ حشر دے اکٹھی ہوسی کُل جودھار اللہ
غافل سُتیاں پچھوتاوناں ، جد مالک لیسی حساب تلار اللہ
تینوں سب خصمانے مالکا ، میرے بخشیں چا سب کردار اللہ
جنگ امام حسینؑ دا جوڑیا ، استاد[1] منصف بلوچ اللہ یار اللہ
مومن امید وار بھج جنّت نُوں وڑسن ،
بھر کے کلمہ دین دا پُلصراطوں ٹپ جاسن پار اللہ

---

[1] : ایہہ ڈھولا اُستاد اللہ یار بلوچ دا اے جیہڑا راوی نے میاں سید شاہ سید دے ڈھولیاں وِچ رلا دِتا اے ۔ اس وِچ ہور ڈھولے وی میاں اللہ یار بلوچ دے معلوم ہوندے نیں ۔ کم از کم جیہناں وِچ منصف دا تخلص آوندا اے اوہ شاید میاں اللہ یار بلوچ مرحوم دے ہون ۔

۱۲

اللہ نُوں کراں یاد ہمیشہ ، تیری قدرت دے ڈٹھے واہ پسارے
امام حسین چوتھی منزل تے اپڑے ،
پینڈے سفر دے کر کے بھارے
اوتھے بشیر ہویا آن سلامی ،
امام حسینؑ آکھے میںنُوں دسیں کھول نروارے
بشیر آکھے میں وچوں کُوفے دے آیاں ،
جتھے دھوکھے کھانّدے لوک وچارے
دغے باز قدیم دے توں وساہ نہ کھاویں ،
سُن کے ٹھگاں دے لارے
امام حسینؑ آکھے دیگر ہر نُوں سد جدائی دا ،
توڑوں جاسن پھر ہرکارے
اتنی گل کر کے پیئے ٹُر اگانہہ ،
لمی تنکی جانّدے ہین کھاہڑے

اگوں لشکر فوجاں لئے کے ملیا امام حسینؑ دے سلامی ہوئے،
آکھن شکر ہے توڑے امام حسینؑ دے تکے ہین نظارے
امام حسینؑ آکھے کرو ساتھ اساڈا ،
دیہہ حشر دے ساتھ لئے جاساں سبھے دوست پیارے
زبیر آکھے ہیں تیرے نال شہید ہوساں ،
فانی دُنیا رہنا اوڑک دو چار دیہاڑے
زبیر سنے نوکراں رلیا نال امام دے ،
منزل پنجویں کر کے چھیویں تے اپڑے قدم دھر کرارے
اوتھے امام حسینؑ سُتا وچ نیند پیاری زار وزار پیا روندا ،
اکھیں ڈِٹھے خواب اشارے
بیوی شہر بانو بھج کے آن اُٹھایا، آکھے امام حسینؑ دے ،
تیرے کس توں ہوئے نین دُکھیارے
امام حسینؑ آکھے وچ خواب دے میرے اگوں گئی اے گھل ہنیری ،
ہیں اکھیں ڈِٹھا ہُوں غبار اے
میرے گھر دے سارے مرگئے، ہیں ہتھیں پیٹھا ٹور ونجارے
اِک ڈیوا بلدا نظر آیا ، ہیں پیا وہناں نُور چمکارے
ایہہ نشانی موت دی ہے، رو کے رب دا پیا شکر گذارے
ایہہ گل سُن کے سبھے رُتے، اُچے کر کے شور کُکارے

ہک وطنوں دُور پردیسی ، دُوا گھلّے موت سنیہڑے ،
تریا سد تقدیر پئی مارے

منصف اللہ یار آہدا اے جے لکھ ورھیاں دے جیوے ،
اوڑک ہک دِن مرنا کدن کریندی اے موت وسارے
دیگر جھوک لدیوتا ، بُوہے تے آن جھکنا کتنی دے مَہرے
بھیڑ پتن تے ڈھکنا اولی کدھی تے ڈھیر منتارے
ڈھیر سوال سوالی تیرے نام دے ، منتاں جاویں چھوڑ کنارے
مومن امیدوار بھج جنت نوں وڑسن بھر کے کلمہ دین دا ،
مارن کے علی شیر دے نعرے

۱۳

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، مینُوں آسرا سرجن ہارے دا
اوتھوں فخر ہوئے نی ٹُر روانہ ،
رستہ مل کے کُوفے کربلا دے کھہڑے دا
ستویں اٹھویں منزل کر کے ناؤیں تے اپڑے ،
پینڈا کر کے بے شمارے دا
اوتھے اِک آدمی روندا آیا کول امام حسینؑ دے ،
آکھے میرا سُنیں بیان بُلارے دا
کُوفے والیاں سنے فرزنداں امیر مسلم نُوں شہید چا کیتا ،
ایہہ کم ہے یزید نکارے دا
ایہہ گل سُن کے امام حسینؑ نُوں غش پے گیا ،
بھوئیں تے ڈھٹھا جُھوٹا کھا ہُلارے دا
سبھے رووَن لگے نال فراق دے ،
جیویں کوئل روندی اُجڑیا ویکھ کے باغ کیارے دا
دکھ بھراواں دے مندے ہوندے ، ہُن ہویا کیڈا مندا حال حسینؑ وچارے دا

اوڑک سکدیاں دلاں نوں دلاسے تُر پئے ،

پینڈا کیتی جاون سفر بھارے دا

دہویں منزل تے اپڑے ذری نہ لایا جھٹ پلکارے دا

تھکے ہوئے گئے سیں اُتھائیں ،

امام حسینؑ خواب دے وچ رُتا بالا ہوئی رستہ چا بدّھا بارے دا

دوہاں بھیناں بھج کے آن جگایا ،

آکھن سانوں حال دسّیں خواب دوبارے دا

امام حسینؑ آکھے بینوں خواب دے وچ ماں تے پیو ملے ،

نانے محمدؐ مونہہ سر چُم کے آکھن تیرا توڑوں مکا سنیہا کارے دا

فانی دُنیا چھڈ کے آجا کول اساڈے ،

سیل کر باغ جنت دے گلزارے دا

ہک ہور سوار بینوں پیا سد مریندا ،

آکھے میں دیدار کرناں ،

مائی جنّت خاتون دے لاڑے دا

میں اُس اسوار توں ویکھ ڈر گیا ، جس ویلے اُس رنگ وٹایا ،

میں نقشہ ڈِٹھا موت دے اُس وکھالے دا

ایہہ گل سُن کے سارے رُنّے ،

امام حسینؑ ساریاں نوں کول بہایا ، مناں مل کے اُنّے تھہرے دا

امام حسینؑ آکھے ہیں شہید ہونا وچ میدان دے ،
اوڑک ہر کسے فانی ہوونا قضیہ ٹک جاسی ہک دیہاڑے دا
جس دی دل نہ ہووے اوہ گھراں نوں وگ جاؤ ،
مینوں وساہ کوئی نہیں کسے کافر بے اعتباڑے دا
تریہٹھ[۶۳] آدمی سنے قبیلے رہے کول امام دے ،
باقی ساتھ نہ رہیا کسے ہور ونگارے دا
تیراں منزلاں کر کے بھلی پیے گئے ،
پینڈا چیر گئے جنگل تے بارے دا
ڈیرا چا کیتا نے وچ کربلا دے
منکھ ڈاڈھا کوڑے موت دے تنبو اڈ کھلارے دا
امام حسینؑ جس مکھ نوں تیر مارے ،
وچوں پرنالا وگ پوندا لہو دے اس پھوہارے دا
دیگر جھوک لدیوتا ، سر تے وگدا اے گھڑیال نگارے دا
مومن امیدوار بھج جنت نوں وڑسن بھر کے کلمہ دین دا ،
جد اوازہ آیا علی حیدر دے نعرے دا

۱۴

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، تیری قدرت دا ڈِٹھا واہ پسارا
ایہہ دُنیا کھیڈ بنگالے دی ،
ہر کوئی نبھائی جانڈا آپو آپ دا وارا
ہُن آئے امام حسینؑ دیاں دساں پئیاں این زیاد نُوں ،
وِچ کربلا دے بیٹھا کر اُتارا
امیر کافر نُوں سد کے آکھے ماریں امام حسینؑ نُوں ،
مُلکھ دیساں تیتھے تبرستان دا سارا
پانی لین نہ دیویں بھاویں کوئی نسّا پیا مرے بال لہارا
سنے خویش قبیلے وڈھو سر اتھاندے ،
ذری نہ لایو جھٹ پلکارا
ہیں اُس دا بچّہ جن گھاتی دیساں ،
جے میری گل دا گیا کمر وسارا
امیر پلیت پنج ہزار فوج کافراں دی ،
لَے کے وِچ کربلا دے آیا ، نالے آہا شمر لعین نکارا

امام حسینؑ نوں آکھے تیرے بخت چنگے ہوندے تے ،
اُرانہہ کیوں آوندا پینڈا کر کے سفراں دا بھارا
جے ویری ویریاں نوں ویکھن تے باہجھ لڑائی دے ،
کون کرے گذارا

ہکے بیعت من اساڈی ہکے سد مرائیں ،
اسے گل دا ڈھیر ہوسی وگاڑا
امام حسینؑ آکھے امیر مُسلم نوں تُساں آپ سدایا ،
دے کے کُوڑا لارا
کداں آوندا ترس تہانوں ، اگے شہید کیتو نے ،
مُسلم میرا ویر پیارا
میں خاطر تہاڈی چھڈیا دیس وطن نوں ،
جد تُساں لکھیا خط دوبارا

اساں حکم رب دا منّنا اے ،
تقدیر الٰہی دے اگے ساڈا کوئی نہیں عذر تے چارا
توں راتیں آویں کول اساڈے ،
گل سُن کے مُڑ وگ جاویں آپ مُہارا
امیر شریر آیا راتیں کول امام حسینؑ دے ،
آکھے جھبدے دس کیہ اے سوال تمہارا

امام حسینؑ آکھے اسیں وطنوں دُور پردیسی ،
نال مسافراں ظُلم کرنا ہوندا ماڑا

امیر لعین آکھے سانوں حکم ابن زیاد دا ،
اوہ دیس راج سرداری انعام کریسی بے شمارا

امام حسینؑ آکھے اگے کئی کر گئے بادشاہیاں ،
اوڑک سر تے وگیا موت نگارا

قارُوں دُنیا چا کے نگھر گیا وچ زمین دے ،
اُلٹا ساڑن آیا سُ دوزخ دا بن انگارا

فرعون شداد رنگے ہیتے شریک خدا دے ،
اوڑک آپنا بیٹھے مُل مُکالا

کینہ دسیو جواب خدا نوں ، جد ہوسی حشر دا نیک دیہاڑا
اوڑک شمر لعین ساریاں گلاں مُک کے سُنیاں ،
اُس ابن زیاد نُوں دسیا کھول نروارا

ابن زیاد نُوں زہراں دھاتیاں ، شمر لعین دا سُن بُلارا
لکھیا اُس امیر نُوں معلوم ہویا بھیت تنہاڈا ،
توں ڈھڈوں ہویوں بے اعتبارا

خبراں امیر نُوں لگیاں بے ایمان کافر ہویا ، سُنیا سُو کرارا
پنج سو فوج دریا فرات تے گھلی ، اوہ پانی دا کھلے ہین مل کنارا

امام حسینؑ علم دار عباس نُوں آکھے ،

پانی لے آ متاں کوئی تسّا مر نہ جاوے بال وچارا

حضرت عباس مشک چا کے پانی لین گیا ،

پہنچا وچ دریا تے دھر قدم کرارا

اگوں کافراں کیتی جنگ تیاری ، اُچا کرن شور ٹکارا

شیر عباس چھک تلوار سر کافراں دے بھنّویا ،

جیویں پھلیاں باغاں تے چھاٹ گڑے دی ما

اتوں گھُلا ہنیر تے وَہرا

کافراں نال انجے کیتی ہیسی ، جیویں مکڑی واہی دا گئی کر اجاڑا

پانی بھر کے ڈیرے تے آیا ، راتیں راتیں کیتا نے بہہ ورتارا

فجر امیر لعین کیتی جنگ تیاری ، کافراں دا وگیا ڈھول نگارا

مومن امید وار بھج جنّت نُوں ورّسن بھر کے کلمہ دین دا ،

اودوں مار مار کے شیر علی دا نعرہ

ے : ایہہ ڈھولا شاعر کوئوں غلام فرید (ولدیت نامعلوم) سکنہ اوڑانوالی ضلع جھنگ نے سُنیا۔ اوس کوئوں نامر شاہ ولد مدد شاہ چک موچیوالہ کول اپڑیا تے اُس توں میں سُنیا تے نقل کیتا۔

۱۵

اَللہ مالک توں کراں یاد ہمیشہ ، جس دا سوہنا اسم سُبحان میاں
کُن فیکُون توں چوداں طبق بنائے نی ،
مالک ست زمیناں تے ست اسمان میاں
اوہ ہے پاک مُصوّر صنعت کامل ، رکھے امن امان میاں
اوہ لایق سب تعریفاں دا ، روزی دے کے پالے کُل جہان میاں
پہلے روز محرم دے حُر بیٹا زید دا ، کھلا مل میدان میاں
آکھے شاہ حسینؑ توں توں ہیں شاہ علی دا لاڈلا ،
میں ہاں تیرا خاص غلام میاں
اگلیاں کریں معاف خطائیں ،
جد میں تیتھے دھا کے آیا ہو کے نافرمان میاں
دے دُعا حبیب خُدا دے ، توں نبیؐ صاحب دا دوہتروان میاں
سب عیب خطائیاں رب دُور چا ہٹائیاں ،
جد تیرا سُنیا وعظ کلام میاں
تیرے عشق حقیقی کھولے دِل دے پردے ، نکلیا دس کے دہ حقان میاں

دوہیں جہانیں نہ کوئی ثانی ، عالی ہے تیرا شان میاں
لا یزع بأعن لو مرجا سا اھل بیت یوطھرو کم تیرا ،
تیری صفت کردا قرآن میاں

دے اجازت حبیب خدا دے ، میں لڑاں نال یزید دے ،
نیتھوں کراں سر قربان میاں

امام حسینؑ آکھے جا حوالے اللہ دے ،
تینوں بدلہ دیسی رب رحمان میاں

حُر لئے تلوار ہو اسوار کھلوتا ،
نالے کس کے کمر لئی کر میان میاں
لے کے اذن امام توں ، وڑیا وچ میدان میاں
ہزار بندے تے غالب آیا ، ہکو حُر جوان میاں
کئی ہزار فوجاں چک بھجائیاں ،
کائی سُرت نہ رہ گئی ، خلقت ہوئی اے سب حیران میاں
دھڑ نالوں سر دور کریندا ، مُوذی کیتے نیں مار ویران میاں
پہلے حملے ستر مُوذی مار کے نکل کھلوتا ،
شاہ نُوں نیوں کے کرے آ سلام میاں

دُوروں کرے زیارتاں جیویں اگے مائی زلیخا ،
وچ مصر بازار دے وِکّھا شاہ کنعان میاں

حُر پڑھ تکبیر وڑیا وچ کٹک یزید دے ،
شاہ حسینؑ دا اوہ پہلوان میاں

سجے کھبے خنجر پھیرے جیویں کڑکے رعد فرشتہ ،
بدلاں دی جانڈی پئی گھمسان میاں

دُوئے حملے ستر مُوذی مار جہنّم نُوں واڑیا ،
بے ایماناں نُوں آئی اے موت حرام میاں

ہُن دِل دے وچ کرے سوچ دلیلاں ،
ملاں پاک حسینؑ نُوں، شالا بخشے رب رحمان میاں

غیبوں ہک فرشتہ بولیا یقینوں نہ پھریں حُر بہادر ،
تیری خاطر جنت الفردوس دے رب گھنایا عجب مکان میاں

شاہ حسینؑ نُوں سد کے آکھے میریاں ساتھ تیاریاں نیں ،
کوئی دے سنیہا میں ہوواں جھب روان میاں

فرمایا وداع نہ کر حُر بہادر ، تینوں ویسی رب انعام میاں
ہُن میں آپ تیار کھلوتاں ، ویہہ تھوڑے رہ گئے ،
ایہو ہویا سُخن بیان میاں

ہور چھیکڑ کر تیاریاں ،
آپنے بھور عراقی تے چڑھ تُربا پرت لگام میاں

ترئیے حملے ستر مُوذی ہور وی مارے پھٹے کئی لکھ کُفران میاں

کشورا بیٹا کنانے دا جس حُر توں نیزہ ماریا ،
وچ سینے دے لگی سانگ میاں

زخمی ہو کے غازی نے دتی جھٹک تلوار دی ،
ٹوٹے دتے کر لعین دے تے پچھے ڈھٹھا ہو گردان میاں

شاہ حسینؑ جا کے آپنیاں تنبوآں دے وچ جا کے آندا ،
عارف آہدے اجن حُر دے وچ تھوڑی جیہی ہئی جان میاں

آکھے شاہ حسینؑ توں جے راضی ہویا ایں ناں ،
بول کے دسیں نال زبان میاں

شاہ حسینؑ فرمایا تیتھے ہیں وی راضی ، میرا مائی باپ وی راضی ،
تیتھے راضی ہویا نبیاں دا شاہ سلطان میاں

تیتھوں حساب کتاب وی کدی نہ منگسی ،
جد اوکھے دیہہ حشر دے لیسی رب میزان میاں

شاہ حسین دے گوڈیاں تے حُر دا رُوح مسافر ہویا ،
لتھا دیہہ تے اُتوں آئی اے شام میاں

جیہڑے ویلے پنج تن دے گھر دے ،
حاویلے دوزخ جان اُٹھاں دی ، جمّے تیسن حشر حامان میاں

دُنیا خام سراں مسافراں دی ،
اوڑک ٹُرنا مُٹھ دوکان میاں

دیگر ہر وی بھوک لدیوٹا ، ایتھوں ہوسی کوچ کروان میاں
منگاں رنت دعائیں او مالکا ،
شالا ہر مومن تے آپ ہوویں مہربان میاں
اُنھاں سنگاں نوں بھو نہ کائی ،
جیہناں پنج پڑھیاں تریہہ گذارے ،
راضی کر کے رکھیا اے ماہ رمضان میاں
مومن امیدوار بھج جنّت نوں وڑسن ، کلمہ پڑھ کے دین دا ،
ضامن جیہناں دانیِ پاک امام میاں

۱۶

اللہ نوں کہاں یاد ہمیشہ ، سوراں پاک جبّار نوں
عشق الٰہی نوں لگا جس پیدا کیتا نبیاں دے شاہ سردار نوں
اُس کیتے وعظ توحید فتّا بعوذی حکم سُنایا کُل سنسار نوں
ابو بکر صدیق تے عمر جیہناں واریا سر رسول توں ،
چھڈ دِتّو نے کوڑی دُنیا دے گھر بار نوں
شاہ عثمان نوں رب عیان چا بخشے
جس جمع کیتا چھ لکھ چھ سو چھیاں تے سٹھ ہزار نوں
شاہ علی نوں رب وسیع بنایا ،
جس مار کے کیتا زیر کُفار نوں
عاقِ آہدے شاہ حیدر نوں کوفیوں شہادت ملی ،
سنے ماہرے دھروڑ کے وڑیا نجف پہاڑی دی غار نوں
لعنت بھیجی رب یزیداں تے جیہناں کیتا تنگ ،
حسینؑ مگر گھلیا نے ابن زیاد بے قرار نوں

اوہ دھا کے آئے طرف حسین دی ،
پائی چا بند کیتو نے وگدی دریا فرات دی نہر دا
ڈوئے روز محرم دی لگی اے سٹ نگارنوں
ہر کسے تیاری کیتی کنیں سُن گھمکارنوں
تقدیر الٰہی آکھے امام حسینؑ میں خاطر تہاڈی خاطر آئی ہاں ،
جھبدے گھلو کسے اسوار نوں

امام حسین آکھے اوہ ویکھ کھاں ،
گھوڑیاں تے زیناں گھتی کھلے ،
اسیں کدوں لینے آں جھٹ پلکار نوں

خالد جوان آیا کول امام حسین دے ،
قدم چُم کے کرے گل گفتار نوں
آکھے امام حسین نوں اذن دے میں جنگ تے جاواں ،
میں لئی کھلوتا ہاں تیرے حکم دی انتظار نوں
دینہہ حشر دے میں تینوں کتھوں ڈھونڈاں ،
جد مالک اکٹھیاں کریسی خلقت بے شمار نوں
شاہ حسینؑ خالد جوان نوں ماہنہہ دے نال چا لایا ،
کرینڈا اے ڈھیر پیار نوں

امام حسین آکھے انشاء اللہ میں ہل پوساں تینوں ،
توں میرے نانے نبیؐ دے آویں ویکھ دربار نوں
خالد جران راضی ہو کے گھوڑے تے چڑھیا ،
جس ویلے امام حسینؑ کیتا قول قرار نوں
حکم لے کے جنگ تے ٹریا ، اسماناں تے حوراں ملک پیئے ویکھن ،
جوان ہتھیں ٹریا نپ تلوار نوں
نعرہ کر تکبیر دا جنگ تے دھاناں ، جیویں شیر تے حملہ حضرت علی دا ،
پہرے پٹ وگایا قلعے کوٹ دیوار نوں
سر کافراں دے بھویاں جیویں اسماناں توں ترٹی لالی دھرتی تے ،
لتھی گھت گھمکار نوں
گھتیا گھاہ تلوار دا جیویں پھلیاں باغاں تے چھاٹ گڑے دی ،
ایویں کیتا جنگ ونگار نوں
تیغاں پٹیاں کھڑکن تے سر پیئے لڑکن ،
اسماناں تے ملک وی راضی پیئے ہوندے ،
غازی دی چلدی ویکھ تلوار نوں
کئی سے موذی مارے ، پھٹیاں دے کرے کون شمار نوں
اوڑک تسے دی جان لباں تے آئی ،
اکھیں دے اگے رب چا کیتا اے دھوں ہنھیر غبار نوں

مُوذیاں ول کے ڈھاہیا خالد شہید ہویا اے ،
اینویں بھاٹی اے پچھی سرکار نُوں

محمدؐ بیٹا خالد دا کرے جھب تیاری ،
آکھے شاہ حسینؑ سچیار نُوں

یا حضرت دے اجازت پاواں جھب شہادت ،
کراں نبیؐ دے جا دیدار نُوں

محمدؐ پڑھ تکبیر وڑیا وچ کٹک یزید دے ،
جیویں خُونی باز جھٹ کر کے پوندا اے ،
چڑیاں دی ڈار نُوں
آندے ویکھ جوانی دی ، کُوفی نٹھے چھڈ میدان نُوں

جیویں رعیت تے حکم شاہاں دا ،
جاندے پھر للکارے کرن صاف بازار نُوں
محمد گھوڑے نُوں پھیرے ، جیویں بھکھا شیر ڈھونڈیندا سار نُوں
ہک سو سولاں مُوذی مار کے شہادت پائی ،
عارفاں کیتا بہہ نروار نُوں

اس توں بعد کینیاں واہب تیاریاں ،
گھر جا کے آکھے اپنی ماں غمخوار نُوں

جھبدے دے اجازت مائی واراں سر حسینؑ توں ،
جے رب بخشے چا میرے بدیاں دے بھار نوں
مائی صاحب آکھے تینوں نبیؐ دھاراں بخشیاں ،
بچہ لڑیں نال یزید دے ،
چھڈ کوڑی دُنیا دے عیش بہار نوں
مُڑ کول اپنی عورت دے گیا ،
آکھے جے توں اکھیں تے واراں سر حسینؑ توں ،
راضی کراں اپنے رب ستّار نوں
عورت آکھے دینہہ حشر دے ہر کائی توئیں توں کریسی ،
اگوں او کھے دوزخ دے ویکھ بھڑکار نوں
لے کے عورت گیا کول حسین دے ،
آکھے گولی بن جا پنج تن دے گھر دی ،
اگلے لاہ چا ہار سنگار نوں
شاہ حسینؑ فرمایا ایڈا نہ کر اندیشہ مائی ،
دینہہ حشر دے تینوں اکھیں دے نال ویکھساں
پکّے کر اعتبار توں
واہب لے کے اذن امام توں وڑیا وچ میدان دے ،
جیویں پکھی اُڈدے کر کے تیز رفتار نوں

جد دھا کے پوترا ہاتھی گھوڑے وڈّھی جانڑا ،
کرے نہ پل اُدھار نُوں
سُن کے گاہ تلوار دا پکھی پرندے وی اُڈ گئے ،
ڈردے ونج وڑے جنگل تے بار نُوں
تلوار وہب دی کھڑا کے دوویں دیلے وی ڈرے ،
نعرے دی سُن للکار نُوں
پھٹیاں تے ماریاں دا گانج[1] نہ کوئی ،
رب چا بخشی وِچ کربلا دے کیتی نیکاں دی کار نُوں
ظالماں بازُو گھوڑے دے کپ لئے ،
ترکھی مار کٹار نُوں
ہویا پیر پیادہ خنجر نُوں پھیرے اُچّی کر پکار نُوں
دیگر واہب نُوں ملیا شان شہادت والا ،
جیویں مومن حکم خدا دا پئے پڑھدے استغفار نُوں
کافر سر وڈھ کے اُس دی ماں دے اگے سٹیا ،
مائی اکھیں ڈِٹھا اس اسرار نُوں

---

[1] : شمار ۔

مائی چا کے چُمیا زار و زار روئی ،
جیویں بدلی وسیندی اے مینہہ پھوہار نُوں

واہب دی بیوی تے ماں دوویں لڑیاں نال کافراں دے ،
تلواریں مارن کافراں دے ٹُوٹے اس بدکار نُوں

نُونہہ پھٹی تے مائی سر کٹی ، ہتھیں لیا اُس فرزند دی وار نُوں
اوڑک دوویں شہید ہوئیاں وِچ میدان دے ،
اس دُنیا دے چھڈ کھلار نُوں

دُنیا خام سراں مسافراں دی ،
بُلبلاں خالی چھڈ جاسن گلزار نُوں

مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ، بھر کے کلمہ دین دا ،
اگانہہ ملسن وِنج کے نبیؐ دے یار نُوں

۱۷

اللہ مالک نُوں کراں یاد ہمیشہ ، مینُوں آسرا پاک سُبحان دا
پاسے کدی ہڈوں نہ جاندا ، جیہڑا لکھیا انگ کلام دا
دھرتی راضی ہوئی جد قدم آیا ، نبیاں دے شاہ سلطان دا
خلقت رنگو رنگ دی پیدے ہوئی ،
منصف آہدا کوئی نہیں انت بیان دا
ہک مُلکاں دی کرن راج سرداری ،
فوجاں ڈر کے کھلیاں کرن ادب سلام دا
ہک نمانے گلیاں دے وچ رُل کے مردے ،
کر گئے جھٹ گذارن دا
ہکناں دے گھر خوشی ہمیشہ ، ساری عمراں سُکھ ڈِٹھو نے امن امان دا
ہکنا دے پیا پیش دھوڑا ، کدی نصیب نہ ہویا سُکھ آرام دا
ہکناں واسطے نیں اسواریاں ، نوکر ہتھیں پھدھ کے ٹُرن ،
لڑ لگام دا
ہکناں دے ہتھ پیالا ، در در منگن ، ہمیشہ کرن پدھ سفران دا

ہکناں نُوں دیویں کنگن تلڑِ یا زیور تے گہنے ہار سنگار کر کے ،
کپڑا پہن کے ریشمی تھان دا

ہکناں دے ہتھّیں ہتھ کڑیاں پیریں سنگل ،
بُرا حال کیتو نے اس بند دیوان دا

ہکناں نُوں گوشت زردے ملے ،
کھا کے شکر کیتا رب رحمان دا

ہکناں پیٹوں بُھکھیاں کئی روز لنگھائے ،
ٹکڑا حاصل نہ ہویا طعام دا

ہکناں نُوں ریشمی نرم نہالی ملی ،
ہکناں بھورے وِچ وڑ کے ذکر پڑھیا لکھ شکران دا

ہکناں واقر کھانا سٹیا ہکناں راتیں سُتیاں نیند نہ آئی ،
روندیاں اکھّیں نہ جھٹ آرام دا

ہک پہن کے عجب پوشاکاں ٹُریاں ،
دِل دے وِچ خمار حُسن جوانی دے مان دا

ہکناں ریراں جوڑ کے ستر بنایا، مُڑ وی پُورا نہ ہویا تول میزان دا

ہک لکھاں کروڑاں دے مال خریدن ،
ہکناں دے گھر عید نہ ہوئی ،

جد مہینہ گذریا ماہ رمضان دا

ہکناں دے سوہنے نین پیارے ،
ہک انھے گنگے تے ڈورے ، چلن ہک پران دا
ہک شوہ دریا وچ بُڈ کے موئے ،
ہک پانی پانی کریندے ٹُر گئے ۔ ساہ نکل گیو نے جان دا
تریا روز محرم دا ہاشم جوان جنگ تے نکلیا ،
اوہ سکا پتریر اے امیر کافر بے ایمان دا
کول آیا حسینؑ دے کرے ادب سلام دا
آکھے یا حضرت اجازت دے ،
میں جنگ تے جاواں ، مینوں ڈاڈھا شوق دین اسلام دا
امام حسینؑ آکھے جا حوالے اللہ دے ،
اگا نہہ میل جا کریں جنتی باغ بستان دا
اذن لے چڑھیا عربی گھوڑے تے ،
آیا وچ میدان دے ، نعرہ مار کے علی شاہ مردان دا
شمر لعین نوں آکھے نہ لڑیں نال امام حسینؑ دے ،
اللہ توں باجھ تینوں پتہ کوئی نہیں اُنھاں دے شان دا
شمر لعین آکھے جے ویری ویریاں نوں ویکھن ،
تے لڑے تلے باجھوں ہڈوں پورا نہ ہوندا دُکھ ارمان دا

ہاشم چمک تلوار سر کافراں دے بھنویا ،
جیویں جنگلوں چھٹا خونی شیر ایران دا

تیغاں پیئیاں کھڑکن تے سر پیئے لڑھکن ،
جیویں آئرن تے آوے گھوک وہان دا

سر دھڑاں توں کافراں دے دُور کریندا ،
پیا آوے کھڑک گھمسان دا

عزرائیل ہوری وی جاناں لَے لَے تھک گئے ،
کوئی شمار نہ آوے گانج دا

لہو پھرن وچ بازار دے ، جیویں بنّاں پھٹّھا دریا دی لاہم دا
ڈھیر لوتھاں دے لگے ،
امام حسینؑ راضی پیا ہووے ، فیصلہ ویکھ جوان دا

اوڑک تازی شہید ہو گیا سُ ہویا پیر پیادہ ،
کافراں گوشے وچ دھر کے ماریا تیر کمان دا

ویلے نزع دے نظریں مارے آکھے ،
توڑے بھیڑے پیاں ساتھ ڈھیوے امام دا

آکھے حسینؑ لَے حوالے رب دے ،
مَیں وی دُنیا توں سفر ٹُریا کر چلان دا

اتنی گل کر کے دُنیا توں راہی ہویا ،
اگانہہ پانی جا پیتا حوض کوثر دے جام دا
اُس توں پچھے حسن عراق تے اُس دا بیٹا احمد ،
دوویں لڑ کے شہید ہوئے، پُورا کر گئے قول زبان دا
اُس توں پچھے نوجوان ہور تے دھواں فضل بھرا امام حسینؑ دا ،
سارے لڑدے بنھ کے پڑ میدان دا
نعرے کرن تکبیر دے ،
وِچلا کمب گیا کل ہاتھی ، پری دے جوان دا
لڑن فوجاں تے اُڈن گھٹے ، گرداں بدلایا رنگ اسمان دا
سارے ول کے اگے چا لائے نی ،
دھرتی نوں آیا خوف دھروان دا
دوئیں ہزار مُوذی وڈھ نیڑے ،
تے کولوں وہلا رہیا لوک جہان دا
اوڑک تسّیاں دی جان لباں تے آئی ،
نماشاں دے شہید ہوئے ، لد کے ٹُرے بھار کروان دا
غوغہ ہویا بند لڑائی دا ، وقت آیا ہو شام دا
مومن امید وار بھج جنّت نُوں وڑسن بھر کے کلمہ دین دا ،
تینوں شرم کدھی تے کھلے نت غلام دا

۱۸

اللہ مالک توں کراں یاد ہمیشہ ، جس رزق ہر تے نت ورنایا
دھرتی کیڈی راں ہوئی ، جدوں سوہنے قدم ٹکایا
لکھاں کر گئے دانائیاں ، تیری قدرت دا کسے بھیت نہ پایا
امر مقدر ہر تے غالب ہوئے ، کون جو کوئی فانی دُنیا تے آیا
ذبح کیتے فرزند رسولاں ، تقدیر الٰہی دے اگے نہ کوئی عذر لیایا
سارے پیر پیغمبر تیرے امر تھیں ڈردے ، زکریا آرا گھت چرایا
حضرت نوح پیغمبر رب دا جس جہاز طوفان دے وچ آ ترایا
سکے پتر کنعان توں مڈھے اکھاں نال ویہدا رہیا ،
معجزہ رب وکھایا
باوے آدم گندم کھوہ کے کھادا ، جنتوں کڈھ کے کیتی سال روایا
کئی سردار اکابر تے شیر بہادر ، ہر کسے سر تیرے اگے جھکایا
دریا فرات دا پانی بند کیتو نے ، اُتھاں کیڈا ظلم کمایا
اج پیٹوں بھکھا تے تسہ اُپاریا ، کھلا مائی جنت خاتوں دا جایا
اوہ وطنوں دور پردیسی ، ایتھے سارا ملک پرایا

اج کون جاوے روضے نبیؐ پاک دے ،
ونج کے دسّے اج کربلا چ کملا حسین تریا یا
ایہہ گل سُن کے مائی زار وزار رُنّی ، چیم چیم اکھاں توں نیر وہایا
اوہ گھڑا اُٹھائیں سٹ کے بھجدی گئی گھر آپ دے ،
آپنے پُتّر عبداللہ نُوں سد بُلایا
آکھے سُن او بچیا اج کافر نال حسین دے جنگ پیئے کریندے ،
کول کوئی نہیوں حق ہمسایا
پہلے خط لکھیا نے طرف حسین دے ،
دھوکھے نال وِچ کُوفے دے سدایا
اج تُوں جنگ کر نال کافراں دے ،
اللہ تینُوں منصف ویسی دُون سوایا
عبداللہ آکھے مینُوں بخش مائی بتری دھاراں ،
جیہڑا مینُوں شیر چُگھایا
میں لڑساں وِچ میدان دے ، پڑ چوں شیر نہ پچھانہہ پرتایا
مائی آکھے میں تینُوں بخشیاں بتری دھاراں ،
شالا اگانہہ وی ہوسی نبی پاک دا سایا
اوہ ماں پُتّر بھج کے گئے کول امام دے ،
ہتھ بنھّ قدمیں سیس نوایا

کرن زیارتاں امام حسینؑ دیاں ، دووال آپنا من پرچایا
آکھن شکر اے اللہ سانوں ، گھر بیٹھیاں حسینؑ ملایا
عبداللہ آکھے نبا حضرت دے اجازت میں جنگ تے جاواں ،
جے اللہ مینوں وی شہیداں دے سنگ رلایا
امام حسینؑ آکھے تینتھے راضی ہوسی عرش ربانا ،
توں راہ اللہ دے آپنا سر مرایا
جا حوالے اللہ دے ، تینتھے رب مہراں دا مینہہ وسایا
عبداللہ مار نعرہ تکبیر دا لئی چھک تلوار ،
موڈھے تیر کمان پھسایا
بھج کے وڑیا فوج کافراں دی توں ،
سخی وچ میدان دے خنجر آن کھڑکایا
تلوار لشکے وچ میدان دے کیتیاں ٹکڑ توں مار کھپایا
ہاتھی گھوڑے کیتی بھن مروڑے ،
مار کے کافراں توں خاک رلایا
جدّے مونہہ کر کے نعرے کرے کافر ڈھیہہ پون ،
جیویں لوکاں توں بجلی کڑک سنایا
اگے پچھے تے سجے کھبے مارے تلواراں ،
جیویں حضرت علی قلعہ خیبر دا پھدھ اڈایا

اوڑک دیگر شہید کیتو نے ، مُوذیاں ظلم دا تیر چلایا
سر وڈھ کے عبداللہ دا ماں دے اگے سٹیا ،
اُس چُم کے نال ہاتھہ دے لایا
دُکھ فرزند دے مندے ہوندے ،
مائی رو کے پُتر دا ہتھ امام حسینؑ نُوں نپایا
آپ نیزہ پھدھ کے وڑی وچ میدان دے ترکھا قدم اُٹھایا
ستاں کافراں نُوں مار کے شہید ہوئی ،
اللہ ماں پُتر دا شان ودھایا
اُس توں پچھے مالک سندھو عبداللہ ، عبدالرحمٰن تے جعفر پہنچے ،
جوان لڑے نال کافراں دے ،
ناتواں ساریاں دا گن سُنایا
سارے ول کے اگے چالائے ،
جیویں شیراں ریوڑ نُوں مار بھجایا
لڑن جوان تے اُڈن گھٹے ، گرداں اسمان دا رنگ بدلایا
کافر روون اُچی گھت کہار نُوں ، جواناں پریاں دا ہوش بھلایا
کئی سارے مُوذی وڈھ نبیڑے ، تے طبق زمین دا آن کمبایا
اوڑک دیگر نشیاں دی جان لیاں تے آئی ،
لہو بدن دا تریہہ سُکایا

وقت شام دے سارے شہید ہو گئے ،
اِس دُنیا توں ساتھ لڑایا
راتیں رات پیا ہنے کالا ماتمی ویس وٹایا
جیہڑے رلے سنگ شہیداں دے ،
اللہ اوہناں نُوں حوض کوثر دا جام پوایا
مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن پھر کے کلمہ دین دا ،
اللہ پُلصراطوں چا پار ٹپایا

۱۹

اللہ نوں کراں یاد ہمیشہ ، مینوں آسرا مولا پاک دا
پاسے کدی نہ جاندا ، جیہڑا لکھیا رنگ مشتاق دا
دھرتی راضی ہوئی قدم آیا ، نبیؐ سرورِ کائنات دا
کامل قدرت تیری جن تھیوں بدّھا فرش زمین افلاک دا
توں مُردیاں وچوں جیندے کڈھنا ایں ، ہیچ پچوں پائی ،
جھولا پیا رحمت دی ٹھاٹھ دا
اگ چوں برف نکالیں ، کوئی انت نہیں رب رزاق دا
جس دینہہ رحمت تیری ہووے ،
وِچّوں بدلاں دے وسّے مینہہ برسات دا
مُڑ اوہ زمین سہاگن ہووے ، پاتا پہن کے سبز پوشاک دا
ڈیوے دوئیں اسماناں تے چانن کرن نور دی لاٹ دا
ہر ہک دے نالے رہندے بھاویں ،
کوئی پینڈا کر کے جاوے کوہاں دی واٹ دا

ایہہ کچی زمین پانی تے پیڑھی واگ ترائی ،
لے بوٹا ایما ہر خوراک دا
ہک پل دے وچ لکھاں نوں پیدے کریں ،
ہک دے وچ مار مکائیں ،
نوں ہیں جانو نفعے تے گھاٹ دا
پنجواں روز محرم دا لگی چوٹ نگاریاں ، کٹک چڑھیا یزید کمذات دا
تقدیر الٰہی آکھے امام حسینؑ ہیں ،
توڑوں سنیہا لے کے پہنچی ہاں ڈاک دا
پانی پیون دا بند کرایا ، کافر بناں ملّی کھلے دریا فرات دا
امام حسینؑ آکھے تھوڑا جیہا صبر چاکرو ،
واری واری خزانہ لٹیندا ساڈے ساہ دا
کافر آئے وچ میدان دے امام حسینؑ نوں آکھن ،
اُرانہہ نکل مارن سر دھاک دا
جعفر بھرا امیر مسلم دا تیار ہویا نال سانگا عبداللہ نیک اشراف دا
آئے کول امام حسینؑ دے ماتمی ، بانا پہن پوشاک دا
آکھن ! حضرت دے دیدار اخیری ،
مُڑ دینہہ قیامت دے میل ہوسی ،
تیری ساڈی ملاقات دا

امام حسینؑ آکھے اگے تیرا بھرا امیر مسلم شہید ہویا ،
تیرا وی مینوں ڈاڈھا سی درد فراق دا
جعفر آکھے یا حضرت دُنیا دو چار دیہاڑے ہے ،
توڑے سانگا ہوسی دینہہ حشر دے ،
ساریاں شہیداں دی نیک جماعت دا
لَے اجازت جنگ تے دھائے ،
کافر سارے ڈرے نعرہ سُن کے شیراں دی واک دا
چھک تلواریں سر کافراں دے بھنّوائے ،
زور کون جھلّے ذوالفقار دی جھاٹ دا
کافر سارے بھیڑے پئے گئے ، ول بُھل گیو نے ہوش حواس دا
اُداس ہو پھرن وچ میدان دے ،
جیویں بنّاں پھنّفا دریا دی دھاک دا
کافراں نال ایویں یکتی جیویں پھلیاں باغاں تے جاندی گُھل ہنیری ،
اُتّوں بدّل وس جانڈا اے گڑے دی چھاٹ دا
اسماناں تے فرشتے استغفار پکارن ،
راضی پئے ہوندے چلدا ویکھ ہتھ چالاک دا
دوہیں لڑن چار چوپہراں ، اُتّوں وقت آیا اے ہو رات دا
شاہیں تھکّے ہوئے ڈھیہہ پئے ، ڈنگا لگا ڈھیر پیاس دا

کافراں شہید کیتے وچ میدان دے ،
امام حسینؑ رتنا نور ویکھ کے ویر دی لاش دا
یوں بھلا وتنا ایں فقیرا ، ایہہ بت پتلا مٹی تے خاک دا
مڑیاں گلیاں وچ جالاں تیریاں اگوں حکم چھایا ،
دے چھوڑیسن تاک دا
مومن امیدوار بیچ جنت نوں وڑسن پھر کے کلمہ دین دا ،
لوڑ لنگھ جاسی منقاری کھلی مخلوقات دا

۲۰

اللہ مالک نوں کراں یاد ہمیشہ ، جیہڑا پالن ہار کُل تماماں نوں
اگے کیتی کر گئے بادشاہیاں ، اوڑک ٹُرے چھوڑ جہاناں نوں
نمرود ، فرعون ، شدّاد لگے گئے کر شرکتاں دُنیا تے ،
کر گئے حکم حکاماں نوں
جدوں گھلے موت سنیہڑے ، تروڑ گئے مال مکاناں نوں
رکدّے گئے بادشاہ سلطان سکندر تے دارا ،
چھوڑ گئے مال خزانے ، جا وڑے قبرستاناں نوں
اگے کئی گئے چھڈ راج سرداریاں ،
جدوں توڑوں وگے سد سلطاناں نوں
شیش محلاں توں اُتر گیاں ، رانیاں مُڑ نہ آن ڈِٹھو نے ،
عالیشان مکاناں نوں
وِچ کربلا دے جنگ اماماں دا ،
وار وواری دے گئے آپو آپ دِیاں جاناں نوں

چھیواں روز محرم دا پُتر امام حسینؑ دا جنگ تے چڑھیا ،
ہتھیں گھوڑے دیاں پھیرن لگاں نوں
اوہ پوترا حضرت علی دا ، جس اگے سیدھیا کوٹ کفراناں نوں
آیا کول امام دے ، کرے ادب تعظیم سلاماں نوں
گھوڑے توں لہہ کے چُمے قدم امام دے ،
زار و زار پیئے رودن ویکھ کے ڈھیر ارماناں نوں
آکھن یا حضرت ساڈیاں نصیباں وچ جدائیاں ،
جیویں یوسف ٹُریا چھوڑ کنعاناں نوں
دے اجازت میں جنگ تے جاواں ،
میں لڑائی دے آیا کر سمیاناں نوں
میں لڑساں نال کافراں دے ، کدے نہ آیا خوف دریاماں نوں
کافراں پانی بند کرایا ، ذری ترس نہ آوے بے ایماناں نوں
اسیں دیوی جان قربانی ،
گھروں ٹُرے ہاسے مالک دیاں حق فرماناں نوں
میں اج رلساں سنگ شہیداں دے ،
مالک دیوی ڈھیر انعاماں نوں
امام حسینؑ آکھے جا حوالے اللہ دے ،
توڑوں وگے نی سد مہاناں نوں

دیہہ حشر نے رل پوسائیں ، مالک دیسی موڑ امانا ں نوں
لے اجازت جڑھیا گھوڑے تے ،
نعرے مار کے وڑیا بیچ میدانا ں نوں
نال کافراں دے اُس جنگ مچایا ،
جیویں بھکھے باز تکیندے طعاماں نوں
تلواریں سر کافراں دے مارے ،
جیویں مارے لوہار وداناں نوں
شہزادہ گجے وانگ بدل دے ،
ہلکارا آوے طبق زمین اسماناں نوں
کیتے دِل کُفران دے ہلکے کُل زمین دے ،
شیر دیاں سُن دھروانا ں[1] نوں
جدّے ویکھے دشمن کٹک ہزاراں ،
ویکھے لمیاں مار دھیانا ں نوں
جدّے مُونہہ کریندا ول کے اگّے چا لیندا ،
مگروں تک کے تیر نشانا ں نوں
ہا ہک اِکلاّ لڑیا چار چپاسراں ، کیتا ڈھیر قتلاماں نوں

---

[1] : دھمک ۔

کئی کافر وڈھ نیڑے ، دوزخ دِتّا بھیج شیطاناں نُوں
کافر سارے روون آکھن باہجھ تقدیر الٰہی توں ،
ڈکّے کون جواناں نُوں

جیہڑے عاشق رب دے ہوون اوہ نہ مُڑن ،
جیویں پتنگے نہ مُڑن ویکھ بلدیاں شمعداناں نُوں
اوڑک تینّے دی جان لباں تے آئی ، امام حسینؑ نُوں سد کے آکھے ،
پانی دیوے کون نادانا نُوں

میری اکھّیں دے اگّے گیا ہو ہنیرا ،
جیویں ویلے نزع دے پونّدے ول زباناں نُوں
امام حسینؑ آکھے صبر کر اوئے بچیا ،
اگّوں جا پیویں حوض کوثر دے جاماں نُوں
کافر گھیرا گھت کے آئے ، ذری ترس نہ آوے ،
بے ایماناں نُوں

وقت شام دے توڑوں سد وگیا جدائی دا ،
ملک الموت توڑوں پوہتا نے پیغاماں نُوں
اُڈ راہی ہویا بھور نمانا ، دُنیا توں ٹُریا کر چلاناں نُوں
سر وڈھ کے امام حسینؑ دے اگے سٹیا اے کافراں ،
کیڈا تولیا غضب طوفاناں نُوں

امام حسینؑ چا کے مُونہہ سر چُمیا ،
آکھے اج مالی کتھے ٹُریا اے چھڈ بستاناں نُوں
میرے واسیوں ہور نہ کائی اکھّیں ڈِٹھّا ، سُنج ویراناں نُوں
اکھّیں وہندیاں او مرن فرزند جیہناں دے ،
اوہ کیویں کرن عیش آرام اماں نُوں
سارے زار وزار پئے روندے ، رتّوں آوے دُکھ اماماں نُوں
لدیا بھار سوداگراں ، توڑوں آئی اے چھیک کرواناں نُوں
ویکھ کے لاش شہزادے دی روون حوراں ملک نُورانی ،
لگے غم جیواناں نُوں

امام حسین آکھے میتھے نشانی ویر پیارے دی ،
پھوٹے ازل دے پئے ڈیس تے پاناں نُوں
ہُن بھلکے پوسی گاہ تلوار دا ، امام قاسم دے وسّیں کھول بیاناں نُوں
خبرے کتنے دم حیاتی دے پوریاں کدوں کرو ہیں جوڑ میزاناں نُوں
مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن بھر کے کلمہ دین دا ،
اگانہہ حُوراں جا کھولیسن بھنّ بدا ماں نُوں

اللہ نُوں کراں یاد ہمیشہ ، تیری قُدرت نُوں لوگ ازما گئے
تیری قدرت دا بھیت نہ لبھدا ، اگے کئی بُھل دانا گئے
ستواں روز محرم دا ، اگلے وارو واری جھوک لدا گئے
امام قاسم تیار ہویا ، پروانے سُنجی موت دے آ گئے
امام حسین آکھے تینوں ٹُردیاں ویکھ کے ،
اساں ساریاں دے رُوح گھبرا گئے
قاسم آکھے ایہہ دُنیا کھیڈ بنگالے دی ،
اگے کئی لد کے ساتھ سُدھا گئے
لد گئے سلیمان پیغمبر ہوری ، جیہڑے وچ ہوادے تخت اُڈا گئے
جس ویلے توڑوں جاون مک ارادے ،
افلاطون لُقمان حکیم رنگے ، ناہیں گھٹی دا دس دوا گئے
ایہہ جہان مسافر خانہ ،
سلیمان سکندر ہوریں پھیرا وانگ ونجاریاں پا گئے
کئی اکابر تے شیر بہادر ، سبھے خاک دے وچ سما گئے

مینوں آکھن آپنے باپ دا شہید ہووِنا نال تیرے ،
آخری ویلے اوہ فرما گئے

اُتھاں تھے رب رسُول دی راضی ہوسی ،
جیہڑے ماں پیو دا پُورا کر حق ادا گئے

امام حسینؑ بھتریجے نُوں بانہواں پکڑ کے وِچ تنبُو دے آندا ،
نیکی دا سُخن الا گئے

آکھے بیٹی تینُوں دیونی امام حسنؑ ہوریں میتھوں زبانی قول کرا گئے

اوتھے دوواں دا حق نکاح کیتو نے ،
کھارا موت دا اڈیا تے پانی گھت ٹھوا گئے

اگلے بانے لاہ لیا تے ، بانے ازل دے ہور پہنا گئے

امام حسینؑ بیٹی نُوں بانہواں پھدھ کے ،
رو کے قاسم دے ہتھ نپائی ،

مُونہواں رب دا شکر بجا گئے

قاسم شیر نُوں ماں چُم کے نال ہانہہ دے لایا ،
آکھے تسیں کیوں چِنت غریباں نُوں چا گئے

امام قاسم آکھے وَاللّٰہُ غَالِبٌ عَلٰی اَمرِہٖ
امر مقدّر ہر تے غالب ، اگے لکھاں زور تراریاں لا گئے

ماں آکھے ایہہ کدّے جاسی حُسن جوانی دا دیہنہہ
جن تیری صُورت نُوں ویکھ شرما گئے

قاسم آکھے اُنھاں باغاں مُڑ کیہہ رنگ وکھاونا ،
جیہناں دے اصلی پھُل کرما گئے

آکھے تیرے شگن دے کپڑے لہو نال بھرلیسن ،
جد کافر خاک دے وچ رُلا گئے

امام قاسم آکھے کئی زریں پوشاکاں پہنن والے ،
کر کے اٹن ٹوپی اگلا ویس وٹا گئے

(نامکمل)

یوسف دے ڈھولے

شاعر

میاں اللہ یار بلوچ مرحوم۔ غالباً میاں اللہ یار اُستاد۔

راوی

۱۔ فیض احمد کالیہ۔ چک نمبر ۲۵۶ شمالی ضلع جھنگ

۲۔ نُور محمدؐ ولد متھیل عرف نُورا پھلوری۔ قوم: سندھیلہ

عُمر: تقریباً ۶۰ سال

چک نمبر ۱۶۹ ابادی اورا۔ تحصیل تے ضلع جھنگ

اللہ مالک نُوں کراں یاد مینُوں آسرا پاک سُبحان دا
پیرے کیتے دیاں شرماں نی مالکا پُورا کریں قول زبان دا
ہر ویلے پڑھ درُود رسُولؐ تے نام لے حضرت شاہ علیؑ مردان دا
آل نبیؐ تے اولاد علیؑ دی مینُوں تقویٰ لے حسنؑ حسینؑ پیر امام دا
سَوراں پنجاں تے باراں نُوں جھاکا جاوے لہہ زبان دا
ہک تعریف کر سُنائیناں ہاں علم بھاویں تھوڑا جان دا
میتھے اتنا نہ ہویا دِل کلام دا

تھوڑا صبر حرف ذکر سنائیناں ہاں یعقُوب علیہ السّلام جیتھے ،
بنیا مُلک کنعان دا
باراں فرزند اُس نبیؐ دے اُس تے توڑوں ہویا بخش انعام دا
ہیکے شاعُوں رب پیدا کیتے ذکر دساں کھول بیان دا
میں شاعراں دا پلّہ ننگ وی نہیں ویکھاں کیویں جا کے ،
ہوسی پُورا تول میزان دا
عقل ہدایت خدا دی ہوندی اے جے مال کھوہن دا ہوندا ،
میتھے کون چھڑیندا ، توڑوں نہ ہوندا جے بخش انعام دا

اُستاد بلوچ اللہ یار جنھّوں ، ہُن آ کے لگا ہتھ دُکان وا

مومن آکھ نبی دا کلمہ نیکاں مجرے ماہی دے جاونا ،

تینوُں شرم ہین ہادی میریا ،

اُرلی کدھی تے کھلی ہیں منتاری نت غلام دا

اللہ مالک نُوں کراں یاد تیری قُدرت دے ڈِٹھے چالے

ہِک دِن بھین یعقُوب نبی دی بُوہے تے آن سوالن ہوئی ،

موتھوں ایہہ کلام نکالے

آکھے یا حضرت ہِک فرزند بخشو ناں اللہ دے میتھے اولاد نہ کائی ،

میرے پچھلے جاسن ٹپ ونہہ سُکھالے

یعقُوب نبی آکھے ہِک یُوسف دے چا مینوں ،

دوئے یاراں فرزند حاضر تیرے نُور نُورالے

بھین یعقُوب نبی نُوں آکھے ، دیویں تے لے یُوسفؑ نُوں جاونا ،

میرے گھر اللہ ڈِیوا نُور دا بالے

ہفتہ ہفتہ ونڈ کیتا نیں پہلی واری رب نُوں ،

سَونپ کے بھین دے کریا چھڈ حوالے

پہلی جُدائی یعقُوب نبی نُوں وِچ نصیب دے آئی ،

باجھ یُوسفؑ توں گھڑی نہ جالے

فجر دے فجر کرے دیدار یُوسف دا ،

کئی دیواراں آن نبھائیاں اِسے حالے

ایسے طرح ہفتہ گذر گیا اکھے اج یوسفؑ نوں ،
لے آساں آپ دے نالے

گھر رکھن دی خواہش توں بھین یعقوبؑ نبی دی ،
پٹکا اسمٰعیل والا ولیا کمر والے

جس ویلے یعقوبؑ نبی یوسفؑ نوں گھر لے کے آیا مگروں ،
بیبی اوے پٹکے نوں بھالے

پہنچی خبر یعقوبؑ نبی نوں بھین اساڈی یوسفؑ نوں چور بنایا ،
مجلس وچ رکھتے آن اُجالے

جرم یوسف تے ثبوت ہویا یعقوبؑ نبی چشماں دے
وچوں بھر کے نیر اُچھالے

شریعت خلیلؑ نبی دی ویکھ کے یوسف نوں دو سال قید کرایا ،
بھین دے ہتھ دے وچ نپایا ،
نبی اللہ دا صبر دے گیا پی پیالے

دو سال گھر پھپھی دے رہیا ، مُڑ اوہ سفر کر گئی اے جہان توں ،
کون رکھتی نوں ٹالے

مُڑ کے آیا گھر یعقوبؑ نبی دے ،
پہلا خواب جا ڈٹھا ستویں سالے

ساری اولاد یعقوبؑ نبی دی بھار بالن دے چا کے ،
رکھے مکان تے جا کے ڈھالے

ڈوہیاں ساریاں لکڑیاں شکلیاں نظر آون ،
بھار یوسفؑ دے نوں سجدہ کرن گل ڈٹھی دے وچ خیالے

بھار یوسف دا ہرا ہویا شاخاں کڈھیاں ،
زمین تے آ کے جھکن ٹاہلے

حضرت یوسفؑ باپ نوں ہیا گل کریندا ،
جدوں خوابوں ہوش سنبھالے

حضرت یعقوبؑ منع کریندا نہ دسیں گل پاس بھراواں دے ،
اس گل دے کٹنے پیے جاسن ڈھیر گشالے

بھل گئی نصیحت باپ دی ، حضرت یوسفؑ جا کے کول بھراواں دے ،
خواب دی گل سمجھالے

رنج بھراواں نوں ہووے ساڈے نالوں ،
آپ دے شان بنا یا ہندا بالے

کئی دیہاراں کاوڑ دے وچ نبھائیاں ،
مڑ دل رحم ہویا خیر چا کیتے اللہ تعالےٰ

اوہ رزاق رزقاں دا جیہڑا ،

ہر نُوں روزی دے کے پالے

مومن آکھ نبی دے حکم نال سفرے ماہی دے جاونا ۔ایں،

ظالماں دے اگے وی ہوسن جا کے مُوہنہ کالے

چار حرماں دے وِچّوں پیدا ہوئے ،

رکیہ کر سکناں تعریف اُنھاں دی ،

صفت نبیاں دی ختم نہ ہوندی اُچّا درجہ اے پیغمبراں دی شان دا

میں اوتھے ذکر کریندا ہاں ، حضرت یُوسف علیہ السّلام دا

جس ویلے شکم مائی دے آیا ، جبرئیل پہنچائے سلام پیغام دا

نانویں مہینے دُنیا تے تولد ہویا ، عرش معلّیٰ تائیں چانن ہویا ،

ایہہ مسئلہ اے ٹھیک حفّاظ دا

دہ حصّے ربّ صُورت بنائی ، نوں حصّے حضرت یُوسفؑ نُوں ڈھُئی ،

دہواں حصّہ کُل مخلُوقات جیہڑا سارا اے لوک جہان دا

حضرت یُوسف جمّیا حضرت یعقُوبؑ نبی دے گھر ،

درخت ہو گلزار گئے ، رکھڑیا باغ بُستان دا

ستّر ستّر قدم دوا لے حضرت یُوسف دے کرے جبریل ،
ہنیرے وِچ چانن شمعدان دا

سالاں پنجاں توں پچھے بنیامین پیدا ہویا ،
ماں حضرت یُوسف دی دُنیا توں کر گئی سُو چلان دا

جیہناں بالاں نکیاں دیاں سر مانواں جاون ،
گلیاں وِچ ودے روون ،
ہتھاں دے وِچوں ٹکڑے کھوہ کھاہدے کاں ،

ایہہ ہوندا حال ناداں دا
دِل یعقُوبؑ نبی دا غمناک راہندا ،
پاجھ یُوسفؑ توں نہ گذرے جھٹ آرام دا[1]

---

[1] : ڈھولے دا کجھ حصّہ شروع توں اتے کجھ اخیر توں نہیں مل سکیا ۔

اللہ مالک نوں کراں یاد ہمیشہ جیہڑا سچّا پاک رحمان میاں
جد سالاں اٹھاں دا ہویا حضرت یوسفؑ ڈٹھا سرّ حقان میاں
ساری اولاد یعقوبؑ نبی دی ،
ہتھیں عاصے پھد کے بیٹھے کسے جا مقام میاں
حضرت یوسف دے عاصہ دا بنیا بوٹا ،
عجیب نال میوے رنگ دے ،
آون وچ دھیان میاں
اوسے درخت دے نالوں چار پیغمبر میوے ،
توڑ کے کھادے عیسیٰ موسیٰ ترےیا یعقوبؑ نبی ،
چوتھا پاک محمدؐ جیہڑا روز حشر دے کُل مخلوقات دا ہوسی اگوان میاں
فجر حضرت یوسفؑ باپ نوں گل کریندا ،
سارے دسّے کھول بیان میاں
یعقوبؑ نبی منع کریندا نہ دسّیں کھول بھراواں نوں ،
نہیں اس گل دا ہوسی ڈھیر نقصان میاں
حسد دلاں دے وچ ہویا
تے اودوں پھیرا پایا آن شیطان میاں

مومن وے حق وِچ مومن نُوں حسد کرنا نہیں آیا ،
نبیؐ دا خاص فرمان میاں
جے کوئی بدعت شرکت کریسی ، دُور ہو جاندا نُور ایمان میاں
جے کوئی کسے دا دُکھ کریسی شان عزّت تے رِزقوں ۔
کہے حرف دی پاروں نیکیاں جاندیاں ہوران میاں
جے کوئی سچّے دِل دے نال توبہ کر لئے ،
غلاں والے دفتر توں بریاں جاندیاں ہو روان میاں
جد چڑھیا سال ناواں خواب تریا یُوسف نُوں آیا ،
جنگل ویکھے پک ویران میاں
گھبرا پایا آن یگھیاڑاں ، رووے واحد اکلّی جان میاں
اُگھڑ گئی نیندر یُوسف دی رو کے اُٹھیا سینے نال لایا ،
آکھے فرزندا تیتھوں جاواں قربان میاں
جیہڑا حال حضرت یُوسف وِچ خواب دے ڈِٹھا ،
باپ نُوں دسّے نال زبان میاں
یعقُوب نبی آکھے خالی نہیں جاندی گل خواب دی ،
باہجھ یُوسف توں ذری نہ جالاں جھٹ آرام میاں
سرور عالم سردار نبیاں دا ،
جس تے اللہ بھیجی کتاب فرمان میاں

ہر میدانوں فیض ہو جاندی حضرت علی دے سوریاں،

مشکل جاندی ہو آسان میاں

جیہناں اُمّت دے پچھے دتّے سر نذرانے،

حسن رضؓ حسین رضؓ پیر امام میاں

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ نُوں کریے یاد ہمیشہ ،
رنگی دے ڈِٹھے کم نیارے

سال دہواں چڑھیا خواب چوتھا ڈِٹھا ،
حضرت یُوسف اللہ دے خاص پیارے

ہِک دیہاڑے ذِکر خواب دا ، باپ دے اگوں بہہ گذارے
آکھے میںنُوں فرشتے کرن اُڈ تعظیماں نالے سُورج چن ستارے

حضرت یعقُوب آکھے اس گل دا ناں بھراواں نُوں نہ لویں ،
ایتھوں جاسن کم وگاڑے

تینُوں حق پیغمبری دا ملنا اے ،
مُلک تے ہوسن ای گل چودھارے

مالیاں خاتُون اے ماسی سکی ،
حضرت یُوسفؑ دی کنّیں گئی اے سُن مُلارے

فرزنداں نُوں آکھے جے حضرت یُوسفؑ اکھّیں توں اوہلے نہ کرو ،
باپ نُوں کیویں لگّو ڈھیر پیارے

فرزند یعقوبؑ نبی دے اُٹھے ڈھڈوں ہو کے گہرے ،
گھر رویل نبی دے بہہ کے صلاح پکائی ،
حضرت یوسفؑ دے قتل دے کرن اُسارے
ساریاں رل کے قسم اُٹھائی وڑے نی بھیج دربارے
حضرت یعقوبؑ نُوں آکھن گھل یوسفؑ نُوں ،
اساں شکار کھیڈیے وچ جنگل تے بارے
حضرت یعقوب آکھے میں حضرت یوسفؑ نُوں گھلاں نال تہاڈے ،
متاں اِس نُوں کوئی دشمن چا مارے
آکھن میاں باوا اسیں بہوں پیار کریئے آں ،
سانوں دِلوں کیوں سمجھیں بے اعتبارے
بھیں کے آئے کول حضرت یوسفؑ دے ،
آکھن چل باپ توں رخصت لے ،
آ شکار کھیڈیے رل ویکھیے کئی اکھاڑے
حضرت یعقوبؑ نبی ولیندا تے منع کریندا ،
حضرت یوسفؑ اوہو نہ گل وسارے
اودوں تقدیر سد پئی مارے ، حضرت یعقوب آہدا ہُن سئیں پوو ،
دھیّیں کھیڈن وگ جویا اے سارے

فجر حضرت یعقوب پانی گرم کرایا ،
حضرت یوسفؑ نوں چارھ منھوایا کھارے

اگلی پوشاک بدن توں لاہ لئی ،
کپڑے نویں چھنڈ پھڑکارے

اِنجے دُنیا تے بھلا وتنا اے سندھیلیا ہک دیہاڑے ،
اس بولینڈڑ کھلو رہنا اے ،

جیویں وگدی ٹلی توں ڈھیہہ پینا اے لاڑے
اِکی[۲۱] اکھیں دینہہ کڈھنیاں نی ، زمین تپنا وانگ انگارے
اُنّی بُوہے دوزخ دے نکلنے ، اگ نکلسی مار بھڑکارے
ولیاں وی کمبنا اے ، اساں اُمّتی کون وچارے
پیلی کدھی دا ذمّہ چایا نبیاں دے مُرسلین نے ،
راہ نہ جاویں چھڈ کنارے
مومن بھر کے کلمہ نبیؐ دا بھج جنّت نوں وڑسن ،
مار کے علی حیدر دے نعرے

اللہ مالک نُوں کریے یاد ہمیشہ ،
تیری قُدرت دے ڈِٹھے واہ پساراں نُوں

زینب خاتُون سُتّی وِچ نیندر پیاری دے ،
ڈِٹھے خواب بشارت ڈِٹھا ٹھیک اِسراراں نُوں

حضرت یُوسفؑ نُوں پئے بگھیاڑ مریندے ،
کلاوے پیا لیندا اے جھاڑاں نُوں

ابھڑ بھاندی اُٹھی اے آکھے باپ نُوں کِدے گیا وِیر پیارا،
جھبدے کراں بھج دِیداراں نُوں

حضرت یعقُوبؑ نبی آکھے اوہ تے نال بھراواں دے ،
شکار کھیڈن وگیا جاندا جنگل تے باراں نُوں

زینب خاتُون آہدی اے آپ دے ہتّھیں ،
گھاٹے تے بیٹھا ایں جھل کے ونج وپاراں نُوں

دُشمن وانگ مریسن ای آ ، نہیوں ویکھنا ہوندیاں کاراں نُوں
واہ[1] پھاں سُن اولاد دِیاں جھوٹھ تے لیا کر اعتباراں نُوں

---

[1] : مٹھیاں گلاں ۔

دُختر دی سُن کلام نبی دِل فکریں گھٹیا ،
آکھے کیویں موڑاں ہتھیں آپدے ،
رکھتے رخصت یاراں نُوں

زینب خاتُون تے حضرت یعقُوبؑ دوویں ٹُر بیٹھے ،
یُوسفؑ دِیاں من تے رکھ تواراں نُوں

اپڑ گئے دُور ٹکانے تے آکھے نہ جاویں او باپ دیا ڈھیر پیاریا ،
لعلاں دی ہوندی اے سار جواہراں نُوں

زینب خاتُون ہتھ پھدیندی اے
یُوسفؑ ہتھ چھڑا کے بھنّا جاندا ،
ہوفی لیا چھک مہاراں نُوں

زینب خاتُون آہدی اے جے توُں نہ مُڑسیں تے میں نالے آساں ،
صاحب زادے آہدے نیں جے بھین آوے وِچ جنگلاں دے ،
لوک کریندے بہہ وچاراں ، ایسے دُنیا توں تیری ہک دیہاڑے ،
جھوک لدیونا اے چھڈ کے ونج وپاراں نُوں

ایہہ جہان مکان فنا دا اے ،
اگّے لکھاں ٹُرے ہین چھڈ بھنڈاراں نُوں
مومن بھر کے کلمہ نبی دا بھج جنّت نُوں وڑسن جا ملسن باغ بہاراں نُوں

اللہ مالک نُوں کر یاد ہمیشہ ، ہیں سوہنا بول الاونا
ہال اوہ نہ چُپ کرے جیں دے ہتھّوں پوے بھج کھڈاونا
زینب خاتُون آہدی اے یاد رکھّیں وے میاں باوا ،
حضرت یُوسفؑ نُوں خیریں نہیں نے گھر پرتاونا
حضرت یعقُوبؑ آکھے جیں تائیں حضرت یُوسفؑ نہ ٹُرے ،
اساں گھر جا کے کیہ بناونا
صاحب زادے آہدے جیں تائیں رہوے یُوسف چینڈا ،
حضرت یعقُوب وارو واری ، موڈھے چاونا
جیہڑے ویلے اپڑ گئے دُور ٹکانے تے ،
کھانا حضرت یُوسفؑ دا اگّے کُتّیاں دے پاونا
شربت وِیٹ سٹیا نے اتّوں کُوزہ بھنّ وگاونا
کنڈھیاں توں سٹیا نے پھڈّھ زمین تے مارن سخت جھپاٹے ،
آکھن سد اوہناں نُوں جیہناں تینُوں آ بچاونا
ہک توں مریندا پاس دُوسرے دے جاوے ،
آکھے مینُوں توں ای بچاونا

اوہو چھک تلوار تے مارن آوے ،
حضرت یوسفؑ آہدا اے میں صبر کراں ،
منناں میرا صبر ہووے اللہ ازماونا
تینیاں جان لیاں تے آئی اے ، دشمن ہو گئے ویر پیارے ،
ہور پانی کیں بھر پواونا
نبیاں دا کم ہوندا اے صبر کماونا ،
ہک پہاڑ وی آکھے میں تہانوں ہک عرض سناونا
آکھے میرے کول کریسو ایڈی ایڈ دلیری ،
میں ٹوٹے ہو کے وچ زمین دے سماونا
ہک شیر ڈریندا دوروں واسطہ گھنڈا آوے ،
آکھے مرسی مال تہاڈا پچھے سختی نازل ہوسی ،
تسان مڑ پچھو تاونا
مومن بھر کے کلمہ نبیؐ سچے دا بھج جنت نوں وڑسن ،
جہناں نوں اللہ سوہنے پل صراطوں ٹپاونا

اللہ مالک نُوں کریے یاد ہمیشہ ،

ہر دی مدد توں آوِیں قُدرت دے رب سچّیا

شمعُون غضبوں کھچّی اے تیز کٹاری ویکھو بلدی تے تیل پلٹیا

مَوت پیالا حاضر ہویا اے قُدرت ویکھ ربّانی تے ،

حضرت یُوسفؑ ہسّیا

شیر یہودے آکھیا مینُوں منکھ راہسن ،

جے توہیں مینُوں ہاسا نہ دسّیا

حضرت یُوسفؑ آہدا اے تُوں آپ سیانا ایں ،

ہک دیہاڑے کیتا بول اُچیرا ،

مینُوں کون مریندا اے یاراں بھرا میتھے ،

اج اوہو پئے مریندے نیں میں تقوٰی ربّ سچّے نہ رکھّیا

خُوب نتیجہ حاصل ہویا اے ، نیں ہنکار کیوں ہا بنکیا

سخت ماراں جھلّیاں بدن نال ،

ماراں دے کھل اے پھٹّیا

اُس ویلے شیر بہودے نُوں محبت اثر کیتا ،
اُس ترے بھراواں نُوں ڈِگیا
جدوں کوئی مارن آوے اپنا آپ اگے کرے ،
یُوسفؑ نال کلاوے دے جپھیا
صاحب زادے آکھن گھر تے قسم چائی ہائی ،
ہُن نُوں کیوں جانا ایں ہٹیا
شیر بہودے آکھیا جے کوئی ظلموں وعدہ تروڑ جاوے ،
اللہ دُونا درجہ دیندا اِنے
اُس گل وچ شان اے میرا گھٹیا
صاحب زادے آکھ دے دووان نُوں قتل کرینے آں ،
بدیں وجہ بھراواں ڑیاں شیر بہودا دلوں لپھیا
آکھے تھاں نہ ماریئے اُس کھوہ وچ چھوڑاں ہا ،
چہڑا دوزخ بنا کے شدّاد ہا کھٹیا
لے گئے اُس ٹکانے تے ایہہ پتہ نہ لگا ،
جو حضرت یُوسفؑ موتوں جانڈا اے بچیا
حضرت یُوسفؑ نُوں اے پتہ لگ جانڈا ،
حضرت یُوسفؑ اتنا کیوں پیا جھکیا

یُوسفؑ دے گلوں جامہ لاہن لگ پئے

حضرت یُوسفؑ دے ہتھ جامے نُوں گھتیا

آکھے ایہہ نہ لاہو توڑے کفن ہوسی میتھے، اگاہنہہ ،

ہیں حال کیہڑے نُوں مرساں ،

شمعُون بہادر جھیڑے نال ہتھ چھُڑا کے ،

شیر یہودے مار تلوار تے لانواں نُوں کیتیا

اللہ دی ذات محکم دِتّا وحی جبرئیل نُوں ،

جس ایرا ہک اٹ نہیں دِتّا پراں تے جھپیّا

تیراں سو سال حیاتی اُس یہودے دی ،

جس اگّے ڈھیر زمانہ وِچ کھُوہ دے کٹّیا

ملک الموت تے پھر گئی قلم ربّانی ،

اوڑک یہُودے ذائقۃ موت دا چکھّیا

اللہ مالک نُوں کریے یاد ہمیشہ ، سودے ڈِٹھے بے پرواہ دے
صاحب زادے گھریں وگے آوندے ،
حضرت یُوسفؑ نُوں وِچ کھوہ دے وگا کے
ہُن آپس دے وِچ صلاح کرینّدے ،
گھر باپ نُوں کیہ آکھساں جا کے
پک بکرا مُل لیو نہیں تے ذبح کر لیا ،
نال کُرتے دے لہو لیا نے لا کے
جس دی طلب حضرت یعقُوب نبی نُوں ہا ،
اوہ تے وگے جانّدے جنگل کھڑا کے
جدن پہنچے گھراں آپ دیاں کول ،
دُوروں ہائیں مارن، پَوَن زمین تے ڈھیہہ ڈولا کے
آہدے میاں باوا حضرت یُوسف نُوں گئے کھا بگھاڑ ،
اساں شکار وگ گئے ہاسے ،
کول ڈیرے دے بٹھا کے

ایہہ گل سُن حضرت یعقوبؑ ، حالت غش وِچ ہویا ،
ساری کئی رت وِہا کے
دھمّی ویلے سُرت جا سنبھالی بولے حمد رچانا ،
آکھے شاکر جاواں ہو رضا تے
حضرت یُوسفؑ نظر نہ آوے ،
دُوئے سارے لئے قرز ہمنکا کے
حضرت یعقوبؑ نبی حضرت یُوسفؑ نُوں جھالن ٹُر پیا ،
وِچ جنگل دے مارے سدّ ٹہکا کے
آکھے جانورو جنگل دیو مینوں
حضرت یُوسفؑ دا دیو حال سُنا کے
غم حضرت یُوسفؑ دے نوں میلہ بھریا ،
خلقت رمّنی آئے نیر چلا کے
صاحب زادے آہدے میاں باوا ،
ایہہ اِک نشانی ہتھیں آئی اے یار پیارے دی
کُرتا اکھیں دے وِچ آئے نال دِکھا کے
حضرت یعقوبؑ کُرتے نُوں چُمیا تے پیا اے ہتھ مُسکا کے
مجلس بھج کے آئی اے آہدے یا حضرت ،
ایڈے غم وِچ ہاسا کیویں آیا ، سانُوں دسّیں گل پرتا کے

کرتے چوں وتی اے مکر وکھالی ، میں ڈٹھی اے گل پا کے
جے رت حضرت یوسفؑ دی ہوندی تے شرق تے غرب تائیں ،
خوشبو کیوں نہ جاندی آ کے
میں دلوں سمجھیا اے ظلم اوہناں کمتا اے ،
میں ڈٹھی اے گل پا کے

آہدا اے تہانوں ملسی تاں خلاصی ،
جس یوسفؑ نوں کھاہدا اے ،
اوہ بگھاڑ لے آؤ چور بٹا کے
صاحب زادے بھنے چاندے ، جنگل نوں پے گئے دھا کے
دوئے بگھاڑ اگے نکل گئے ،
ہک شوہدے دی گئی اے اکھ انگھا کے
ستے بگھاڑ تے صاحب زادے اپڑ گئے ،
فابو گھتے نیں ہتھ پھسا کے
گل وچ سنگل گھت لیونیں ، پکا لیو نیں چور بٹا کے
پیش حضرت یعقوبؑ نبی دے آ کیتو نے ،
آہدے میاں باوا اس حضرت یوسف نوں کھاہدا ،
نوں آپے لویں پچھ بلا کے

اینجے دُنیا تے بھُلا ونڑنا اے سنڈھیلیا ،
تیرے نالدے لکھاں ٹُرے بھار لدا کے
مومن بھر کے کلمہ دِین دا بھج جنّت نُوں وڑسن ،
اُس دیہاڑے بگھاڑ ویکھاں کیویں ٹُریا آپنی جِنڈ چھڑا کے

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ نُوں کریے یاد ہمیشہ ،
مَیں کیڈا سوہنا بول پیا بولیندا

حضرت یعقُوبؑ نبی آکھے سچی دس گل بگھاڑا ،
تینُوں ذری ترس نہ آیا ، مَیں یعقُوبؑ دے حُسن دا باغ اُجڑیندا

بگھاڑ شوہدا شرم دا ماریا ، مُونہوں نہ کُجھ بولیندا
حضرت یعقُوبؑ نبی ہتھ اُٹھا کے دُعا منگی اے ،

آہدا یا اللہ میںنُوں بگھاڑ حال یُوسفؑ دا نہیں دسیندا
بُرا منٹو ہوئی وِچ جناب دے ، بگھاڑ آکھے حضرت یعقُوبؑ نُوں ،

جس میںنُوں لاش یُوسفؑ دی کھاندیاں ڈِٹھا ،
اوہ وِچ مجلس دے آکے میںنُوں کیوں نہیں ڈیہندا

شام ولایت دا مُلک ساڈا اے ،
حضرت مَیں تے ننّا ایں اپنا بُھرا ڈھونڈیندا

یا حضرت گذر گئے روز ستاراں کل پئی اے دس پکیری ،
یاراں تیر گھت کے چھوڑیا مار شکاریاں ،
یا حضرت میرا پیٹ چاک چا کرو ،
ایہہ نشان میرے بدن وچ ہو کے کھلے ہین ،
ہیں تے یا حضرت ساری عُمر راہساں روگ ایہو جھلیندا
حضرت یعقوبؑ آکھے جیہڑا حال مالوم اے تینوں بگھاڑا ،
ہیں تینھوں حضرت یوسفؑ دا ہاں حال پچھیندا
بگھاڑ آکھے تُسیں حال پچھیو جبرئیل وحی کولوں ،
جیہڑا تُساں نبیاں تے روز پیغام بھیجیندا
جے ہیں تینوں حال یوسفؑ دا دساں ،
دیہاڑے حشر دے ہیں چُغلاں دے وچ لکھیندا
حضرت یعقوبؑ نبی گلوں بگھاڑ دے ،
سنگل پیا آپ چھڑیندا
مومن بھر کے کلمہ نبی دا بھجّ جنّت نوں وڑسن ،
ہر مومن دے بیڑے اللہ سو دریاواں توں پار ٹپیندا

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ نُوں کریے یاد ہمیشہ ،
تیری قُدرت دے ڈِٹھے کم بے حساب
وِچوں مصر دے ٹُریا ساتھ سوداگراں دا ،
اوہناں پنڈھ سفر دے جھاگے
اُس دیہاڑے شکار کھیڈن نُوں وگ گئے ،
پُتر یعقوبؑ نبی دے سارے صاحبزادے
لیو نے ویکھ کروانیاں نُوں ، اوہ پئے دیندے جھڑکاں تے وابے
اکھن پٹو ڈیرا کرو کوچ تھتاپی ، ایتھوں جاؤ وگ دراڈے
جا کے پوہتے ہین کروانی ، اوسے کھوہ دے لاگے
کرہیاں نُوں خوشبو حضرت یُوسفؑ دی آئی اے ،
اوہ بہہ گئے تروڑ مہاراں دے دھاگے
کروانی آہدے ایہہ شوہدے سفراں دے تھک پئے ،
رات لیئے اتھائیں گھت ، فجریں جاسن ہو کُشادے
بُھرای تے ماہم نوکر مالک سوداگر دے ،
ویلے صبح دے بُھرای پانی دے ٹُریا کر اِرادے
جبرئیل کنیں حضرت یُوسف دی آکھے بھئیا اے یا حضرت ،
مینُوں اللہ گھلیا اے پاس تہاڈے

اس ڈول دے وِچ وڑ ونج ،
حضرت یوسفؑ آہدا اگّے سکّے بھراواں وِچ کھُوہ دے سٹ چھوڑیا ،
ہیں چنگا بیٹھاں وِچ ازادے
بُصرے کھُوہ دے وِچ ڈول وگایا ،
ڈول وِچ قدم مبارک گھتیا پُتّر یعقُوبؑ نبی دے لاڈے ،
بُصرے دی طاقت اثر کُجھ نہ کیتا ، اُتّوں پیا لاوندا اے زور زیادے ،
جبرئیل ہویا آن اِمدادے
خبر مالک سوداگر تے پُوہتی اے ،
مالک آہدا صبر تے شکر سچ ہن اللہ پاک دے وعدے
بُصرای رنگ دا کالا اکھ چوں کانا ہک رنگ سُرخ ہوگیا ،
دُویا نین ثبوت ہویا اے ، تریا مالک سوداگر ،
آن کے بیٹی بخشی اے کاجے
ہُن دِلے دِیاں گنیاں پُنج مراداں ،
جیویں حاجیاں دی حج منظُور ہوندی اے خانے کعبے
مت آکھیو اِس دِلوں جوڑ بنائے ہیں ،
ایہہ اگّے دی دلّے لوگ سیانے آہدے
مومن بھر کے کلمہ نبیؐ دا ، اگانہہ نبیؐ دی جاسن رل جماعتے

اللہ مالک نُوں کریے یاد ہمیشہ ، سوہنا بول الائیے چا
شیر بہُودا کھوہ تے جاوے اگوں چانن نظر نہ آوے ،
بہُودا ہٹ گھراں نُوں جاوے ، آکھے بھراواں نُوں بات سمجھائیے چا
بہُودا عرض اگے بھراواں دے کر گیا ،
آکھے یا یُوسفؑ کسے کڈھ لیا یا مر گیا ، چل کے چشماں نال تکائیے چا
صاحب زادے آکھن کیویں بہودے دی گل منیوے ،
جس نُوں ہتھاں آپنیاں نال وگائیے چا
صاحب زادے سارے قدم دھر کرارے ، پُوہتے جا کنارے ،
آہدے بہُودے دی ریاڑ منائیے چا
مالک نُوں گئے وگ کنعانی ، آہدے تُوں ساڈی چیز نقصانی ،
وچ آپس دے کرن صلاح کروانی ،
آہدے لڑکا کڈھ وکھائیے چا
ڈاہڈا فکر پیو تے حضرت یُوسفؑ نُوں کڈھ آندا نیں ،
آکھے خفیہ کر بہائیے چا

صاحب زادے آہدے بردا کر وچیساں چا ،
تھوڑا مُل کر اوہناں نالے کردا نیاں دے ہتھ نپائیے چا
حضرت یُوسفؑ دِل وِچ رکھ دلیری ،
آہدا کتنا مُل گھتدی اے صُورت میری ،
نہیں رشتے ڈِٹھے دی گل امزائیے[1] چا
(ڈھولا مکمل نہیں)[2]

---

[1] : ازمائیے ۔

[2] : واقعے دیاں کڑیاں کُنڈیاں ہونیاں معلوم ہوندیاں ہن ۔اوہ ذکر نہیں ملدا جیہدے وِچ
حضرت یُوسفؑ مُل وِکدے نُوں زلیخا خرید کر لیندی اے تے سہیلیاں نُوں بُلا کے
حضرت یُوسفؑ دے حُسن تے جمال دا نظارا کروایندی ہے ۔
حضرت یُوسفؑ دے بھرا تجارت لئی کنعان آوندے نیں تے اوتھے
بنیا ہین تے حضرت یُوسفؑ اکھٹے کھانا کھاندے ہن ۔

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ نُوں یاد کریے ہمیشہ ،
تیری قُدرت دے ڈِٹھے واہ کھلاریاں نُوں

دھرتی تے رُکھ جمائے نی ، اسمان ٹکایا اے ۔
چن دیہہ تے تاریاں نُوں

بنیا ہین روندا ہک اکلاّ آکھے میرے کول بھرا حضرت یُوسفؑ ہوندا ،
اساں وی رل کے کھا لیندے ،
اللہ پھوٹے گھتّے اساں وچاریاں نُوں

اللہ دی ذات دا آرڈر ہویا ، حضرت یُوسفؑ تے بھرا آیا ای کھلای ،
ہیں وی وِچھڑے ہوئے بھرا والا ،
رل کے لے کر گذاریاں نُوں

بنیا ہین آہدا بعض سکیاں بھراواں ہانہہ[1] نہیں مٹھردا ،
کیہڑی ہوندی چھک ونگاریاں نُوں

حضرت یُوسفؑ نے بُرقعے چوں دو اُنگلاں کڈھیاں ،
ہُن اُنگلی دے ویکھ اشاریاں نُوں

---

[1] : کلیجہ ۔

بنیا ہین عشق کیا کے ڈھٹّا ،

حضرت یُوسفؑ آہدا تینوُں اثر بیماری دا ناہیں ،

ڈھٹّا ایں کھا ہُلاریاں نُوں

بنیا ہین آہدا میرے بیڑا یُوسف وانگوں سوہنیاں اُنگلاں تیریاں ،

دینہاں گھنیاں توں پچھے ڈِٹّھا نُور چمکاریاں نُوں

جا پُوہتا ڈُوئے مکان تصویراں والے ،

جا تکساں یار دے نقشاں ساریاں نُوں

بنیا ہین زار و زار پیا رودے ،

جیویں ساون بدل وسیندے مینہہ پھوہاریاں نُوں

(پُورا ڈھولا نہیں مِل سکیا)

اللہ پاک دا آرڈر حضرت یوسفؑ نوں آیا ،
بھرا گذر جاسیا ای تے ویلا ہتھ نہ آسیا ای ،
ہن پانی چھیکڑ دے گیا لگ کیاریاں نوں
حضرت یوسفؑ بیٹے منشے نوں گھلیا ،
منشا قدماں آیا وِدھر کراریاں نوں
بنیا ہین آکھے توں یوسفؑ ایں کہ اوہ یوسفؑ اے ،
جھبدے دسّو کھوہل ٹروواریاں نوں
منشا آہدا یوسفؑ باپ میرا اے نئیں غلام تیرا ہاں ،
تاہیں وِنّا اے بہہ پہریاں نوں
اُس ویلے بھتریئے نوں نال ہاتھہ دے لایا ،
ٹھڈ جگر تے پئی، جیویں پانی لیندا بوڑ انگاریاں نوں
اِنجے دُنیا تے بھلا وتنا ایں ،
بھلیا ادرک کریسیں ہک دیہاڑے کوچ مناریاں نوں
لدّے بھار سوداگراں ، ٹھلّے کون قطاریاں نوں
عمر ونجائی اے ای غافلا ، سُن ٹھگاں دے لاریاں نوں

جیویں کوٹ کچے نُوں کیرا ہوندا ، اِنجے ہوندا امر مناریاں نُوں
مومن بھر کے کلمہ نبیؐ سچے دا بھج جنت نُوں وڑسن ،
پُلصراط توں ٹپسن مار کے شیر علیؓ حیدر دے نعریاں نُوں

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ مالک ، توں کریے یاد ہمیشہ ،
ساری قدرت اوسے کاریگر تے

حضرت یوسفؑ حکم دِتّا نوکراں توں بنیا ہین چور بنا کے رکھ لیا ،
ایہو لگدا اے بھید ہنر تے

بنیا ہین دے بھار وچ ٹوپا[1] گھت لیا ،
اگاہنہ آپے مکسی گل غدر تے

حضرت یوسفؑ حکم دِتّا اے اوہناں کروانیاں نوں ،
بوریاں دیو بھر تے

ہن فرزند یعقوبؑ نبی دے ، اوہ وگے جانڈے شتر تے
پچھوں ٹوپا سنبھالیا نے ،
فوجاں حضرت یوسفؑ دیاں ہلیاں چڑھ تے

بھرا حضرت یوسفؑ نوں آہدے تیرا ٹوپا سانھے ہو ثبوت جاوے ،
تے چور نوں لویں بنھ گھڑ تے

---

[1] کنک بھنن والا لکڑی ، لوہے یا تانبے دا ڈھائی ہیر دا چھنے ورگا بھانڈا ۔

ساریاں دیاں بھاراں[1] نُوں تلاشیاں آئیاں ،
بنیا ہین دے بھار چوں ٹوپا نکلیا ،
خبر اپڑی اے شہر مصر تے
رنگ وی زردی ہو گیا ، اُتوں ہنجھواں آئیاں تر تے
بھرا حضرت یوسفؑ نُوں آہدے ،
ساڈے پاسے سال چور نُوں بنھّ لیندے ،
لئیں قرآن چوں پڑھ تے
حضرت یوسفؑ آہدا تہاڈے اج عمل کرینا اِس امر تے
حضرت یوسفؑ نُوں بھرا آہدے ،
بڈھڑا باپ اساڈا حضرت یعقوبؑ نبی پتھّر نہ مار جگر تے
حضرت یوسفؑ آہدا تہاڈی تے میری ،
اج گل مُک جاندی اے زیر زبر تے
بھرا بنیا ہین نُوں آہدے جے توئیں اِنج کرنی ہائی ،
نال ساڈے مگروں کیوں آئیوں رل تے
بنیا ہین آہدا مینُوں ٹوپے دی خبر نہ کائی ،
میرے نال ہویا پیچ لنگر تے

---

[1] : لدیا ہویا مال ، وزن ۔

بھرا حضرت یوسفؑ نوں آہدے ٹوپے دے ہتھ پیروی کوئی ناہیں ،
ساڈے بھاراں تے کیویں گیا وڑ تے

بھرا بنیامین آہدا میں تے کول وی کوئی نا ہم ،
پئے ورتیندے لنگر تے

بنیامین آہدا جویں تہاڈے بھاراں توں اگے درہم ثبوت ہوئے ،
ہُن اللہ جانے میں وی چوری لئی ہوسی انجے کر تے

بنیامین تے راضی پیا وسدا ، جیویں پکھی اُڈیا اے پر تے
بھرا حضرت یوسفؑ نوں آہدے ہین ، تیریاں فوجاں پوریاں نہ آسن جے پئے لڑ تے
شیر بہودے آکھیا بس ہک نعرہ ماراں گج کے ،

باراں باراں کوہاں حمل زنانیاں دے جاون جھڑ تے
حضرت یوسفؑ آکھیا بیٹے منشے نوں ،

جے بابیاں دے کنڈھیاں تے ہتھ جا لائجے کاوڑ جانے مرتے
اپڑے فشے دی دے نشانی ، شیر بہودا پانی وانگ گیا ٹھر تے
اللہ توں منگاں نت دُعائیں ،

شالا کسے پردیسی نوں وچ پردیس دے ڈھینگر نہ جاوے اڑ تے
اللہ حضرت یوسفؑ نوں مصر دی سرداری دتی ، ندیاں دی مہر اے خاص خزعؑ تے
مومن امیدوار بھر کے کلمہ نبیؐ دا بھج جنت نوں وڑسن ،

پُلصراط توں ٹپ جاسن نعرے مار کے علیؑ حیدر دے

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ نوں کریے یاد ہمیشہ ،
مینوں آسرے سچے مہربان دے
فرزند یعقوبؑ نبی دے ڈیرے لا کے بیٹھے کول مصران دے
آہدے سانوں اس گل دی خبر ہوندی ،
جو بنیامین بھجنا اے ٹوپے نال نقصان دے
باپ حضرت یعقوبؑ نبی نوں ،
پرچے کیوں دیندے لکھ اسٹام دے
آکھے آؤ کھاں لڑ پوائیں ،
صرفے نہ کریے اپنی جان دے
شیر بہودا بولے طبق زمین دا ہلّے ،
جدوں مارے نعرے وچ زور طوفان دے
رویل نبی پڑی[۵] پتھر پٹ کے قلعے نوں ماری اے ،
دھرتی تے آئے کھڑک گھمسان دے

---

۵ : سل ، ٹکڑا ، پتھر دا وڈا تودا

شمعون بہادر فوجاں مار ہٹائیاں ،
دھکے جھلّو ایہہ کون جوان دے

حضرت یوسفؑ آکھیا بیٹے منشے نوں ،
جا خاں سوہنیا گلّاں کیہڑیاں ہوریاں ڈیرے وچ مہمان دے

حضرت یوسفؑ برقعے وچ ہسّیا اے ،
دادا وی ہکّو پیڑھی وی ہکّو ، اسیں سبھ اُچّے شان دے

کراں قید تہانوں جے میںنوں ملاحظے نہ ہوندے ،
تہاڈے باپ یعقوبؑ نبی سخی شاہ سلطان دے

مومن بھر کے کلمہ نبیؐ دا بھج جنّت نوں ورسن ،
شرم ای مالکا کدھی تے کھلے میں غلام دے

پڑھ کے بسم اللہ ، اللہ نُوں کریے یاد ہمیشہ ،
تیری قُدرت دے ڈِٹھا واہ پساراں نُوں
فرزند یعقُوبؑ نبی دے گھراں نُوں وگے جانڑے ہین ،
بعض شُتراں توں ہور مال نہ کوئی ،
خالی اُٹھاں دِیاں بھنّ مہاراں نُوں
آہدے میاں باوا ، بنیامین تے ٹوپا ثابت ہویا ،
تلاش آئی اے ساڈیاں بھاراں نُوں
حضرت یعقُوبؑ نبی آکھے ایڈے شیر بہادر تُساں ،
ہکے ہکے سٹدے ہا پٹ پہاڑاں نُوں
تُساں اِتنے ہوندیاں بنیامین بنھا کے آ نکلے او .
صاحب زادے آہدے ساڈے جنگ دِیاں خبراں پچھ لا ،
مصر دے کول پیاں وسدیاں شہراں نُوں
اوہ بادشاہ زور آور نہیں جاندا ، فوجاں لکھ ہزاراں نُوں

حضرت یعقوبؑ نبی بنیامین دے دکھاں نوں رودے ،
آکھے میرا یوسفؑ کدوں آیا اگے کھیڈ شکاراں نوں
مومن بھر کے کلمہ نبیؐ سچے دا بھج جنت نوں وڑسن ،
اگے جا ملسن جنت دے باغ بہاراں نوں[1]

---

[1] : ڈھولیاں دی ایہہ لڑی وی نامکمل ہے ۔ وچکاردں دی کئی لڑیاں نہیں ملدیاں تے آخر وی پورا نہیں ۔ حضرت یعقوبؑ نبی تے حضرت یوسفؑ دا میل نہیں کرایا گیا ، تے نہ ای دسیا گیا اے کہ کیویں اوہناں دے نوکر نوں وچھڑیا ہویا پتر ملیا سی ۔

سی حرفی

۱

الف اللہ نوں بیٹھ کے یاد کریے ، گذری آمدن دا نفع نقصان کیتے
نہ توں شاعر نہ شعر توں کر جانیں ، پورا آ دیسیں امتحان کیتے
نہ توں عالم تے نہ فاضل ہویوں ، ایڈا رکھنا ایں آپ گمان کیتے
اِس کوڑی دُنیا توں چلیا جانا اے ، وسدا رہسی ایہہ جہان کیتے
اُڈ جاسی بھور پچھاں توں ، راہسی حُسن دا باغ بُستان کیتے
چھوٹا بُت تے رُوح نوں پکے جاسی ، رہسی ایہہ لکڑی جان کیتے
آپنی موت نوں یاد ضرور کرے ، ابراہیم خلیل الرّحمٰن کیتے
کیتے گیا زمانہ یعقوب والا ، یوسف مصر دا حُکمران کیتے
غالب موت ضرور ہر چیز تے ہے ، افلاطون تے اوہ لقمان کیتے
سیتاں گذر گئیاں لکھاں نارِ بھریاں ، رہسی حسن جوانی دا مان کیتے
جس خیبر دے قلعے نوں فتح کیتا ، بھلا دسّو خاں اوہ جوان کیتے
کیتے گئی قارون دی جمع کیتی ، تے نمرود دا آسمان کیتے

مسلمان حاکم تخت دلّی والے ، اکبر بادشاہ شاہ جہان کہتے
جس سکھاں دی قوم نوں تنگ کیتا ، اورنگ زیب قولی مسلمان کہتے
وت ہا صاحب عدل انصاف والے ، قطب الہند دی ملک زمان کہتے
حضرت آدم نوں شمار ویکھو ، گذریاں جیاں دا قبرستان کہتے
ڈٹھا ٹھیک زمانہ عارفاں دا ، اساں لوکاں دا اجے ایمان کہتے
اُڈدا رہیا ہوا تے تخت جس دا ، اوہ داؤد تے شاہ سلیمان کہتے
جس وقت رسول نے عدل کیتا ، شہر فارس دا نوشیروان کہتے
دارے نال سکندر دے جنگ کیتے ، اوہناں لوکاں دا اج سمیان کہتے
پھر سقراط بقراط یونان والے ، سکندر اعظم تے شاہ خاقان کہتے
میاں شوہدے ایتھوں کئی کوچ کر گئے ، ارجن کہتے تے رستم پہلوان کہتے
راجہ بھوج تے رانی سہان متی ، صاحب سکھاں دا اوہ بھگوان کہتے
راون لنکا تے راج نوں چھوڑ گیا ، راجہ ہندواں دا ہنومان کہتے
وت کنس تے کشن دا نام باقی پنڈت ہندواں دا شیرمان کہتے
گورو جوگیاں دا گورکھ ناتھ صاحب ، میاں مہان بیر دا تیر کمان کہتے
سومنات تے سقرا نوں لٹ گیا ، محمود دا دس مکان کہتے
کہتے اوہ خدائی دعوی کرن والے ، فرعون شدّاد ہامان کہتے
جس باپ دا حکم عدول کیتا ، حضرت نوح دا پتر کنعان کہتے
جس گلی دے وچ کھوہ کھٹایا ، ابو جہل نبیؐ دا بے فرمان کہتے

جس نال امام دے جنگ کیتے ، دسو اوہ یزید بے ایمان کہتے
مومن امیدوار بھج جنت نوں ورسن بہر کے کلمہ دین دا ،
اجن تیرا عقل تے ہوش دھیان کہتے

ب

باغ تیرے دا مالی اوس اوہ میاں بھیں[1] بھیس گئے ہن سریر اگے
اساں راہسی جنتاں تا ہنگھ چمن دی ، سبھ کہہ گئے بھگت کبیر اگے
ساتھوں کوچ کیتو نے دل کھس لیو نے گئے نی راہیں گھت وہیر[2] اگے
آدم ہوا نوں لہندے چڑھدے دا پیا وچھوڑا ربی کاتب لیکھ نہیں وچ تقسیر اگے
پوڑی چاڑھ شداد نوں قبض کیتو ای ، واگاں کھلے نی پکڑ وزیر اگے
نمرود خلیل دا ہویا معاملہ موذی گیا مار خدا نوں تیر اگے
ہاروت ماروت ٹنگے وچ کھوہ دے دوہاں مکاں نوں پئی تقصیر اگے
غرق کیتا اے کوٹ افلاطونیاں دا ، پئے کردے ہن اوہ تدبیر اگے
ایہہ حافظ نوں مول نہ بھانی ، دتا وچ یعقوب بشیر اگے
بھائیاں یوسف نوں کیتا جا فروختہ ، گیا چھڈ کنعان جاگیر اگے

---

[1] : بھیوں گئے ۔ [2] : قطار بنا کے ۔

چالی سال رُنا نبیؑ اللہ دا ، گیا ویٹ[1] سبھ آکھیں دے نیر اگے
لاو بردہ ماہ کنعانی والی شہر مصر دا ، لوک کردے ہین عرض امیر اگے
پچے عشق زلیخا نُوں مجور کیتا ، ہوئی حال بے حال نظیر اگے
گھیرے لشکر فرعون دے نیل اندر ، کائی پیش نہ گئی تقدیر اگے
بُھل زکریے منگی پناہ رکھوں ، نال آرے دے وِنا سے چیر اگے
لقمان حکیم جالینوس جیہے گئے کر دوائیاں ،
حکمت دِتّی نے آپ قدیر اگے
ہوئے نال نوشیرواں فوت ہویا ، جو تشی سٹ گئے فرعہ تقدیر اگے
کیتے عرشاں دے سیر صلی اللہ ، ڈِٹھے آتش دے وچ اسیر اگے
ہے فرمان یہودیاں نُوں ملن سزائیں ، گل موذیاں پئے زنجیر اگے
شاہ حسنؑ وصال ہویا کِدّاں ، جیہڑا بھر کے گیا پی شہیر اگے
امام حسینؑ وِچ کربل دے لائے ڈیرے ،
پانی نل کے کھلے بے پیر اگے
پانی لین عباس تیار ہویا ،
مارے کافر نے لکھ شریر اگے
شاہ منصور نُوں سُولی تے شرع چڑھایا ،
زہر دے کے ماری نیں رہیر اگے

---

[1] گیا۔

شیخ عبدالقادر طالب ابو سعید دا ،

جیہڑا بھر کے گیا ویکھ نظیر اگے

مومن امیدوار بھج جنّت نُوں وڑسن ،

بھر کے کلمہ دین دا ، شفا ہوسی وچ اخیر اگے

۱۵

تاہنگھ ماہی دے ملنے دی، رل کے سکھاں دے جھٹ گذار لیئے
رتے پلنگھ تے گھت کے سیج سوہنی،
چھیاں گھت کے کلیجے[1] نوں ٹھار لیئے
کدے ہس کے ڈوہ ملیے موتیاں نوں،
کدے رو کے لعل کھلار لیئے
میلے پھیر مسافرا زندگی دے، اج رج کے ونڈ پیار لیئے
متاں پوے تقدیر دا باز سانوں، دکھاں سکھاں دی کر گفتار لیئے
پورا گھت کے تول ترکڑی دا، اج کوڑتے سچ نتار لیئے
دنیا چار دن باغ بہار میلہ، ٹر پھر کے ویکھ گذار لیئے
سیاں پھٹیاں پھیر نہ رلنا اے،
آتن بہہ کے گھت بھنڈار لیئے

---

[1] کلیجے۔

مٹھیاں کر کے یار دے نال گلاں، ہر دے دِلاں دا لُٹ پیار لیئے
رنگلے دیس نُوں چھوڑ ضرور جاسیں ،
پھیری وانگ وَنجاریاں مار لیئے
کھُلے ہٹ دُکان پنساریاں دے ،
بھیس کے شہر دا ویکھ بازار لیئے
ہِک وینہہ حسن دا باغ ویران ہوسی ،
سوہنی صُورت دا ویکھ چمکار لیئے
وِچھڑ گیاں دے میل نہ پھیر ہوندے ،
رو کے دِلاں دا کڈھ آزار لیئے
سِک آب حیات دے پیونے دی ،
توڑے سجن دا کر دیدار لیئے
بھمبٹی شہر بھمبھور دی ٹُر چکی،
کولوں ہوتاں دی لا قطار لیئے
سُنجی موت دا چور کیڑا ہئی ، چُپ کیتیاں لُٹ چودھار لیئے
پکھی مار اُڈاریاں مار چلے ، رب چوگ برات اُجھاڑ لیئے
بھور ٹکراں مار خراب ہوندے ، خزاں لُٹ جُو باغ بہار لیئے
چن جیہے محبوب ہزار سوہنے ، فانی دُنیا تے گھت دوار لیئے

رل گئے اوہ خاک دے وچ سبھے ،
سڑ دے ملن دی ٹھپ توار لیئے
کر کے ہیلڑے سانگ فقیریاں دے ،
اگلی لاہ پوشاک اُتار لیئے
گلاں من دیاں من وچ رہ گئیاں ،
ہنیری گور دا کر وچار لیئے
کر نیکیاں عمل کما لینڈوں ، بیڑی وچ طوفان اُتار لیئے
نبیؐ پاک دا کلمہ یاد کر کے ، ٹپ نار جہنّم توں پار لیئے

ث

ثابتی نال یقین سائیاں ، تیرے خاص دربار دی کُتّی ہاں مَیں
سائیاں کالی مکالی دی شرم تینوں ،
دوہاں کنّاں توں ڈوری تے بُچّی ہاں مَیں

ڈھٹھی پیٹ نگاری دربار تیرے ،
ڈاڈھی بُھکھّی تے ڈھڈو[1] گُتّی ہاں مَیں

ٹکر جھیدی[2] تیرے دربار تے ہاں ،
اپنی دُم ہلاون توں ہٹی ہاں مَیں

جے مَیں بُھل کے بغیر دے گھر جاواں ،
جھٹ پٹ اُنھے دب کٹی ہاں مَیں

سائیں میں نخصمی دا خصم ہیں توں ،
تیرے سائے دے ہیٹھ آ سکی ہاں میں

---

[1] : لالچی ۔ [2] : ٹکّر دی بُرکی کُتّے وانگوں بوچدی ۔

پہلی پہن دی تیری ہاں میں چوہڑی ،

سائیاں دامن تیرے لگ چکی ہاں میں

خدمت گار نثار نوکار تیری، ہور کار سنسار توں چھٹی ہاں میں

بنکا پہن مینوں اج حکم ہویا ،

جھیدے بیچ موہلا لے کے اُٹھی ہاں میں

موہلا دھیان دا تے غلّہ نام والا ،

گھنڈیاں[1] حسد بخیلی دیاں کُٹیاں میں

جھڑ چھنڈ کے پہن تیار ہوئی ،

راتیں ہیٹھ پرانے لے سُتّی ہاں میں

اڈھی رات گذار کے فکر کیتا ،

اوتھے نال دھیان دے جُھکی ہاں میں

تھلّی[2] شوق دی تے مار پنجلی[3] بیٹھی ،

جوگاں وانگ حصار دے جُتّی ہاں میں

نیویں گردن جُھکا کے گھت گالا ،

ڈاڈھی زور دی لینّدی پئی جُھٹّی ہاں میں

خدمت گار نثار نوکار تیری ، ہور کار سنسار توں چھٹّی ہاں میں

---

[1] : موٹی توڑی چیہدے وچوں اجے دانے کچھ کُٹ کے کڈھنے ہونّدے نیں ۔

[2] : تھڑا ۔ [3] : چوکڑی ۔

شالا[1] یار دی نظر منظور ہووے ،

ننگا پیہندی پیہندی تھک لبھی ہاں میں

میں کوجھی تے کملی دی لاج تینوں ،

پیروں ننگی تے جھنڈ[2] رے کھبھی ہاں میں

عیباں بھری پجھڑی کوجھڑی میں ،

بھلا کیویں آکھاں ہادی سبھی ہاں میں

نری دھار نراس نوں آس تیری ،

سانگے غیر توں بھنی[3] تے دھکی ہاں میں

تیرے باجھ نمانی نوں مان کیہندا ،

پیکے سوہرے نالوں تے ترٹی ہاں میں

چھڈ دتے نیں ساتھ سہیلیاں دے ،

وچھڑی کونج اڈار توں پھٹی ہاں میں

میں وچ "میں" دی جا نہ رہی کائی ،

دماں باجھ غلام ہو چکی ہاں میں

خدمت گار نوکر میں قبول سائیاں ،

بھاویں وچ جہان دے لچی ہاں میں

---

[1]: رب کرے ۔ [2]: کھتے میلے والاں والی ۔

[3]: بھج دوڑ کے ۔

سوہنے یار دِلدار غمخوار میرے ،
تیرے سوہنیاں نیناں دی مُٹھی ہاں مَیں

عشق تیرے دی میں تقدیر منّی ،
بکرے وانگ قصائی دے کُٹھی آں مَیں

دیس دِلاں دے ہتھوں لُٹا بیٹھی ،
آپے آپنی جان تے اُٹھی آں مَیں

منزل دُور دسیندی اے عشق والی ،
بُھکّھی بھونڈیاں واٹاں نہ پُچھیاں مَیں

اینویں ہسدی ہسدی پھس گئی ،
آپے آپ ایہہ لذّتاں چکھیاں مَیں

عشق شیر مریلے نُوں چھیڑ بیٹھی ،
کیڈی کَل وَلّڑی کچّی آں مَیں

ہُن باز نہیں آوندا شیر خُونی ،
مارو ایس بھگیلے نُوں پھٹّی آں مَیں

گیا کھا ایہہ گُجھڑا پھٹ مینوں ،
رنت پٹیاں بنّھدی تھکّی آں مَیں

باہروں چنگی بھلی اندروں تیراں سلّھی ،
ایہو عشق تھیں کھٹّیاں کھٹّی آں مَیں

گذر گیا نہ آوندا ہتھ ویلا ،

جیہڑے ویلے نوں لاہیاں اکھیاں ہیں

کریں بس منصف ہُن ڈھیر ہوئی ،

کیہیاں تریٹاں چوڑ کر سٹیاں ہیں

گلے عشق دے نوں آن شروع کیتا ،

ایہہ کیہ پڑھائیاں پڑھیاں ہیں

بھاویں ہجر دے درد تھیں تنگ ہویوں ،

ناہیں کڈھیاں کچیاں پکیاں ہیں

مُونہوں توبہ اگھ ہزار واری ،

ایسے در تھیں رنگیاں رتیاں ہیں

بھٹھی تتی اے ہادی دے عشق والی ،

جتھوں بھر کے پیتیاں مٹیاں ہیں

ہُن عشق ہلارڑے جھل بیلی ،

کیہیاں کیہیاں حالیں حالیں آکھیاں ہیں

خاصا درد نہیں معلوم تینوں ،

ناہیں صبر تھیں پچھیاں وٹیاں ہیں

ہر درد دی خاطر ہے دِل بیلی ،

وچ غیر دلیلاں کیوں رکھیاں ہیں

درد بعض وصال محال بیلی ،
گلّاں کھوہل کے ساریاں دسّیاں ہیں

ایہو درد ہے یار دی نظر تحفہ ،
اگے لذّتاں کدی نہ چکھیاں ہیں

کلمہ یار دا دِل زبان ہووے ،
تاہیں نار جہنّم توں بچّی آں ہیں

ج

جس دے اندر کُفر ہووے ، اوہ نام بندگی دا جپدا کیوں
جے اس نُوں پیدائش دی لوڑ نہ ہوندی ،
تے جوڑا جوڑا وچ کشتی دے رکھدا کیوں
زکریا پناہ رکھّوں نہ منگدا ، اِسے دے سر کلوتّر لپھدا کیوں
ابراہیم تے رب دوست آہا ،
مُڑ بھانبڑ چخنہ دا مچدا کیوں
ابو جہل نبی دا وَیری نہ ہوندا ،
تے راہ تے کُھوہا کھٹدا کیوں
جے حُکم ربّی نہ اس نُوں ہوندا ،
تے اُتّوں آ کے ٹکدا کیوں
جے ایہہ جبرائیل نُوں حکم نہ دیندا ،
تاں اوہ وِچ کُھوہ دے سٹدا کیوں

جے اوہ کنجر پلید نہ ہوندا ، تاں اوہ پتھر ماریاں کھپدا کیوں
مری مری کے اوہ بے تاب ہویا ،
سُٹ مچھی دے وانگ تڑپھدا کیوں

جے اوہ بے ایمان صابر ہوندا ،
تاں سردار اساڈے توں واسطے گھتدا کیوں

جے نبیؐ اساڈا شرعی نہ ہوندا ،
تاں باہنہہ ابو جہل دی نپدا کیوں

جے شمر لحاظ حسین دا کردا ،
تاں پانی دریا فرات دا ڈکدا کیوں

بے ایمان ، اصغر نُوں مار کے کانی ،
اوہ باپ دے ہتھاں تے پھٹدا کیوں

جے اوہ عین پلید نہ ہوندا ، تے سر حسین دا کٹدا کیوں

جے رب حسین دا لحاظ نہ کردا ،
سُورج وچ بدل دے چھپدا کیوں

اناالحق دا دیدار منصور نہ کردا ،
تے رنگن عشق دی رپدا کیوں

جے شاہ منصور نُوں جنبش نہ آوندی ،
تاں پہاڑ تلی تے ٹپدا کیوں

جے عاشق تھک ضرور پوندے تاں ،

تاں فرہاد سمندراں توں چھٹدا کیوں

جے سلیمان بھٹیار توں وسواس نہ کردا ،

تاں بھاڑ ماچھیاں دا تپدا کیوں

جے حُر شہید مدد نہ دیندا ، تاں فوج یزید توں ہٹدا کیوں

جے بیعت حسین دی اوہ نہ مندا ،

تاں پُلصراط توں ٹپدا کیوں

جے گھل قُرآن بیان نہ دیندا ، تاں ساڈا اُجڑیا گھر وسدا کیوں

جے مُرشد کامل رہبر نہ ہوندے ،

تاں سِدھا راہ حقان دا دسدا کیوں

عنایت اللہ ارائیں دے اگے بُلھا شاہ ،

کنجری بن کے نچدا کیوں

جے مومن امید وار نہ ہوندے ، تاں ہر کوئی پاؤی کوثر دا چکھدا کیوں

جے بلعم بعور دُعا نہ منگدا ، تاں حضرت موسیٰ توں جھکدا کیوں

جے کلمہ محمدؐ دا مومن نہ پڑھدے ،

تاں کدی کفر یزید دا گھٹدا کیوں

ح

حُسن دا مُلک مشہور خوبی، بنڈے نیناں دے تیز کٹار اوتھے
وانگ آبِ حیات اوہ راہ اوکھا، دُھند، دھُوں ہنیری غبار اوتھے
آوے پرت نہ جیوندا پھیر مُڑ کے،
گھتّے جھات جیہڑا ہِک وار اوتھے

حُسن یُوسف دا اساں نُوں بُھل گیا،
کیتا یار دا جدوں دِیدار اوتھے
میری ذات صفات وِنج خاک رلی،
ڈِٹھّا یار دا نُور چمکار اوتھے

جیہڑا جان محبوب توں آن وارے،
ویکھے پریم دا اوہ اسرار اوتھے
جلوہ نُور کوہ طور دا دُور ہویا،
ڈِٹھا یار دا رُوپ انوار اوتھے

ملی برات ماہی دیاں زُلفاں چوں ، ڈِٹھا لیلۃ القدر دا وار اوتھے

جیہناں حُب حبیب دے ویکھنے دی ،

ملدا عاشق نوں رب غفار اوتھے

نیندر بھکھ آرام حرام کرنا ، ایہا پریت دی ریت تے کار اوتھے

سارے جگ توں ہو الگ رہندے ،

سوال کردے نہیں وچ سرکار اوتھے

باجھ ماہی توں چین آرام ناہیں ،

اٹھے پہر راہندی انتظار اوتھے

دوہیں فرض نیں کراں ادا کیہڑا ،

تعریف یار تے حمد ستار اوتھے

ویکھاں یا پھر پڑھاں نماز تیری ،

کیہڑے فرض دا کراں وچار اوتھے

کُوچہ یار دا ویکھاں یا حج پڑھن جاواں ،

کیہڑے فرض دا کراں نروار اوتھے

سکھاں دین یا ماہی دا عشق پوجاں ،

مینوں پوے نہ خبر تے سار اوتھے

ہوئی حال بے حال تے وال کُھلّے ،

اوکھی حشر دے وانگ دیدار اوتھے

کسے طرح نہ چین آرام مینوں ،

دسے درد فراق ہزار اوتھے

رنگ لا کے خاک ہو گئی ہاں ہیں ،

سُنجے پلنگھ تے سیج نوار اوتھے

دینہاں راتیں ہے رودن دی کار مینوں ،

لگے ہنجھواں دے دربار اوتھے

سارا حرص دے نال جہان دِسّے ،

حرصوں خالی نہیں ساہوکار اوتھے

زر دے نال تے مال جہان اندر ،

سُنجا جنّتی باغ گلزار اوتھے

سجناں باجھ نہ بھاوے بہار مینوں ،

بھاویں لبھّن پئے امب انار اوتھے

کیہی حرص جہان دی روڑھ سمے ، ساڈا وی ساتھ تیار اوتھے

سانوں حکم جہان توں جاونے دا ،

قسمت پائی لئی چھک مہار اوتھے

کائی نہ رہ گئی دس مہانیاں دے ، بیڑی ڈول گئی ادھ وچکار اوتھے

بیلی چھوڑ گئے یار پرانیاں نوں ، دتّے چھڈ سہیلیاں پیار اوتھے

کلمہ نبی دے دین دا یاد کرلے ، ہور کوئی نہ بندہ نہ یار اوتھے

خ

خُوب محبوب دی ویکھ صُورت ، آ ئیں نشونق دے نال نہال ہوئیاں
صُورت یُوسف دی ویکھ کے خواب اَندر ،
زلیخا وانگ اوہ گل گلال ہوئیاں

کوئی دم نہ گذردا غم یاجھوں ،
خوشیاں بُھلیاں خواب خیال ہوئیاں

شمع حُسن دی ویکھ کے لاٹ تائیں ،
پریاں جل پتنگ مثال ہوئیاں

واہیات رکیہ عشق دی سار جانن ،
سو ای جاندے جیہناں دے نال ہوئیاں

اوہناں رسم نماز دی رکیہ کرنی ،
جو تکبیر عشق دی نال حلال ہوئیاں

قدم یار دے چُم کے حج پاون ،
دلیلاں کر کے سوچ دلال ہوئیاں

دم ہک نہ گذرے یار باجھوں ،
ویکھ سجن توں خوش نڈھال ہوئیاں

لکھ دولتاں کرن قبول ناہیں ،
جیہڑیاں یار دے نال وصال ہوئیاں

پون سر مصیبتاں بھار اوہناں ،
گداگر فقیر کنگال ہوئیاں

سر کٹ کے سٹن وچ قدماں دے ،
پچھاں موڑن توں آن محال ہوئیاں

سر دنیاں باجھ نہ یار ملدا ، لکھاں دنیا توں انتقال ہوئیاں

جیہناں سر دے کے سر توں پا لیا ،
اوہ ولیاں دے وچ ایدال ہوئیاں

جیہڑیاں یار دی نظر قبول ہوئیاں ،
نور نور اوہ وانگ بلال ہوئیاں

سنجے ایڑ ہمیش بگھاڑ پاڑن ،
جیہڑیاں چھڑ دیاں غیر سمھال ہوئیاں

بت پوجنا رسم ہے عاشقاں دی ،
کر سجدے دی کمال ہوئیاں

جیہڑیاں ماہی دے سنگ تھیں پھٹ گئیاں ،
رو رو کے منڈڑے حال ہوئیاں
نخصمیاں چڑیاں نوں مارن باز ظالم ،
قبضے ہر شکار دے جال ہوئیاں
اکھیوے خون کلیجے چوں مار ٹھاٹھیں ،
ہنجھواں پانی دے وانگ نکال ہوئیاں
جیہڑے وسن ونجارڑے کول ساڈے ،
سوہنیاں صورتاں جا پڑتال ہوئیاں
یوسف وکدا مصر بازار اندر ، زلیخا رنگیاں آن لوال ہوئیاں
ایتھوں لکھ سہیلیاں کوچ کیتے ،
سندیاں موت دا نت کھڑیال ہویاں
کر کے یاد مسافراں راہیاں نوں ،
اکھیں کردیاں روز سوال ہوئیاں
لٹے گئے خوشیاں غمیاں پیش آئیاں ،
پھٹیاں مدتاں توں کئی سال ہوئیاں
گئے بھل جہان دے کم سارے ،
اکھیں کردیاں یار دی بھال ہوئیاں

گھڑیاں گنڈیاں گنڈیاں عُمر گذری ،
دیس شوہدیاں وچ ہنوال ہوئیاں

رانی سُندراں دے وانگ روندی رہیم ،
سمی ، سسّی تے ہیر سیال ہوئیاں

کلمہ نبیؐ دا دِل تے یاد کرلے ،
سنگتاں نبیؐ دی آل دے نال ہوئیاں

د

درس پریم دی نگری دے، پڑھدے پٹیاں پیر مغاں ڈِٹھے
بُھلا سبق تے ہور دھیان وچوں،
الف الف دے وچ حیران ڈِٹھے
لمّا علم ہے ٹپنا علم باجھوں،
نقطے نام دے وچ قربان ڈِٹھے
اسم اللہ دا بیٹھ کے یاد کردے،
اٹھے پہر وچ لیس دھیان ڈِٹھے
جیہناں سنگ ماہی دے لا لئیاں،
نہ شرم دے پھر نشان ڈِٹھے
یار ڈھونڈھیے وچ پریم نگری،
گلیاں لیاں کُل مکان ڈِٹھے
سُولی وانگ منصور منظور لیتی،
ہوندے یار توں لکھ قربان ڈِٹھے

لے عشق دا نام نہ پیر گھتیے ،
کمیدے عشق توں زمین اسمان ڈِٹھے

دوستی عشق دی پچھیے رہیر کولوں ،
جس رانجھے دے کن پڑوان ڈِٹھے

سوکھی دوستی اس نوں نظر آئی ،
عُمر ساری دے دُکھ ارمان ڈِٹھے

سسّی رُل موئی وچ تھل مارُو ،
پُنّوں پھیر نہ کیچ مکران ڈِٹھے

مجنوں وچ اُجاڑ دے سُک گیا ،
کئی رُلدے وچ ویران ڈِٹھے

گوپی چند چھڈی آپنی راج دُنیا ،
سُور جنگل دے شیخ صنعان ڈِٹھے

مہینوال سوہنی دوویں مُڈ موئے ،
ہوئے پانی دے وچ روان ڈِٹھے

مالی طوطیاں نوں چھک کے تیر مارے ،
ہوندے حُسن دے باغ ویران ڈِٹھے

گھولی موت آ لکّھاں نوں تیر مارے ،
وڈھیّے رستمِ ہند پہلوان ڈِٹھے

دِلا بیچن دی دس دلیل کائی ،

دھکّے کھاندے ہیں وچ جہان ڈِٹھے

بلے کدی نہ عقل دا نیل ایتھے ، اگے افلاطون لقمان ڈِٹھے

لکّھاں گور دے وچ ہو گل گئے ،

چُپ کِبتیاں وچ گسنان ڈِٹھے

جدوں آون پیار ڑے یاد سانوں ،

دِسدے سُنج وِیران کنعان ڈِٹھے

باغ دِلاں دا سُک کے ڈھینگر ہویا ،

پُھل سُکدے وچ لبنان ڈِٹھے

پئے وخت وچھوڑے دے بُلبلاں نُوں ،

دُھکّے دُکھ فراق دے آن ڈِٹھے

ساڈیاں رب نے دتیاں تروڑ سانجھاں ،

جاندے سجناں دے اوہ کروان ڈِٹھے

کراں لکھ کروڑ دوا دارُو ، کیتے پھدھ کے موت چلان ڈِٹھے

گھت کے چور تقدیر لئے لُٹ سارے ،

رِسنے لگدے تِیر کمان ڈِٹھے

روندے وانگ یعقُوب دے نین شوہدے ،

سجن وگ گئے تروڑ گمان ڈِٹھے

رہ گئی من دے وچ آس چکوری دی ،
چن ڈُبدے لکھ حیران ڈِٹھے

اوہناں مومناں نُوں کائی بھوہ ناہیں ،
جیہناں کلمے محمدؐ دے نشان ڈِٹھے

ذ

ذکر محبوب دا کر ہر دم ، چرخہ صدق دے نال سنوارِیے چا
وِرد ماہی دا دِل نہ بان رکھّاں ، کیہڑے وقت نماز گذارِیے چا
پُوجاں دِل دِلبر نُوں سمجھ کعبہ ،
کیہڑے ویلے مسیت اُسارِیے چا
دُھوڑ عشق دی وسدی سدا سر تے ،
رکدّاں دھو کے جسم سنگارِیے چا
سانُوں ذری نہ آوندی سمجھ مُلّاں ،
نیرے علم تے وعظ وسارِیے چا
ٹھپ رکھ کتاب شتاب ہتھّوں ،
مُوہنوں یار دا نام پُکارِیے چا
اساں عشق کفار دیاں کافراں نُوں ،
کتاباں مذہب اسلام دیاں پاڑِیے چا

زُلف ماہی دی ویکھ میں بُھل پایا ،
شکل الف چوں لام اُتارِیئے چا

سُن کے بنسری یار دی مست ہوئی ،
آپنی جان محبوب توں وارِیئے چا

ماراں سد وراگ دے وِچ نخلاں ،
کدائیں پُنّوں دے اُٹھ کھلھارِیئے چا

اس بیلے دے ڈِٹھیاں مینوں حج ہوندی ،
رَل مِجھّیں رانجھے دِیاں چارِیئے چا

وِنجھ کے آکھناں میرے رانجھنے نُوں ،
کدے پھیرا ہیر دے وطناں تے مارِیئے چا

لگا پریم دے نگر دا شوق جیہناں ،
خودی کفر وڈیائی دی مارِیئے چا

سُکھ بُھکھ توں مُکھ نُوں پھیر جلدی ،
وانگ پتنگ دے انگ نُوں ساڑِیئے چا

پیالا پی پریم دی نگری دا ،
آپنا ہاں کلیجڑا ٹھارِیئے چا

پُچھّو عشق دی گل شاہ فیفس کولوں ،
پیچھے آپ دے قدم نُوں واڑِیئے چا

گل گھت کے شونق دا طوق رونویں ،
آپنے آپ نوں سولی تے چاڑھیئے چا
جوگن بن کے میلڑا ولیس کیتا ،
پیر منزلاں وچ پسارھیئے چا
پیڑی جان فراق طوفان اندر ،
خونی نیناں دی کانگ اُلارھیئے چا
لگی من تے ملن دی تانگھ مینوں ،
بیڑی وچ طوفان دے تارھیئے چا
بھلے ذکر تے پینے گئے فکر مینوں ،
آپنی وسدی جھوک اُجاڑھیئے چا
وچھڑے یار نوں چٹھیاں لکھنی ہاں ،
آپنے دل دا خون پگھارھیئے چا
مینوں لکھ تعلیماں لوگ دیندے ،
اسیں خوشی آرام وگاڑھیئے چا
سانوں منوں اوہ سجن بھلا بیٹھے ،
دکھ سکھ دی گل نتارھیئے چا
صورت یار دی لک گئی دھوڑ اندر ،
کیویں پھلاں دی سیج لتاڑھیئے چا

تنبو پٹ گئے ،مہر محبتاں دے ،
اسیں کیہنوں ہن سد ونگار ییئے چا

ہک وار پیاریا مل مینوں ،
بھاویں دُنیا توں ساتھ قطار ییئے چا

واٹاں ،ہجر فراق دیاں مک جاسن ،
کلمہ نبیؐ دے نام چتار ییئے چا

ر

رنگلے عشق دے رنگ لکھاں ،
جس نُوں ویکھ کے رنگ جہان ہویا
کدائیں بلبلاں وانگ بہہ راگ گاویں ،
کدائیں پھُل اندر بُستان ہویا
کدائیں جال کے رنگ پتنگ بندا ،
کدائیں ساڑ سر نُوں شمعدان ہویا
کدائیں راگ سہاگ دے سدا گاویں ،
تیرے رباب تے چارگان ہویا
مجلس وچ محبُوب دے ہو ثانی ،
خُون شراب تے چشماں جام ہویا
آتش عشق دی بال کے نال دُکھاں ،
جگر بھُن کباب نشان ہویا

سوہنے مکھ محبوب دی چمک پئی ،
صدقے جن خورشید اسمان ہویا

سُنی سنگ پیارے دی سیج اُتے ،
دِل خوشی دے وِچ غلطان ہویا

لگی سار نہ یار دے جاونے دی ،
راتیں سُتیاں چھوڑ روان ہویا

نہیں گل منظور ایہہ عشق تائیں ،
اگے افلاطُون حیران ہویا

رب جاندا رات نُوں نیند ناہیں ،
حُجرہ غم دا آن مکان ہویا

توڑے رل ماہی مینوں پتناں تے ،
سماں صفر تے حشر میدان ہویا

تیرے مکھ دی رہندی اے بھکھ مینوں ،
پیش دُکھ جُدائی دا آنِ ہویا

باقی رہی امید خُدا اُتے ، کردا ہر دے کم آسان ہویا
پُھل لا کے چا سُکیاں ڈھینگراں نُوں ،
جِدّاں فصلاں تے اوہ مہربان ہویا

بہائے تخت فقیر گدایاں نُوں ، وطنوں دُور جدوں سلیمان ہویا

کیوں نہ جمّن پئے گھاہ اروڑیاں تے ،

رینہہ مہراں دا دھرتی تے آن ہویا

باجھوں یار دے سنگ نہ توڑ چڑھدے ،

بھاویں دُنیا تے شاہ سُلطان ہویا

بھور ٹکراں مار ہلاک ہوندے ،

جدّاں کُوچ ہُن دیس توں پاہن ہویا

دُنیا ڈنگ دیہاڑ دا موج میلہ ،

جھٹ گھڑی دا آن مہمان ہویا

رہی حشر دی تانگھ اُڈیک میہنوں ،

کلمہ نبیؐ دا دِل زبان ہویا

ز

زاریاں کردی تھکّی ہاں میں ، خبرے کدوں منظور غلام ہوسی
عرضاں کراں میں رب دی ذات اگّے ،
جیہڑا پاک سچّا سُبحان ہوسی
جدوں کُن فرمایا رب میرے ، بدّھا فرش زمین اسمان ہوسی
پیدے کیتا ہئی نال رسُول تائیں ،
تے اوہ اُمّت دا فیض رسان ہوسی
کُلُّ نفسٍ ذَائِقَۃُ المَوت پڑھ ویکھو ،
حرف لکھیا وِچ قُرآن ہوسی
ہر نُوں ذائقہ موت چکھاونا ایں ،
جو آیا سو ٹُر روان ہوسی
اِتھوں ہر دی جھوک لدیونا اے ،
دُنیا کچ تے موت ودان ہوسی

اگانہہ قسمت نال سہاگن ہودنا اے ،
فضلوں جس تے ماہی دا دان ہوسی

جدوں بُت تے رُوح جُدا ہوسن ،
اُتھے دوہاں دی گل کلام ہوسی

رُوح آکھسی ایہہ بیلی ہانی بیلیا ،
آپنا میلہ حشر میدان ہوسی

بُت آکھنا چھڈ نہ جاویں یار پیاریا ،
تیرے وچھڑیاں میرا ڈھیر نقصان ہوسی

رُوح آہدا سگلاں دے ہتھ واگاں میریاں ،
تینوں اللہ دی پار امان ہوسی

بُت آکھے تیتھوں پچھے میری شکل ڈراویں ،
دُوروں نسدا ہر اِنسان ہوسی

رُوح آکھے بَیں ڈاہلھیاں موجاں مارنیاں ،
اللہ جانے ہُن کیتھے گذران ہوسی

بُت آکھے سوڑی سامی زیتھے سٹ گھتو ،
دُھندوکار ہنیر مکان ہوسی

رُوح آکھے اُوفُوْ بِعَھْدِیْ اُوْفِ بِعَھْدِیْھِم
کیتا قول قرار پروان ہوسی

بُت آکھے آہیں ٹھگ ونجاریاں دیگر دغا دینا ،

ایہو دِل وِچ ڈھیر ارمان ہوسی

رُوح آکھے اِقْتَرَبَ لِلنَّاس حساب جیویں ،

اللہ دا ایہہ فرمان ہوسی

بُت آکھے کِیتا پیش مہیں دے آونا ،

خیرے کِتھے ایہہ خبر اِنعام ہوسی

رُوح آکھے نیکیاں بدیاں کنڈے تے تُکیسن ،

اوتھے اللہ دے ہتھ میزان ہوسی

بُت آکھے عملاں ولوں ویکھ کے پچھو پیا تاتا ،

میرا دفتر دے ول دھیان ہوسی

رُوح آکھے اس نُوں واڑے ڈھوئی نہ کائی ،

اللہ جس تے قہروان ہوسی

بُت آکھے مُشکل واٹاں ڈھیر مینوں ،

جان کنّدن ہتھیں ڈھیر ودھان ہوسی

رُوح آکھے دِھیرج کلمے دا اِن شاء اللہ ،

حساب قبر دا سبھ آسان ہوسی

بُت آکھے ڈر مُنکر نکیر دا اے ،

مُشکل بنسی جدوں ڈیرہ قبرستان ہوسی

رُوح آکھے مینوں اجن دی ڈھیر مصیبتاں ،
مینوں لمّا ابہہ پدھ سفران ہوسی

بت آکھے ڈونگھیاں گاریں جالاں میریاں ،
کسے قہر دا اوہ گھمسان ہوسی

رُوح آکھے میں امر الٰہی نوں منّیا اے ،
شالا میتھے اوہ مہربان ہوسی

بت آکھے نبیاں نفسو نفسی آپ الاونا ایں ،
مُشکل ہر نوں رکھنی جان ہوسی

بت آکھے جد اسرافیل قرنا پھوکی ،
کُلُّ مَنْ عَلَیْہَا فَانٍ ہوسی

رُوح آکھے نیزے برابر سُورج آونا اے ،
زمین ترامیوں تپ دھفان[1] ہوسی

کھبیوں دوزخ بھڑک ڈراونا ،
کسے ظلم دا اوہ حمام ہوسی

جس وچ زہری سپ اٹھونہیں ہوسن ،
ڈراون والا بگھیاڑ حیوان ہوسی

---

[1] : طُوفان ۔

نالے ڈراونے نانگ ڈنگانے ہوسن ،

اوہ کیڈے قہر دی کان ہوسی

خطرے ہر نُوں جان دے ہووِنا ایں ،

جدوں عرش دے ہیٹھ دیوان ہوسی

دینہہ حشر دا سخت وی ہوونا اے

مخلوقات وکُل تمام ہوسی

عدالت تے بہنا ایں آپ اللہ ،

کول نبیاں دا شاہ سلطان ہوسی

کافر ویکھ کے پچھوں پئے تاسن نالے ،

فرعون شدّاد ہامان ہوسی

سرتاج نبیؐ نُوں ملنا ایں ، عالی پاک محمدؐ دا شان ہوسی

مُوذیاں سڑنا ایں اندر بھاہیں ،

ٹولہ دوزخیاں دا پریشان ہوسی

اُتھے مومناں نُوں ڈر نہ کائی ، عرش عظیم اُتانہہ سائیبان ہوسی

منگاں نت دُعائیں شالا وقت اوکھے ،

مُونہوں کلمہ آہدی ایہہ زبان ہوسی

س

سُکھ نہ کدے نصیب ہویا ، یُوسف وانگ سوہنا وِچ خواب رہلیا
لایا نیہہ اساں یار دے ویکھنے نُوں ،
ہتھّوں دُکھ تے درد عذاب رہلیا
لدّھی سار نہ یار دے وانگ سسّی ،
ماری ہوش جاں جام شراب رہلیا
روندے عُمر زلیخا دی گذر گئی ،
کیہا دُھروں نصیب دا خواب رہلیا
اُنھاں سوہنیاں توں قُربان جاواں ،
نیناں جیہناں دیاں تھیں آفتاب رہلیا
جلوہ لیلۃ القدر دے نُور والا ،
کالی زُلف چوں آن شتاب رہلیا
شاہ رگ توں آپنا یار نیڑے ، جیہناں ڈھونڈیا نال وراگ رہلیا

جیہناں یار دا ونجّ دِیدار کیتا ، لکھ حج توں ودھ ثواب ملیا

ہیں تے سمجھ کے یار دا مکھ کعبہ ،

سر سجدے دے وِچ نماز ملیا

تسبی ہنجھواں دی لئی پکڑ ہتھیں ،

گن گن کے بے حساب ملیا

مٹّی یار دیاں پیریں دی اکھ گھتّی ،

عرشوں لہہ کے چن مہتاب ملیا

وزاں اس محبوب دِیاں تد پائیاں ،

جد آپ نوں کر برباد ملیا

ڈٹھی وصل دی رات چنگیڑی ہیں ،

شب قدر توں ودھ کے بھاگ ملیا

جلوہ نُور ظہور کوہ طُور نالوں، مینوں ودھ کے بے نیاز ملیا

جامِ خضر نے آبِ حیات نالوں ،

دِیدار یار دا ودھ کے آب ملیا

صُورت صفت قُرآن یٰسین نالوں ،

گل یار دا ڈھیر سواد ملیا

آوے ہمّت تے زور نہ کم ساڈے ،

جدوں آ تقدِیر دا باز ملیا

پانی گھتدیاں ہوئے نہ باغ ساوا ،
سوکا اصل دا ہو خراب ہلیا
مٹی مٹی دے ونج کے سنگ رلی ،
قبروں پھیر نہ کدے آواز ہلیا
رنگ سکھنے محل مکان دسن ،
پھر کدے نہ چین سہاگ ہلیا
بادشاہاں دا گم نشان ہویا ،
رلے خاک تے پھیر نہ راج ہلیا
لکھاں صورتاں سوہنیاں چن جیہیاں ،
وچھڑیا جانی نہ پھیر چراغ ہلیا
خالی چاٹی دسدی ساتھ دودھ باجھوں ،
پھر کے پانی نوں کدے نہ جھاگ ہلیا
جیہناں نبیؐ دے کلمے نوں یاد کیتا ،
اوہناں ونج کے جنت دا باغ ہلیا

ش

شوق تے ذوق دی گل ہوئی، اساں شہر مدینے نُوں جاونا ایں
لمّی تھلاں دی واٹ اُجاڑ دِسّے، پینڈا سفر دا رب مکاونا ایں
دِل نُوں ماہی دی تانگھ ضرور ہوئی ،
وِچھڑے یار نُوں رب ملاونا ایں
گھُلی صبح دی ہواء عجیب سوہنی ،
مینہہ مہراں دا رب وساونا ایں
سوہنی بھوئیں پئی رُت بہار والی ،
خوش ہو کے من پرچاونا ایں
کھڑے دُنیا تے باغ ہزار سوہنے ،
سر تے رُکھاں دے تاج پہناونا ایں
رونق ویکھ کے ایس گلزار والی ،
کر کے پکھُواں ناچ وکھاونا ایں

پئیاں بُلبلاں خوشی دے راگ گاون ،
کوئل مِٹھڑا بول سُناونا ایں

پوے اُڈ چکور بیزار ہو کے ،
عاشق چن دا ٹھیک سداونا ایں

بھور پھُلّاں دی ویکھ بہار تائیں ،
مُکھڑا چُم کے سیس نواونا ایں

بلدی ویکھ کے شمع دی لاٹ تائیں ،
آپنا انگ پتنگ جلاونا ایں

بچے چھڈ پہاڑ دے وِچ کُونجاں ،
قسمت وِچ پردیس رُلاونا ایں

سودا کرلے اِس بازار وچّوں ،
اوڑک انت نُوں پچھوں تاونا ایں

سیّاں کھیڈ گئیاں ایں گلزار اندر ،
اوڑک ہر کسے بھار لداونا ایں

راجے رانیاں نُوں توڑ دے سد وگے ،
شپاہیاں روندیاں آن بلاونا ایں

بھلیئے خودی دا مان نہ کر ایڈا ،
کائیاں دینہاں دا حُسن پراہنا ایں

جیوں چھاں بدلاں دی ٹپ جاندی ،
ایویں عمر جوانی دی جاونا ایں
سدا کسے نہ جیونا جہان اندر ،
اوڑک خاک دے وچ سماونا ایں
دُنیا خام سرا مسافراں دی ،
کسے وقت نوں مُڑ سدھاونا ایں
جس بدن نوں چوپڑ کے رکھنا ایں ،
وچ گور دے کیڑیاں کھاونا ایں
گلاں جگ دیاں خواب وچ گذر جاسن ،
ایویں غافلا عمر وہاونا ایں
ساہ عُمر دے قیمتی لعل جوہر ،
اوہناں مُکیاں ہتھ نہ آونا ایں
کر لے دُنیا تے نیک کمائیاں نوں ،
اوڑک ترکڑ تے بھار تلاونا ایں
تحفہ پنجاں تے تریہیاں دا توں لے کے ،
رُٹھے یار نوں چل مناونا ایں
دُنیا خام سراں مسافراں دی ،
کسے دِن نوں جھوک لداونا ایں

ئیں تاں سدا سہاگن ہوئی آں ،

ہک وار ماہی پھیرا پاونا ایں

کلمہ نبی دا دِل تے یاد کر لئے ،

اِسے پُل توں پار ٹپاونا ایں

ص

صدق یقین دے نال سوراں ،
مینوں آسرے وی مہربان دے نی

جدوں کُن دا لفظ عیان ہویا ،
چوداں طبق زمین اسمان دے نی

جدوں جاواں کئی رنگ ہزار دِسّن ،
لکّھاں کیتیاں باغ بُستان دے نی

تارے چمکدے وِچ اسمان لکّھاں ،
ڈِیوے بلدے عجب نشان دے نی

ہویا نبیؐ دا نُور ظہُور سوہنا ،
چوداں طبق چانن شمعدان دے نی

نت کراں تعریف رسُول دی مَیں ،
شافعی حشر دے اس میدان دے نی

علی شیر خدا دے جنگ یکیتے ،
ہو کے آئے جوں شاہ مردان دے نی

عاصی قلعے سارے اِسے سیدھ مارے ،
ہتھیں ڈھائے سو کوٹ کفران دے نی

جتھے آن کے شیر پا کرے نعرہ ،
چودیں طبقیں کھڑک گھمسان دے نی

واتوں دیواں دے وچلے کمب جانڈے ،
ہاتھی پیری تے دیہہ جیوان دے نی

جھگڑا ہو گیا جنّت تے دوزخاں دا ،
دوویں کردے پئے سُخن بیان دے نی

جنّت آکھیا توں کیہہ دوزخ ہویوں ،
تیہتھوں کمبدے دِل دربان دے نی

دوزخ آکھے میں موذیاں کان بنیاں ،
جیہڑے منکر ہین دین اسلام دے نی

بہشت آکھے میرے وچ جا پیغمبراں دی ،
جیہڑے پڑھدے رہے حرف شکران دے نی

دوزخ آکھیا میرے وچ اوہ ہوسن ،
جیہڑے دشمن رب رحمان دے نی

بہشت آکھیا میرے وچ احمدؐ ہوسن ،
جیہڑے والی ہین دو جہان دے نی
دوزخ آکھے میرے وچ کافر مشرک ،
اوہ ٹولے جو نافرمان دے نی
بہشت آکھے میرے وچ غوث ، قطب ، ولی ،
جیہڑے نُور توں ڈھیر مستان دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ فاسق فاجر ،
ٹولے ہور کئی بے ایمان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ عابد زاہد ،
کئی خاص جو حافظ قرآن دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ اوہ ہوسن ،
جیہناں کھاہدے حق نادان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ غازی پاک نمازی ،
درجے اوہناں دے عالی شان دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ بھنگی چور شرابی ہوسن ،
پیندے نشے شراب حرام دے نی
بہشت آہدا میرے وچ ہوسن حاجی سارے ،
کیتے لمّے جیہناں پدھ سفران دے نی

دوزخ آہدا میرے وچ ہوسن کاذب کوڑے ،
جیہڑے جھوٹھے کردے قول زبان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ رب دے خاص پیارے ،
راتیں کردے جو ذکر بیان دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ راہنڈے نی ،
کئی ٹولے آکڑ مان دے نی
بہشت آہدا اے اوہ میرے وچ ہوسن ،
جیہناں روزے رکھے ماہ رمضان دے نی
دوزخ آہدا اے میرے وچ ہوسن وڈیائی خورے ،
جیہڑے راہنڈے وچ گمان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ ہوسن مومن بنڈے ،
جیہناں ڈٹھے راہ حقّان دے نی
دوزخ آہدا اے میرے وچ ہوسن ،
جیہڑے گھٹ تولینڈے سودے دوکان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ ہوسن ،
جیہناں منّے ہین حکم قرآن دے نی
دوزخ آہدا بیا جہان دی گردن میں مڑیساں ،
ویسن بدّھے وچ گستان دے نی

بہشت آہدا میرے وچ ہوسن صابر شاکر ،
بھر بھر پیش کونڑ دے جام دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ وڈھی خوار ہوسن ،
سارے ٹولے زنائی پشیمان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ رحم کرن والے ،
درجے وڈے جیہڑے جوان دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ ہوسن جیہڑے دین جھوٹھ گواہیاں ،
جیہناں ذری نہ خوف ایمان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ اوہ جیہناں کیتیاں نیک کمائیاں ،
اُچّے درجے جس انسان دے نی
دوزخ آہدا اے میرے وچ چُغل خور تے حاسد ،
گلے کردے جو نال زبان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ ہوسن اوتار اللہ دے ،
پڑھدے نت اِسم عرفان دے نی
دوزخ آہدا اے میرے وچ اوہ جیہڑے نہ منّن حکم شرح دا ،
تروڑن حق امان دے نی
بہشت آہدا اے میرے وچ اوہ سچّے ،
جیہڑے صادق ہُین مرد زبان دے نی

دوزخ آہدا اے میرے وچ اوہ ہوسن ،
جیہڑے غریباں نُوں مارن تیر کمان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ ہوسن عاشق پنج تن دے ،
جیہناں دِتّے سر نذران دے نی
دوزخ آہدا میرے وچ ہوسن جیہناں کیتیاں بد عدالتاں ،
منّدے حال سلطان دے نی
بہشت آہدا میرے وچ ہوسن ،
باغ بہاراں کئی عجیب محل مکان دے نی
دوز آہدا اے میرے وچ ہوسن ،
جُوئے باز تے منّدے حال جُوا اس اگوان دے نی
بہشت آہدا اے میرے وچ ہوسن ،
حُوراں پریاں ، کئی سوہنے ڈار غلمان دے نی
دوزخ آہدا اے میرے وچ ہوسن ،
جیہڑے کٹک یزید شیطان دے نی
بہشت آہدا اے میرے وچ ہوسن نہراں ونّ پُونّیاں ،
اللہ دِتّے خرچ انعام دے نی
دوزخ آہدا اے میرے وچ ہوسن کالیاں کانا ،
نانگ ڈنّگا لے قہرواں دے نی

بہشت آہدا میرے وچ ہوسن قسم قسم دے میوے ،
جھاڑ گری دھراکھ[1] بدام دے نی

دوزخ آہدا اے میرے وچ بھڑکن بھاہیں ،
ڈاڈھے تتّے اوہ حشر حمام دے نی

بہشت آہدا اے میرے وچ ہوسن گُل پھُل ،
نالے غلیچے باغ بُستان دے نی

دوزخ آہدا اے میرے وچ رت تے پیپ دیاں نہراں ،
کپڑے آتش نقان دے نی

بہشت آہدا اے جیہڑے میرے وچ ہوسن ،
اوہ ساری عمر راہسن نال آرام دے نی

بھیڑے پتن تے ڈھکنا ایں ہر کیں ،
اُتھے ہر نُوں حکم چلان دے نی

مومن، کلمہ یاد کریسن تے سنگ جا رلسن امام دے نی

---

[1] : میوے ۔

ض

ضرب قیاس دی روز مینوں ، فضل کرے اوہ سرجنہار میاں
مالک آپے چاکن آواز کیتا ، آپے سرجیا ہٹی کل سنسار میاں
اٹھاراں ہزار پیدا جون ہوئی ، جیہڑی مالک دی ہے پیداوار میاں
کیڈی سوہنی اے چھت اسمان دی ،
نہ کوئی تھمّا نہ کوٹ دیوار میاں
دھرتی پانی دے اُتے اِنج تڑائی ،
نہیں صفتاں دا انت شمار میاں
جھگڑا زمین اسمان دا ہٹی ، کرن آپس وچ گل گفتار میاں
اسمان آکھے توں کیہ زمین ہوویں ،
میرا تیرے نالوں بھار اُبھار میاں
زمین آکھے تیرے نالوں میرا شان وڈا ،
توں ایویں نہ کر تکرار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے تارے چمکدے ،
جیویں ہیرے موتی تے جواہر میاں
زمین آکھے میرے اُتے درخت ہزار ،
کھٹّے ، مٹّھے سوہنے امب انار میاں
اسمان آکھے میرے اُتّوں گھُلن سرد ہوائیں ،
لگن ہر نُوں ٹھنّڈی ٹھار میاں
زمین آکھے میرے وچوں روزی ہر دی بنّی ،
کھا کے پلدی اے چودھار میاں
سمان آکھے میرے توں وسے مینہہ مہر دا ،
جھڑی رحمت دی عجب پھوہار میاں
زمین آکھے میرے تے گُل پھُل ہزاراں ،
کھڑے دُنیا تے باغ بہار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے ملک نُورانی ،
نکلن نُور دے واہ چمکار میاں
زمین آکھے میرے اُتّے عابد زاہد وی،
رب دے کئی مُرسل نیکوکار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے بیعت المعمور،
فرشتے کردے روز دیدار میاں

زمین آکھے جتھے حضرت موسیٰ نوں جلوہ پیا ،
اوہ میرے تے کوہ طور پہاڑ میاں

اسمان آکھے میرے تے لوح محفوظ دا دفتر اے ،
فرشتے لکھدے روز اخبار میاں

زمین آکھے میرے تے پڑھن درود ،
خاطر نبیؐ دی ایہا کار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے پردے لکھ کروڑاں ،
نہیں ملدے اوہ بدھ صفار میاں

زمین آکھے جد نبیؐ نوں سد معراج ہویا ،
کھلّے پردے دے سب دربار میاں

اسمان آکھے قاسم فرشتہ روزی ونڈے ،
دیوے دُنیا دے وچ کھلار میاں

زمین آکھے اوہ خادم میری پیداوار دے ،
حکم دتّا جو ربّ ستّار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے رعد فرشتہ کڑکے ،
آوے بجلی دی جد سسکار میاں

زمین آکھے بھوئیں انب گرنا کے میں دیواں ،
ساری دھرتی دے وچ گھمکار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے حجاب سوہنے ،
رکھے بھیت چھپا گلزار میاں

زمین آکھے میرے وچ سمندر ندیاں ،
تحت الثرا توں ڈونگھے دی گار میاں

اسمان آکھے میرے تے جبرائیل رنگے ،
تابع ملک کئی لکھ ہزار میاں

زمین آکھے میرے تے نبی محمدؐ ،
جس دی خاطر ہے کُل پسار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے سب جنّتی حوراں ،
کئی لکھ سیّاں دے ڈار میاں

زمین آکھے میرے اُتے مومن رب دے ،
حوراں اوہناں دیاں خدمت گار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے طوبیٰ جھاڑ بہشتی ،
جس دی ٹھنڈی ہے چھاں اشجار میاں

زمین آکھے توں پٹھ مبارک نبیؐ دی ،
لگا میرے تے اُس کھجی دا جھاڑ میاں

اسمان آکھے میرے تے ذات الٰہی ،
ویکھے پیا کُل نیکو کار میاں

زمین آکھے میرے تے زہد عبادت ہوندی ،
راضی ہوندا اے پروردگار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے میوے جنّت الفردوس دے ،
نالے حوض کوثر دی نہر میاں
زمین آکھے میرے اُتے طبّر پنج تن دا ،
جنّت اوہناں دی تابع دار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے چن نُورانی ،
جس نُوں ویکھے دِلاہ دِہار میاں
زمین آکھے دوئیں ٹوٹے ہوئے ، ہویا آن سلامی ،
بُلایا نبیاں دے سردار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے سوہنا سُورج چڑھیا ،
پہن چمکاں دے ہار سنگار میاں
زمین آکھے میرے اُتے کالی کملی والا ،
چودھیں طبقیں ہے لائٹ انوار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے عرش معلّٰی ،
کیڈا سوہنا اے نیک دربار میاں
زمین آکھے میرے اُتے مکّہ مدینہ ،
خلقت ویکھن آوے نال پیار میاں

اسمان آکھے میرے اُتے کعبہ قوسین پیارا ،
معلم ہور نہ پار نہ اروار میاں
زمین آکھے خوشی اس مکان نوُں تاں ہوئی ،
جدوں رہلیا یار نوُں یار میاں
اسمان آکھے میرے اُتے تخت رب العلمین ،
جیہڑی سچّی ہے رہک سرکار میاں
زمین آکھے تیرا دِل ترساندا ،
میرے اُتے نبیؐ پاک دا دربار میاں
سدا نہ رہنا ایں وچ جہان دے ،
اوڑک جاونا ایں چھڈ گلزار میاں
سدا نہ ہوسی راج بابل دا ، سبّاں جاسن ای چھڈ بھنڈار میاں
اگے کئی کر گئے بادشاہیاں ، اوڑک لد گئے بھار قطار میاں
رکڑے گئے ہٹ تے یا نیے ، سُنجے کر گئے رنگ بازار میاں
پکھو رنگ رنگ دیاں بولیاں دے اُڈ گئے ،
سُنجے چھڈ گئے گُل پروار میاں
کلمہ نبیؐ دا یاد کر کے مومن ٹپسی ،
اُسے نار جہنّم توں پار میاں

ط

طلب سانوں سوہنے یار دی اے ،
جس دا نام کریم ستّار ہویا
وَحْدَہٗ لَا شَرِیْکَ جانے ،
ثانی ہور نہ کوئی مقدار ہویا
کہیا قلم نوں لکھ کلام میری ،
عشقوں شوقوں جورب جبّار ہویا
قلم غریب ہو کے عرض کرے ،
دسّو کون کوئی منظور سرکار ہویا
ایہہ آکھے لکھ میم محمّد تے نوری جلوہ ،
جس دی خاطر ایہہ کل سنسار ہویا
قلم خوشی دے نال چنڈو چنڈ ہوئی ،
مخفی بھیت دا جدوں دیدار ہویا

پڑھو بسم اللہ الرحمٰن الرحیم ،

لا الٰہ دا ذکر اذکار ہویا

آدم جن ملائک حیوان پرندے ،

ہر ہر جی دا اوہ پالنہار ہویا

روزی دیندا نیکاں گناہیاں نوں ،

ایسے واسطے پروردگار ہویا

کون کرے بیان زبان وچوں ،

اِسے رب دا ڈھیر کھلار ہویا

منگاں سنت دُعائیں ایہہ مالکا ہیں ،

حاضر آن کے وچ دربار ہویا

توں بخشیں اوگنہاریاں توں ،

مہربان توہیں بخشنہار ہویا

کُن فیکُون جیہا کوئی ادب نہیں ،

محمّد جیہا نہ کوئی شمار ہویا

عرش جیہا نہ ہور مکان کوئی ،

کُرسی جیہا نہ کوئی دربار ہویا

منزل اوکھی نہ کوئی پلصراط جیڈی ،

فضلاں باجھ نہ پار اروار ہویا

دوزخ جیہا کوئی گرم تنّور نہیں ،
جنّت جیہا نہ کوئی باغ گلزار ہویا
آدم وانگ نہ کسے اولاد پائی ،
حوّا وانگ نہ کوئی پیدے دار ہویا
کشتی نُوح دی جیہا کوئی جہاز نہیں ،
کنعان وانگ نہ کوئی انکار ہویا
رودے نہ کوئی نبی یعقُوب وانگوں ،
یُوسف وانگ نہ کوئی حصار ہویا
کافر نہیں کوئی فرعون شداد جیہا ،
قارون وانگ نہ کوئی مردار ہویا
عاشق نہیں کوئی حسینؑ دی ذات ورگا ،
شمر جیہا نہ کوئی بدکار ہویا
پنج تن پاک جیہا کوئی پاک نہیں ،
شیطان جیڈ نہ کوئی مکّار ہویا
کلمے پاک جیہی کوئی ذات نہیں ،
قُرآن جیہا نہ کوئی اعتبار ہویا
تندرستی جیہا ہور کوئی بھلا نہیں ،
غم جیہا نہ کوئی آزار ہویا

توجہ جیہی ہور کوئی چیز نہیں ،
فخر جیہا نہ کوئی ہنکار ہویا
کناں باجھ نہ سُنے راگ کوئی ،
زبان باجھ نہ گل گفتار ہویا
دوستاں باجھ نہ ویا جنا مونہاں دا ،
اکھیں باجھ نہ سیل بازار ہویا
ترس باجھ نہ ونجناں بہشت دا ہیئ ،
اجر توں باجھ اوہ شاہ قہار ہویا
حُسن باجھ معشوق دِل بنّد نہیں ،
عاشق باجھ دیدار لاچار ہویا
دھرتی باجھ برسات توں نہ ہووے مول راضی ،
خاونّد باجھ نہ ہار سنگار ہویا
کلمہ نبیؐ دا یاد ہمیش کریے ،
جیہناں دا ایسے دے نال وپار ہویا

ظ

ظُلم نہ کسے دے نال کریئے ،
رب دے حکم توں کرن انکار منّدا
پہلے آپنے آپ توں سمجھ لیئے ،
پچھوں کرن دا سوچ وچار منّدا
غافل نیندر حرام وا نفع لینا ،
لینا بیسج تے مست خمار منّدا
گمان خودی تے حرص ہوا منّدی ،
کرنا سجن دے نال تکرار منّدا
کرنی کسے دی عزّت ویران منّدی ،
ہونا جنگ دے وچ شرمسار منّدا
کرنا کسے تے طعن اٹیک منّدا ،
واہیات دا گل گفتار منّدا

وہ شان : شالا رب دیوے

بیہڑا ہوئے جنگ دے وچ خوار منڈا
کرنا کسے دے نال فریب منڈا ،
جھوٹھا کرنا قول قرار منڈا
ان ڈٹھے راہ تے ساتھی توں باجھ وٹنجنا ،
گھتنا بوہے دا ویر شکار منڈا
کرنا شوم دے اگے سوال منڈا ،
ٹرنا رات دا وچ اجاڑ منڈا
حکم ہتھ کم ذات بے عدل راجہ ،
گلواڑ بادشاہ تے احمق یار منڈا
ہوچھا شاہ تے رن شوقین مشکن ،
ہلکی رگدی تے مست بگھاڑ منڈا
کتیں ماہ ہنیریاں ساون برا ،
جیٹھ مینہہ دوہاں وچ ہاڑ منڈا
جٹ بنے تے کھتری وچ ہٹ منڈا ،
جمدی واہی دے وچ لتاڑ منڈا
نال چوہڑے دے ٹرن پردیس منڈا ،
نیم حکیم دے کول بیمار منڈا

بڈھے مرد دے گھر عورت جوان مندی ،
ڈنگا تڑکلا وچ بیڑ اڑکار مندا

گھر کول مسیت بے ادب مندا ،
رنّ ڈوم جوگی نال پیار مندا

لسّی جوگ دی کرن وی واہی مندی ،
گھاٹا پاونا وچ بیوپار مندا

دوستی رکھن بُرے دے نال مندی ،
نال حاکماں ویر وگاڑ مندا

چتری دھی تے گھر دا چور مندا ،
غنیم چوہڑا تے پنچ کراڑ مندا

سول سینے تے ککھ وچ اکھ مندا ،
مست اُٹھ ہے بے مہار مندا

وچ چکڑ دے لیٹنا بوہت مندا ،
کپڑا چھکنا اُتوں کنڈے دی واڑ مندا

اوہ وقت بُڈھیپے دا بوہت مندا ،
تھوڑی گل نوں گھناں بلار مندا

ساون کھنڈ خریدنی بہوں مندی ،
نالے لدنا اُٹھاں تے بھار مندا

نیوں لاونا وچ پردیس منّدا ،
کچّے گھڑے تے لگھنا پار منّدا
کرنا اگ تے پانی دا میل منّدا ،
رکھنا پارے دے کول انگار منّدا
کول بلّی دے چُوہے دی جان اوکھی ،
رہن مچھیاں دا کول سنسار منّدا
نہیں رہنگ تے عطر دا جوڑ کوئی ،
اُچّا بولنا بول ہنکار منّدا
شالا نزع دا وقت آسان ہووے ،
دُعائیں منگدا اے اوگنہار منّدا
مومن کلمہ دین دا یاد کرسن ،
سڑسی دوزخ دے وچ بدکار منّدا

ع

عشق دے وچ وپار اندر ،
دیہے سیس تے پھیر دلدار ملدا
سکھ چین گذار دے نڈر عاشق ،
اگوں عشق تھیں دکھ ہزار ملدا
جے کر جان بچاون دا دھیان ہوئے ،
مڑ نہیں یار دا بھیت اسرار ملدا
سودا عشق دا دلوں توں جان سستا ،
جے کر جانے تے جان توں یار ملدا
پردہ عشق دا اساں تے پاڑنا کیہ ،
جیہڑا یار نوں ہو خوار ملدا
بھاہ دوزخ دی اوہناں نوں ساڑنا کیہ ،
جیہڑا سڑ کے عشق دی نار ملدا

بُلی اوہناں نُوں کسے تے چاڑھنا کیہہ ،
چہرا نیناں دی جھل تلوار ہلدا

کسے اوہناں دا گھر اُجاڑنا کیہہ ،
عشق لُٹ جس دا گھر بار ہلدا

اوتھے کس نے شرع دی ونڈ کیتی ،
جدوں عشق دے ڈھول دا آن گھمکار ہلدا

اوتھے ذات نُوں وِچ نکھیڑنا کیہہ ،
جد رانجھا ہیر نُوں کر پیار ہلدا

اوتھے آپ نُوں کیہنے جُدا کیتا ،
کر عشق دا وِچ وپار ہلدا

وِچ بُرقعے دے لُک کے کون بیٹھا ،
یار یار نُوں گھُنڈ اُتار ہلدا

کھڑیا دُنیا تے عشق دا باغ سوہنا ،
جس ڈھُونڈیا وِچ پسار ہلدا

پئیاں بُلبلاں خوشی دے راگ گاون ،
گُل پھُل تے باغ بہار ہلدا

ہر ہر چیز اندر ہویا عشق تیرا ،
جُھک جُھک کے زمیں اسمان ہلدا

کھڑیا عشق دا باغ جہان اندر، نہیں کیتیاں سوچ وچار ہلدا
رنگو رنگ دے شہر عجیب سوہنے،
جدّے ویکھیے عجب بزار ہلدا
گہنے سو جس عملاں دے ہار پہنے،
کوئی نہ ربّ نوں چور بدکار ہلدا
عقل علم دی اوتھے نہ واہ کائی،
بخت جدوں انسان دا ہار ہلدا
واڑے ڈھوئی نہ ملے جہان سارے،
ملک الموت سمندروں پار ہلدا
آون گھڑیاں نیک خدا ولّوں،
پتھّروں آن کے لعل و جواہر ہلدا
جدوں مینہہ کرم دا آن وسّے،
پھُل کنڈیاں چوں ہو گلزار ہلدا
دیگر وجنا اے سد جُدائی والا ناکر ازل دا باز شکار ہلدا
سوڑیاں گلیاں وچ ہوئی جان تیری،
اوتھے واسا ہنیر غبار ہلدا
کلمہ مومناں نبیؐ دا یاد کیتا، جس دے بھریاں حوض کوثار[1] ہلدا

---

[1]: کوثر۔

غ

غافل عمر وِنجا ناہیں ، متاں رِنج تینھے اللہ پاک ہووے
ہوئی غیراں دے نال پریت تیری ،
ناہیں دِل تیرا غمناک ہووے
ہوندا سکھ آرام نصیب نہیں ،
جس دے مگر ایہہ چور بدماش ہووے
جیہڑے پھس گئے غیر دی قید اندر ،
عمر ساری دا پھیر اوہ واس ہووے
لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّۃَ دا سبق پڑھن ،
تیتھوں ردّ ایہہ پھیر آفات ہووے
اوہ سوداگر کیوں نہ پیا روے ،
جس نُوں چوّی ہزار دی گھاٹ ہووے

کولوں لدّے بھار مسافراں دے ،
منوں جیہناں دے ملن دی آس ہووے

لمّے سد ماراں یار وِچھڑے نُوں ،
میرا کُونجاں دے وانگ کُرلاٹ ہووے

جگر سڑ گیا اندروں ہجر دے نال ،
پئی اُٹھدی برہوں دی لاٹ ہووے

مگر بھجدی ہیں تے ٹاہنگو دیندی ،
کائی لکّھاں کوہاں دی واٹ ہووے

ڈگّی تے ڈھٹھی ستھر چا ملیا ،
تیرے غم وچھوڑے دا تاپ ہووے

دینہاں راتیں ہیں پئی اڑانگ دیواں ،
باجھ ماہی نہ ہور قیاس ہووے

منّھے تلک لگا کے ویس بدلے ،
بھگوے رنگ دی مجھ پوشاک ہووے

چلی ماہی آپنے دے بھالنے نُوں ،
ہر دم یار دے ملن دی خواہش ہووے

تھاکہ دواریوں وی ہیں ویکھ مُڑی ،
مینوں ماہی دی نت تلاش ہووے

وِچ بیلیاں وے ہیر سد مارے ،
متاں کدائیں مجھیں دا چاک ہووے

تھل برہوں دے وچ سسّی سد مارے ،
جے کر میرے پنّن دا ساتھ ہووے

تانگھاں سسّی نُوں پُنّوں یار وِیاں ،
اندر ماہی دا درد فراق ہووے

میرے جیہیاں سہیلیاں لکھ تینوں ،
تیرے جیہا نہ کوئی چن چراک ہووے

آتن چھوڑیا ہتی مَیں تے اسے کارن ،
کدے سنگ تیں ڈھولے دا ساتھ ہووے

کانگ عشق دی بوہیوں بوڑن آئی ،
ایہا کدوں ہتھ[1] تارُو توں ہتھ ہووے

وِرد ماہی دا دِل زبان ہووے ،
بھاویں وینہہ ہووے بھاویں رات ہووے

---

[1] : اپنی ڈونگھیائی جتھے تائیں بندہ چُبھی مار کے جا سکے یا جس دا اندازہ ہووے۔

جیہڑا ماہی دے در نوں چھوڑ گیا ،
اوہ وانگ قارون ہلاک ہووے

اوتھے دھولیاں لاکھیاں نکھڑ کھلوسن ،
جدوں نوشے دے کول انصاف ہووے

غافل سُتیاں تے پچھّو تاوسیں توں ،
جدوں چرخے دی لٹھ ہٹاک[1] ہووے

سوڑیاں گلیاں دے وچ جالاں ،
تیرا پُتلا گل کے مٹّی تے خاک ہووے

اوکھی گھاٹی توں رُوح ڈولاندا ،
جیہڑی اگلی اوہو پُلصراط ہووے

اگے ساڈے نبیؐ ہووِنا ایں ،
بھر کے کلمہ مگروں ساری مخلوقات ہووے

---

[1] خاتمہ ، ٹٹ جانا ۔ کڑک کر کے ٹُٹنا ، کڑاکا ۔

ف

فکر دا نام چتار یارا ، قُدرت منگ کے رب سُبحان وِچوں
ہویا شوق محبوب دا رب تائیں ،
کِیتا کُن دا لفظ عیان وِچوں

زمیں اسمان دینہہ تے چن تارے ،
بنے قدرت دے خاص نشان وِچوں

جس طرف جاواں ذکر تیرا جاری ،
اوازے آون کُل جہان وِچوں

بُت باوے آدم دا گھڑیا ہئی ،
تائیں دھریا ہئی نام انسان وِچوں

ملکاں نُوریاں سِیس نوا دتّے ،
ہویا رد وقار شیطان وِچوں

آدم گندم نوں کھا ذلیل ہویا ،
نکلیا جنّتی باغ بستان وچوں
وچ عرفات دے دتّی میل حوّا ،
جد اوہ آپ ہویا مہربان وچوں
ہویا غرق جہان اس کا ننگ اندر ،
بیڑی نوح دی تری دھفان وچوں
گوڈیاں تائیں جھاگ دھفان پانی ،
گیا بچ اوہ اوج جوان وچوں
بوہے باغ دے قید شداد ہویا ،
ملک الموت سنبھال لئی جان وچوں
لشکر سنے اوہ مچھراں کھا چھوڑے ،
پچیا کیویں نمرود حامان وچوں
ابراہیم دی بچن نوں اگ لگی ،
اس نوں دتّی اے رب امان وچوں
رب آکھیا اسماعیل تائیں ،
صدقہ لے کے مال حیوان وچوں
ہویا زخم جدائی یعقوب تائیں ،
یوسفؑ ٹر گیا شہر کنعان وچوں

یعقوبؑ ہجر فراق دے وچ مردی ،
شامی مل پیا آپ دا شام وچوں

موسیٰ نال فرعون اجوڑ کیتی ،
مویا بُڈ دریا دی کانگ وچوں

تا تحت الثرا نگھیر قاروں ،
ہر چا کے بھار گدام وچوں

زکریا چیر دو پھاڑ ضرور کیتا ،
آری گھتّی اے آن ترکھان وچوں

ایوبؑ صابر دے تن کیڑے گھتّے ،
آپے لگا ہٹی صبر امزان وچوں

عیسیٰ مسیح نوں اسمان تے سد لیا ،
کافر ڈھونڈھن کس مکان وچوں

موہنے نبی دا دند شہید ہویا ،
غلبہ کیتا اُس دینہہ کُفران وچوں

نیویں نظر تے بند گفتار ہویا ،
حسن زہر بھری ڈِتّھی جام وچوں

وچ کربل حسینؑ شہید ہویا ،
کیتے عشق نے پکڑ حیران وچوں

چکوی چکوے دا میل نہ کدرے ہویا ،
کیتے عشق نے پکڑ حیران وچوں
دِل دے وچ رہی آس چکور والی ،
ہیٹھاں آیا نہ چن اسمان وچوں
پر سڑ پتنگاں ہزار گئے ،
ترس کیتا نہ اُس شمعدان وچوں
منگاں دُعائیں میں مالکا وے ،
بچائیں حشر دے سخت میدان وچوں
شاہ کلمہ نبیؐ دا یاد ہووے ،
شافی ہووے اوہ پاک امام وچوں

ق

قلم محمدیؐ شان لکھے ، رمزاں قمری وانگ پکاریاں نی

قلم سُن کے شان حیران ہوئی ،

ایہہ گنڈھڑیاں ہمتوں بھاریاں نی

ملک جن جیوان انسان سارے ،

ہر چیز نے ہمتاں ہاریاں نی

نبیؐ دے شان دا کون بیان لکھے ،

ہمتاں ہاریاں نُوریاں ناریاں نی

ہویا نبیؐ دا نُور ظہُور سوہنا ،

چوداں طبقاں دے وچ سرداریاں نی

وسّے فرق دے نال جہان سارا ،

کئی چنگیاں تے کئی ماڑیاں نی

کئیاں ملکاں تے راج کریندیاں نی ،
فوجاں ملکاں تے آن کھلاریاں نی
کئی گلیاں دے وچ رُل ہل موئیاں ،
دھکے کھاندیاں کئی وچاریاں نی
ہکناں چین تے لاڈ ہمیش کیتے ،
گھریاں خوشیاں بے شماریاں نی
ہکناں دے پیا پیش وچھوڑا ،
دُکھی راتیاں ڈھیر گذاریاں نی
ہکناں پیر پیادیاں سفر کیتے ،
وچ پردیس نکاریاں نی
ہکناں وچ گلزار بہار لُٹی ،
چڑھن واسطے فیل اسواریاں نی
ہک گھٹے دُھوڑ وچ رُلن مزدور چلیاں ،
میلے کپڑے وانگ بٹھیاریاں نی
ہک اُڈن کھٹولے وچ چڑھ چلیاں ،
آپے کیتیاں تیز گذاریاں نی
ہکناں گھریں اناج تے ڈھیر جوڑے ،
چین خوشی تے ڈھیر خماریاں نی

کہناں ہتھ پیالڑے جھنگ منگن ،
در در تے کردیاں زاریاں نی

کہناں گھر بیٹھ موجاں مانیاں نی ،
سدا جھولڑے وچ انباریاں[1] نی

ہک ننگے پیریں راتیں جھل چیرن ،
کرن دیس پردیس پڑھاریاں نی

کہناں چوڑے بیڑے تے ہار جمیلاں ،
کنگھیاں کڑیاں نال شنگاریاں نی

کہناں دے ہتھ کڑیاں ،
بندی وان اوہ اوگن ہاریاں نی

کہناں گوشت تے زردے رج کھاہدے ،
بھاجیاں مٹھیاں اتے کراریاں نی

کہناں پیٹوں بھکھیاں جھٹ نبھایا ،
دکھی گھتیاں ڈھیر دیہاڑیاں نی

کہناں ریشمی نرم نہالی مانی ،
نوکر نفر کریندے پئے واریاں نی

---

[1] : عماریاں ۔

ہِکناں بھورے دے وچ وڑ کے عمر کٹّی ،
رلّاں خاک دے وچ کھلاریاں نی

ہِکناں دافر کھانا باہر سٹیا ،
بھر رکھیاں جھبیاں ساریاں نی

ہِک بُھکھیاں نیندر نہ پوے اکّھیں ،
ٹھڈّے ساہ پئیاں بھرن دُکھیاریاں نی

ہِک سوہنیاں پہن پوشاک ٹُریاں ،
جیوں پکھّی اُڈن مار اُڈاریاں نی

ہِکناں لِیرُوں جوڑ کے ستر کیتا ،
ٹاکیاں منگیاں نت اُدھاریاں نی

ہِکناں لکّھاں کروڑاں مال خریدے ،
سودے یکتے نیں آن وپاریاں نی

ہِکناں دے گھر عید نہ ہوئی ،
شوہریاں درد فراق دیاں ماریاں نی

ہِک شوہ دریا وچ بڈ موئیاں ،
لین وچ سمندراں تاریاں نی

ہِک تسّیاں پانی منگدیاں ٹُر گیاں ،
آتش تریہہ دی آن کے ساڑیاں نی

ہکناں دے سوہنے نین پیارے
وِچوں کڈھدے نُور چمکاریاں نی

ہک گونگیاں انھّیاں ڈوریاں نی ،
اگے اکھّیں دے دھُوں غباریاں نی

ہکناں سوہنیاں حُسن جوانی ماتی ،
عجب صُورتاں ڈھیر پیاریاں نی

ہک ڈِٹھیاں نہ منظُور ہووِن ،
شوہدیاں در توں دُور دُھنکاریاں نی

ہک نوشے دے دل نُوں بھانیاں نیں ،
سیجاں قدریں چڑھ لناڑیاں نی

ہک ٹوکری چاء کے گنڈ ڈھووِن ،
ہتھّیں دینڈیاں نپ بہاریاں نی

ہکناں دے سر جھنڈے جھُولن ،
ہکناں سر تلوار کہاڑیاں نی

ہکناں نُوں نہ گلقند نصیب ہویا ،
ہکناں کڈھیاں ہڈ پساریاں نی

ہکناں تندرستی دے وچ عمر گذاری ،
ہکناں واسطے دُکھ بیماریاں نی

ہکناں اُڈ کے باغاں دے سیر کیتے ،
ہکناں نُوں گھتّے جال شکاریاں نی
ہک اس جہان نُوں ویکھن آئیاں ،
ہکناں بدّھیاں بار برداریاں نی
ہکناں نیکی دے عمل کما لئے نی ،
ہکناں دے گھر نت بدکاریاں نی
دیگر ماہی دی جھوک لدیونا این ،
کیتیاں جب پردیس تیاریاں نی
مگر بھجدی تے سد مریندی مینوں ،
خوشیاں سبھ وساریاں نی
ہک واری موڑ مہاراں نُوں ،
سیّاں آتن یاد کریندیاں ساریاں نی
غافل سیں گیوں تے بچھّو تاوسیں پیا ،
جد واپس کیتے پھوک منداریاں نی
ہر کیں بھیڑے پتن تے ڈھکنا این ،
اُولی[1] کدّھی تے ڈھیر منتاریاں نی
ہر دم کلمہ نبیؐ دا یاد کر لے ، اگانہہ پاک جہناں دیاں یاریاں نی

---

[1] : اُرلی کنڈھی ، اُرلا کنڈھا ۔

ک

کالڑے باغ وچ آ لتھا ، ملن آیا رُوپ وٹا سانوں
ایہو یار اساڈھا جھنگ ملیا ، ویکھن آیا تلک لگا سانوں
چوری کھیڑیاں توں ملاں یار تائیں ، ویکھن آیا اوہ بھیت چھپا سانوں
لوکاں عاماں نوں نہ ایہہ گل دسّیں ،
یار چوری رلے رنت آ سانوں
اسے عشق دے شہر بازار اندر ،
رلے سادھ تے چور ہک جا سانوں
اُتے پھُلاں دی شاخ تے ناچ کردے ،
رلے بھور تے بھونڈ بھرا سانوں
اندر جنگلاں چگدے ڈار بن کے ،
دِتّے کانگ تے مور وکھا سانوں
پھرن ودے چوپھیر خزانیاں دے ،
رلے غریب تے شوخ سدا سانوں

دُوجا ہور نہ کوئی پہچان سکے ،
ماہی ملیا سنگ بنا سانوں

مست مُشک معشوق دی زُلف وِچوں ،
پئی آوندی اے نال ہوا سانوں

کلیاں کھڑیاں حُسن دے باغ دیاں ،
شالا مالی دیوے رب ملا سانوں

دُوجا ہور نہ کوئی پہچان سکے ،
ماہی ملیا سانگ بنا سانوں

پہلے چن بن کے وچ خواب ملیا ،
کولا بن کے ملے وکا سانوں

مُٹھی وانگ زلیخا میں خواب اندر ،
دِتّا یار دِیدار کرا سانوں

گُھنڈ میم دا گھت کے آپ ملیا ،
سردا مُلک دے وِچ سدا سانوں

سوہنے رُوپ دے شان گمان کر کے ،
ماری کسّ کے سانگ نگاہ سانوں

زخمی عشق دے کُٹھڑی جان والے ،
باجھ وید نہ ملے دوا سانوں

دی ترس نہیں اِنھاں سوہنیاں نُوں ،
مارن کس کے تیر قضا سانُوں

ساتھی کدے نہ وسّن جہان اندر ،
جیہڑے ملے پریت لگا سانُوں

کتنے تائیں جراں ہیں دُکھ تیرے ،
گیوں چھوڑ توں ناز وکھا سانُوں

بھاویں کڈھ کے تلی تے جان رکھیں ،
آوے کوڑے تے کدوں وساہ سانُوں

ناہیں جوگیاں نال پریت چنگی ،
گئے چھڈ پردیس سدھا سانُوں

پھوڑے پھٹاں دے آن تقدیر پھلّے ،
سینے زخم جُدائی دے لا سانُوں

بانہاں موت کو یلڑے آن بھنّیاں ،
ملیا آن کے لعل کھڑا سانُوں

ہوئیاں روندیاں اکھیں ہنجھار اینھیاں ،
گیا جان کے یار روا سانُوں

بھر کلمہ یار دے نگر جاواں ،
کدی آن کے پار ٹپا سانُوں

ل

لنگر تیرے ہر دم جاری ، خالی در توں ہٹّوں نہ موڑ مینوں

دروازہ ماہی دا ہیں چھڈ نہ جاواں ،

بھاویں ہٹکن پئے لکھ کروڑ مینوں

عشق تیرے نے ڈھانڈھ[1] بھڑکائے نی ،

ہجر سٹیا بھنّ مروڑ مینوں

جیویں آہرن تے سٹ وادن دی اے ،

سینے آوے پئی دھمک ٹھکور مینوں

پنجر سانگاں[2] توئیں چھگائیاں[3] ،

وچ جگر دے ہوئے نی مور[4] مینوں

---

[1] : اُلبا ۔

[2] : نیزہ ، برچھی ۔

[3] : کھوبیاں ، چوبھیاں ۔

[4] : زخم ، چھیک ۔

زخماں پیاں جاگ پرانیاں نوں ،
باہجھ منتراں کرے کون ٹکور مینوں

ستی رہ گئی آں وچ بھلاویاں دے ،
لگے آن تقدیر دے چور مینوں

سُنجی منجی تے ہنجھ مریتی آں میں ،
پُنّوں خاں گیا کڈّے چھوڑ مینوں

تکّاں تکّیاں ہین کیچ مکران دیاں ،
خالی وسدے نیں شہر بھمبھور مینوں

کیویں رلساں میں آپنے یار تائیں ،
ایہے نت قیاس گھنگھور مینوں

باہجھ ماہی ترکلے تند نہ پائیں ،
نہیں داج بناون دی لوڑ مینوں

سیّاں نالدیاں گل سمجھاون آئیاں ،
ماپے رہے نی ہٹک تے ہوڑ مینوں

کراں زاریاں منتاں ہر اگّے ،
رُٹھا ڈھول دیو کائی موڑ مینوں

لوکو ستّی نوں چھوڑ کے وگ گیا ،
ٹُریا دس نہ کائی اجوڑ مینوں

سہواں رنت بیہنے ہیں سہیلیاں دے ،
طرف ماہی دے دیو نی ٹور مینوں
ہیں مگرے بھیجدی تے سد مریندی ،
نظر آوندے کمّر تے شور مینوں
اُبھا تے لمّا ہیں بھال کھلی ،
نظر آیوں نہ شہر لہور مینوں
بیٹھوں سڑن تلیاں جُتّے بھاہیں[1] بلیاں ،
لگن ککرے پنھّر تے روڑ مینوں
تینوں فجر دی ڈھونڈن لگی آں ہیں ،
دیگر طاقت نہ دتّی ہے زور مینوں
رنت درد فراق دے نال روواں ،
وچھوڑے کر چھڈیا کمزور مینوں
تراہندی پئی اے پینگھ ہُلارے توں ،
پھٹدے دسّن ہتھّاں دے جوڑ مینوں
پینگھاں جوبن دیاں سر پر بھوئیں تے آونا ،
ترٹدی نظر پئی آوندی اے ڈور مینوں

---

[1] : اگّاں ۔

غم وِچ دِل تے بھاہ بلدی ،
پھٹدے نظر آون ہنسان دے جوڑ میئوں

خوشیاں گئیاں وگ جہان دیاں ،
باہجھ ماہی توں نہ دِسّے کائی ہور میئوں

گولی تیرے ہیں خاص دربار دی ہاں ،
ڈونگھے لاہو دے وِچ نہ بوڑ میئوں

جتھے ہک نشانی یار دی ہے ،
کلمہ جا اپڑیسی اُسے توڑ میئوں

م
رمٹھڑے وات[1] محبوب دے توں ،
شہید شیر سبھے قربان کریے
ہک وصل وصال دی رات اُتوں ،
لکھ شب برات نقصان کریے
ہک یار دے بُت نوں پُوجن اُتے ،
عُزّیٰ لات منات وی زان[2] کریے
اپنے لکھ کروڑ ایمان واراں ،
ہر دم آپنے ماہی دا نام کریئے
ہوون لکھ معراج کوہ طُور رنگے ،
اسیں یار نال پوند کلام کریے
بھاویں ہون لکھ آب حیات چشمے ،
پسند اسے شراب دا جام کریے

---

[1]: مونہہ ۔ [2]: زیاں ، نقصان ، توڑ دیئے

بھاویں لکھ مہتاب تے چن روشن ،
صورت یار دی نوں شمعدان کریے

رونڈی سسّی نوں بھج موڑ لئو ،
وچ تھلاں دے پیدھ سفران کریے

جنگل بھوتاں کم دیوانیاں دا ،
کولے یار دے بہہ پچھان کریے

گھرے یار دا ڈھونڈنا بہوں اوکھا ،
بھاویں سفر چا کیچ مکران کریے

گھروں آپنے یار جے لبھ پوے ،
لما سفر کیوں وچ ویران کریے

اُلّو بولدے بیٹھکاں سُنجیاں تے ،
خالی بندیاں باہجھ مکان کریے

گئیاں بُلبلاں اُڈ گلزار وچوں ،
کیویں ڈھینگراں باغ بُستان کریے

رہیا لکھ دے وچّوں اِک کِکھ وی نہ ،
ہر کسے دے گُم نشان کریے

مویاں ہوئیاں نوں مدّتاں گذر گئیاں ،
اسیں ڈھیریاں وچ گستان کریے

دُکھ درد پُرانے جاگ پوندے،
گذری گل جے نال زبان کریے
اُٹھاں وایا موڑ مہار تائیں،
حاضر پُنّوں دے پھیر کروان کریے
بھر کلمہ نبیؐ دے نام والا،
فدا یار توں آپ دی جان کریے

ن

نین دلال ہو گئے آپے ،
لگھیم حُسن دے شہر بازار وِچوں
سوہنے نیناں دی لاٹ دے تیر چھُٹے ،
پھاہی زُلفاں دی پئی اے یار وِچوں
رگ رگ تھیں نکلیا راگ سوہنا ،
وجی آن ستار دی تار وِچوں
کم دُنیا دے کم تمام کیتے ،
پایا یار دے نال پیار وِچوں
نہ کر توں مان حیاتیاں دے ،
لکھاں ٹُر گئے شاہ مردان وِچوں
ساہاں مُکیاں ہتھ نہ آوٹا اے ،
دیہاڑے دُنیا دے دوئیں کر چار وِچوں

ایہہ کُل جہان مسافراں دا ،
نہیں گھڑی وساہ اعتبار وچّوں
دُنیا خام سراں جہان دی اے ،
اسیں سارے ای ہاں چلّن ہار وچوں
جیہڑا دیہّہ جہان دا گدر جاوے ،
ملے مُڑ نہ اوہ دُوئی وار وچّوں
کائی آب حیات دی آس ناہیں ،
ٹُر چلنا اے ہک دِوار وِچّوں
چھڈ جاونے ڈھیر خزانیاں دے ،
روزی ملی نہیں لکھ ہزار وِچّوں
شاہ سکندر وی چھوڑ جاگیر ٹُریا ،
کیتا ذری نہ موت ادھار وچوں
کئی پیر پیغمبر تے عالم فاضل ،
لکّھاں ای ٹُر گئے نیکو کار وِچّوں
کائی عقل دانائی نہ کم آئی ،
ہلیاں نہ اس پسار وِچّوں
رستم ہند نُوں موت مروڑ سٹیا ،
کئی ٹور لئے نشہ اسوار وِچّوں

کنھاں چڑھ گئے اُڈن کھٹولیاں تے ،
رونق مُک گئی اس دربار وچوں

جیہناں لائے زور کرامتاں دے ،
اُڈے وانگ ہزود پہاڑ وچوں

جیہڑے مُردیاں نال کرن گلّاں ،
اوہ وی پھُٹ گئے اوس پروار وچوں

جیہڑے ندیاں سمندراں چیر جاون ،
لنگھ جاون اوہ پار ارار وچوں

ہکناں لوہا مار فولاد کیتا ،
بنے عجب نرالڑے گھاڑ وچوں

ہکناں بدّھے خُدائی دے سدا دعوے ،
ہکناں کیتے نی پُھل انگار وچوں

جد ازل آ پیغام پہنچا ،
کرے کون کوئی پھیر انکار وچوں

نہ توُں ہووسیں نہ تیرے یار بیلی ،
اوڑک یکتے موت شکار وچوں

کئی لکھ کروڑ یار ستھوئی ،
سبھے تروڑ گئے سنگ پیار وچوں

گوچ آوازہ ہر کسے اُتّے ،
کھلی کردی اے موت پکار وچوں
سبھ کھیڈاں کھیڈ مسافر ہوئے ،
لعل لدّھے نہ سُنّج اُجاڑ وچوں
اگے لکّھاں اندر خاک سمانے ،
نظر آئے نہ خوش رُخسار وچّوں
جس پاسے توں جان لکاونا ایں ،
اُوائیں جاونا ایں ہو تیار وچوں
سر سامی دے وچ دھرنا ایں چا ،
ٹُر جاونا ایں اس گلزار وچّوں
منگاں رنت دُعائیں ہیں رب کولوں ،
میرے بخش چا سبھ کردار وچوں
مومن کلمہ نبیؐ دا یاد کرکے ،
ٹپے جاسن جہنّم دی نار وچّوں

و

وانگ زلیخا دے خواب اندر ،
سوہنے یار دا حسن دیدار ڈٹھا
پھراں کملی سُرت نہ سنبھلی میں ،
سد ربلی نال وچار ڈٹھا
کوئی نام مقام نہ مول دِسّے ،
ڈھونڈ بھال سارا جنگل یار ڈٹھا
ڈٹھے دِل دے جندرے کھول کے میں ،
تداں اندر میں آپدا یار ڈٹھا
سینے وِچ لاہی ماہی کھسن کانی ،
دِل آپنا سخت بیمار ڈٹھا
نین ترسدے تیرے دِیدار کارن ،
وسدا ہنجھوآں دا مینہہ پھوہار ڈٹھا
علاں نال ہویا دِل لال لہو ،
کھلّے ول گل لٹکدا ہار ڈٹھّا

تیرے مُکھ نوں ڈکھ دے وین کردی ،
بلدا سینے چوں راگ انگیار ڈِٹھا
مَیں ہاں خوار ہوئی وِچ جہان سارے ،
لعنتے ماردا لوک ہزار ڈِٹھا
گاواں گیت میں دُکھ فراق والے ،
وِچ جہان دے دِل دُکھیار ڈِٹھا
مائی باپ نوں دُکھاں دے سُول گھتّے ،
تے میں آپ وی دُکھ آزار ڈِٹھا
لئی سار نہ بھیس کے یار ساڈے ،
عجب پیار تے قول قرار ڈِٹھا
شہر سارے پئے وسدے لہر اندر
مَیں کوئی دلوں نہ یار وسار ڈِٹھا
کٹک لکھ فراق دے آن دھاتے ،
دِنہیں رات روندا دھائیں مار ڈِٹھا
انھیر دُکّھاں دے دسّن چوفیر مینوں ،
گئے سُکھ تے چین سدھار ڈِٹھا
میری کُوک فریاد نہ سُنے کوئی ،
دِل دُکھاں دے وِچ لاچار ڈِٹھا

ہیں تے وہن دریاواں دے لڑھ گیاں ،
کدھیاں ڈھاہندیاں تے پانی تار ڈِٹھا

کئی لکھ گئے پُور پردیسیاں دے ،
آدم لگھدا بے شمار ڈِٹھا

ہک واری آ ماہی بنّے لا سانُوں ،
ڈولاندا پُور ہیں اوہ وِچکار ڈِٹھا

کانگ اُڈیندیاں مُدّتاں گذر گئیاں ،
بُلبلاں پھیر نہ باغ بہار ڈِٹھا

ودھی ہوئی دے لکھ ہزار دارُو ،
گھٹ گئی دا ہتھ پسار ڈِٹھا

موت ستویں پتال چوں کڑھ لیندی ،
بھاویں کوئی لُکدا ڈُوگھے گھار ڈِٹھا

مُردا سوہنی دا کیرے نُوں چیر آیا ،
مہینوال دا جدوں دیدار ڈِٹھا

سسّی تھل مارُو دے وِچ نکھر گئی
پُنّوں خاں دا ساتھ تیار ڈِٹھا

جیہنے کلمہ نبیؐ دا یاد کیتا ،
اوہنُوں نار جہنّموں پار ڈِٹھا

۹

ہوش تے عقل نُوں دُور کر کے ،
اگے یار دے ونج فریاد کریے
بُوہتے صبر دے تخت تے نال خوشیاں ،
سر نفی اثبات دا تاج کریے
فتح پا کے کبر دے قلعے اُتّے
وچ پریم دی نگری دے راج کریے
آوے رُو برُو ملن اوہ یار سانُوں
جدوں حاصل حُسن دا باغ کریے
ہار پاس انفاس سنگار سوہنے ،
ہجر پہن کے سجن نُوں یاد کریے
توڑا رُٹھڑا یار منی پوے ،
عرضاں مُڑ مُڑ وچ جناب کریے

پیارے سجن سارے گل چمن ،
حُسن خاک دے وچ برباد کریے

سوہنی جوانی نہ سدا رہسی ،
سدا چین تے خوشی نہ لاڈ کریے

نُوری ناری نہ رہے جہان اُتے ،
خالی شکل دا کیہ علاج کریے

سجن نظر نہ آوندے دُور تائیں ،
نِت یاد اُٹھاندے ناز کریے

اس وطن نُوں چھوڑ دلگیر ہوسیں ،
بھاویں لکھ ورھیاں موج آباد کریے

کیہڑی گل تے آ مغرور ہویوں ،
بھاویں ملک تے آن نواب کریے

توں کوئی خُدا توں دُور نہیوں ،
منظور اوس دا امر شتاب کریے

کیڈا اُچّا اوہ شان شیطان دا ہا ،
زمین عرشاں دے وچ اُستاد کریے

جدوں رب دا بلے فرمان ہویا ،
اُس دی ہر کوئی گل خراب کریے

دے پیروی چھوڑ شیطان دی نُوں
سجدہ چل کے وِچ نماز کریے
لمّی منزل ہنیری ہے گور والی ،
جھبدے ایس دا چل اسباب کریے
دوست قبریں سٹ کے ٹُر وگے ،
جیندے نال پیار وراگ کریے
کیہڑی گل تے آن امیر ہویوں ،
بھاویں دُنیا تے ڈھیر فساد کریے
جدوں دُنیا نُوں چھوڑ فقیر ہویوں ،
مُڑ ہُن کیہ شرم لحاظ کریے
اس حال دا فائدہ کیہ ملے ،
کیوں دُنیا دا بیٹھے حساب کریے
خالی ہتھ جہان توں ٹُر جاسیں ،
مُڑ کیہڑا عُذر علاج کریے
مُڑ اس حال دے وارث ہور ہوسن ،
تینُوں گور دے وِچ محتاج کریے
سب ریشمی کپڑ اُتار لیسن ،
سچ پُھلاں دی دُور سوار کریے

سر فکر تُوں گور دے جاونے دا ،
رات پچھلی تُوں اُٹھ کے جاگ کریے
ہے افسوس ارمان ہزار تینھے ،
جے ماہی آپنے تُوں جا ناراض کریے
توڑے آپنی ذات سنجان لیندوں ،
ڈیوا دِل دا بال چراغ کریے
گل دِل توں اصل بُھلا ناہیں
قالُوا بلیٰ دا یاد آواز کریے
اوکھی ہوندی اے رات مسافراں دی ،
کیویں اوہ پینڈا دُور دراز کریے
جے کر رُٹھڑا یار مناونا ہے ،
حاصل دُنیا دا کُل ثواب کریے
مُونہوں کلمہ نبی دا یاد ہووے ،
ونج کے شوہ توں پار جہاز کریے

لا

لاوندی مول نہ اکھیاں ہیں ،
جے کر ایس وچھوڑے دی سار ہوندی
سکھی وسدا ہسدا جگ سارا ،
پھراں کملی ہیں خوار ہوندی
پوندی خبر مینوں یار چھوڑ جاسی ،
پلو پکڑ کے عرض گذار ہوندی
کدے آپ دا یار نہ وٹجن دیندی ،
بھاویں جان قربان نثار ہوندی
دیوے لکھ نصیحتاں عاشقاں نوں ،
بھاویں مت ہزار ہزار ہوندی
انھاں ہک نہ گل منظور کرنی ،
بھاویں جنڑی وچ آزار ہوندی

جھولی کر کے یار توں بھیک منگاں ،
سِکدیاں اکھاں توں پھیر دیدار ہوندی

سانوں مرن چنگا دُکھ جرن نالوں ،
بُوند ہنجھواں دی زار زار ہوندی

لگی سانگ زلیخا دے وانگ میںنوں ،
نُور یُوسف دے آن چمکار ہوندی

نام ماہی دا مَیں اِسلام جاتا ،
تاں شام تھیں شب بیدار ہوندی

دیہی بھاہ وچھوڑے توں کمب جاندی ،
اپنی جان توں رنت آزار ہوندی

یار تروڑ کے وگ گئے یارِیاں توں ،
مَیں وی مگرلے رنت تیار ہوندی

گھر بار ہو سبھ ویران گیا ،
وسدیاں دیساں تے سُنج اُجاڑ ہوندی

جد ساہ عُمر دے سارے مُک جاون ،
وت غماں دی رنت تتاڑ ہوندی

ستّر وار قبر رنت یاد کردی ،
اجے نہ نیند ہوشیار ہوندی

کر ہوش توں جان بچاونے دا ،
تیرے سر تے روز پکار ہوندی
جیہڑے چڑھدے نیں عماریاں تے ،
نوکر نفر دے ہتھ مہار ہوندی
سبھے مال تے دولتاں چھوڑ گئے نیں،
جال وچ ڈوگھے دی گار ہوندی
سکندر ذوالقرنین کیوں چھوڑ جاندا ،
گل کسے دے سمجھ اختیار ہوندی
اماں حوّا تے آدم وی ٹُر گئے نیں ،
حوالے جیہناں دے گُل گلزار ہوندی
پُھل باغ تے مالی وی چھوڑ گئے نیں ،
بُلبل غماں دے وچ لاچار ہوندی
ہکو آیاں تے ہکو وگ جاسیں ،
کائی فوج نہیں مددگار ہوندی
کلمہ نبیؐ دے دین دا یاد کریے ،
بیڑی نار جہنّم توں پار ہوندی

ع

اگ تے سڑن ہے کیہو جیہا ،
چلو پچھیے شیخ کنعان کولوں

پینا شوق شراب کیہو جیہا ،
چل پچھیے پتنگ حیران کولوں

حکم یار دا منّنا کیہو جیہا ،
چلو پچھیے مجنوں سلطان کولوں

دکھ درد وچھوڑے دا کیہو جیہا ،
ونج کے پچھیے شاہ کنعان کولوں

تارو عشق دا وڈا یا کانگ وڈی ،
پچھیے نوح دے اس طوفان کولوں

جنّت باغ بہار دی سیل کیہی ،
ونج پچھیے آدم علیہ السلام کولوں

اگ دوزخاں دی ہے کیہو جیہی ،
پچھّو فرعون شداد حامان کولوں
راہ رب دے صدقے جان دیتی ،
پچھّو ونج اسمٰعیل قربان کولوں
کیڑے کھا گئے جسم وجود سارا ،
پچھّو صابر دی اس زبان کولوں
دین ہجر فراق دے ونج پچھّو ،
زلیخا ٹر گئی وطن تے شام کولوں
صفت نبیؐ دی حد شمار ناہیں ،
پچھو شان بیان قرآن کولوں
درجہ سخی دا بوہت بلند سُنیا ،
پچھّو حضرت علی شاہ مردان کولوں
سخی کربل دی گل شہید ڈٹھی ،
ونج پچھّو حسینؑ امام کولوں
گوپی چند چھڈی اپنی راج دُنیا ،
حال ونج پچھو چندر بھان کولوں
رانی سندراں لئے لعل موتی ،
پورن بھگت گیا ٹر ندان کولوں

رانجھا جوگی بن کے رنگ پور آیا ۔

ہیر زہر کھاہدی آپنے طعام کولوں

شمس اِنی نُوں طلباں نیں ڈھول دِیاں ،

ڈھونڈے جنگل تے بار ویران کولوں

سسّی تھل مارُو وچ رُل موئی ،

پُنّوں وانجیا کیچ مکران کولوں

شملی روڈے لئی جلالی ،

عاشق ویہڑے نہیں آپنے ہان کولوں

اُڈ اُڈ چکور بیزار ہویا ،

ہیٹھاں آیا نہ چمن اسمان کولوں

میل چکوی تے چکوے دا نہ ہویا ،

دوویں سِکدے گئے جہان کولوں

پُر کئیاں پتنگاں دے سڑ گئے ،

ترس لدّھا نہ کوئی شمعدان کولوں

بُلبل شوہدی کنڈیاں دے جھل چریندی ،

گُل پُھل گئے ٹُر بُستان کولوں

بھور ٹکراں مار خراب ہوندے ،

خوشبو ٹُر گئی پُھل مستان کولوں

رلیاں سیاں نوں بچھوٹے عمراں والے ۔

دیس وچھڑن ہاریاں نیں پاہن کولوں

گئے بھل وپار سوداگراں دے ،

سدا لدھے نہ رنگ دوکان کولوں

مومن کلمہ نبیؐ دا یاد کرسن ،

پیسن پانی وچ کوثر دے جام کولوں

ی

یار دی پاونی رمز اوکھی ،
لیکھے بھیت جے جان نُوں مار جاوے
ایس درد دی بات نیارڑی اے ،
بے درد نہ پا ایہہ سار جاوے
ڈھولے ایت حدیث دے نال رلدے ،
منصّف وِچ قُران نتار جاوے
ہووے رب دا کرم کمال اُس تے ،
جیہڑا دِلوں ایمان سنّوار جاوے
جیہڑا آپنے یار نُوں کنڈ کر لَے ،
اوہ جان جُو ہو گنہگار جاوے
ملے دِل دی آس مراد اِس نُوں ،
جیہڑا یار دا ہو خدمت گار جاوے

کرے کرم دی اِک نگاہ مولیٰ ،
مُکّے کلّر تے ہو گلزار جاوے

نام یار دے وِچّ قُربان میری ،
سر صدقے صدقے لکھ لکھ وار جاوے

عقل علم نہ کِسے دے کم آوے ،
قسمت جدوں اِنسان دی ہار جاوے

واڑے ڈھوئی نہ ملے جہان اندر ،
بھانویں لنّگھ سمندر توں پار جاوے

آون گھڑیاں جے نیک حضور ولّوں ،
مُکّیاں باغاں تے ہو گلزار جاوے

حرصاں کُل جہان دیاں دُور ہوون ،
جدوں یار دا ہو دیدار جاوے

وگی ڈھولکی موت دی آن سر تے ،
ایتھے پیش نہ کوئی وچار جاوے

کُھٹی دُنیا توں چوگ برات میری ،
وِچ پردیس دے مُک روزگار جاوے

جدوں ڈھولکی ازل دی پئی وجّے ،
کونجّ اُڈ کے کیوں پہاڑ جاوے

کئی لدّے نیں بھار مسافراں دے ،
ہر کوئی دُنیا توں ساتھ قطار جاوے

میلے پھیر نصیباں دے نال ہوندے ،
جیہڑا پردیساں تے کرن وپار جاوے

راہ اُڈیکیاں کدے نہ میل ہوندا ،
جے سجن ملن دی ٹھپ توار جاوے

سُنے کون کوئی کُوک فغاں میری ،
بھاویں مار کوئی سد ہزار جاوے

ہور کلّاں پئے بچھاندے منصف
ڈھولے حرفاں دے کر نیار جاوے

کریا اے چا معاف قصُور توں بے ،
منصف بدل کدھرے گفتار جاوے

میرے مُرشد دا ناں محمدؐ برکت علیؑ ،
جیہڑا رحمتاں دی کر پھوہار جاوے

مردی باقی ساہنویں ہون نشالا ،
نین تیرے دیدار کر کے نال پیار جاوے

توڑے پچھے کئی وتن یاد کریندے ،
جد فانی دُنیا توں ٹُر اللہ یار جاوے

لہ : میاں اللہ یار بلوچ نے ایس '' سی حرفی '' نوں ڈھولیاں دی بحر وچ ای گنیا اے۔

نوڑے ختم پڑھ بخشیا اے ،
میں عاجز دی بن مزار جاوے
کوئی نہیں خوف اولیاواں نوں ۔
شاہ بخشیا مومناں دا کُل پروار جاوے
کلمہ نبیؐ دا یاد جیہناں نوں ہے
اوہ اپنے سٹ بدیاں دا بھار جاوے

معرفت دے ڈھولے

راوی : میاں ناصر شاہ

پنڈ : موچیوالہ

ہر ویلے بیا وہو میرا رنگلا چرخہ ،

تینوں کاریگر اے جوڑ بنایا ، کیڈا پھیریا نیں سہتھ صفائی دا

اینویں بُھلّی بیا دنتا ایں ، میاں چیتا رکھنا اے یاد رنگائی دا

ہکناں بُھلّی پیاں نُوں راہ تے لاندا ،

چیتا گردان کریندا ، نت دے سُونہے راہی دا

ہکناں نُوں آپ مریندا ایں ،

ہکناں مردیاں نُوں کوون دیندا ایں ککھ دوائی دا

ہکناں چڑھ چڑھ سیجاں مانیاں ،

ہکناں دے ہتھیں لوٹا دیندا ایں پھدھا گدائی دا

ڈُونگھیاں گلاں نُوں عالم جانڑے ۔

ایانی چیتا ہوندا اے سائر تے لائی[1] دا

مین امیدوار کلمہ مجرز بانی نیکاں مومناں جنّت نُوں جاونا اے ،

مُڑ اوہناں نُوں کسے محصُول نہ پُچھنا پار مولائی دا

---

[1] : مُنصف ۔

۲

ہر ویلے وہو میاں رنگلا چرخہ ہنیرے مُنے سنیاں کیوں ڈولا گئے
ہکے تیرے بدن دیاں میکھاں ہلیاں ،
ہکے تیری ماہل دے وڈھ بھرڑا[1] گئے
اُٹھی بھلی جاگ سویلے توئیں سُتی ہوئی نُوں کئی وقت وہا گئے
جیہناں دے نال کیتے ہانی قول زبانی اوہ لاگی تیرے آ گئے
تیریاں گنڈھیں[2] پیئاں ، مہندی شگناں دی لا گئے
جتنا پئی لکھیں ، اگلے ہرگز گانا بھنّھ پرنا گئے
کسے گلّے رنج ہوئے ہوسن جیہڑے ساتھوں رُخ وٹا گئے
پہن کے الفی ٹوپی ، اگلا ویس بدلا گئے
جیہناں دے توڑوں جاون مُک ارادے ،
افلاطُون لقمان حکیم رنگے ، گھٹی دارنہ دے کوئی دوا گئے
میری میری نہ کیتی کر میاں ،
اگے کئی خان اکابر سوہنی دُنیا توں جھوک لدا گئے
منصف[3] آہدا اے اوہناں باگاں کیہ ہرے ہوونا ،
جیہناں دے اصلی پھُل کرما گئے

---

[1] بھیڑے پیئے گئے ۔ [2] : ویاہ دیاں گنڈھاں یعنی سنیہے تُرے ۔
لفظ منصف توں ایہہ ڈھولا وی اللہ یار بلوچ مرحوم دا لگدا اے ۔

جیہڑے پچے عاشق اللہ دے ہوئے ،

قبیلے نالوں کر جُدائیاں جنگلاں دے وچ سر پیر سُکا گئے

عاشقاں دی حد نُوں کوئی نہ پوہتا ،

عزت بیگ رنگے پٹ وڈھ کباب بنا گئے

اوہ کیڈے راضی پئے ہوندے نی ،

جیہناں دی گڈی جاوے چڑھ ہوا تے

ہک غمنیک[1] ہوندے ڈٹھے

جیہناں سوہنا محل پوے ڈھیہہ[2] گرڑا کے

مومن امیدوار کلمہ بھر زبانی نیکاں مومناں جنّت نُوں جاوندا ،

اوہ کدوں ٹھڑدے نی میاں جیہڑے ،

پنجاں تے تریہیاں دا پُورا کر حق ادا گئے

---

[1] : غمناک ۔

[2] : رگڑ گڑا کے ۔

۳

ہر ویلے دھو میاں رنگلا چرخہ ، بند کر چلاکی نوں
الانسان پیدا کیتے شان پا دِتو ای پُتلے خاکی نوں
تیرے اندر دے چور ہمیشاں لے چھُری کوہاڑی تے کاٹی[1] نوں
کھاوے چارب نوالے ساڈ مریندا اے تیری چھاتی نوں
ساہواں دا تینوں پتہ نہ ہوندا ،
اینویں رگن ٹپیندا ایں راتی نوں
رکھیں سارے لال سنبھال کے ،
اینویں اجائیاں نہ کر حیاتی نوں
شیخ باجھوں کوڑی شیخی اے ،
بھاویں لمیاں پیا پڑھ رکعاتی نوں
رڑکن والی آپ کوچجی اے ،
اینویں دوس دیندی اے چاٹی نوں
کنعان کیوں بُڈدا وچ طوفان دے ،
جے شرف ہوندا اُچیاں ذاتی نوں

---

[1] : چھُری ، آری ۔

ہووے دیدار نبیؐ دا ، اسیں ٹکریے حوض کوثر دے ساقی نوں
کیہڑے بھُل بُھلا وتنا ایں میاں ،
ہک دیہاڑے چُوڑے چڑھنا ایں زہرہ دی ڈاچی نوں
اوہ دروازہ فیض رسانی اے ، معاف ولیسی کر گُستاخی نوں
مومن امیدوار بھج جنّت نوں وڑسن ،
رب رفع کریسی پُلصراط دی گھاٹی نوں

۴

م ح م د دا شوق نہ ہوندا ، کدی کُن دا لفظ لیندا ای نہ
احد دے وچ م نہ ہوندی ، کدی احمد نام رکھیندا ای نہ
دوویں جہان اُس دی خاطر نہ ہوندے
لَوْلَاکَ لَمَا خَلَقْتُ الْاَفْلَاک دا سوہنے نُوں تاج پویندا ای نہ
نبیؐ پاک تے عاشق آپ نہ ہوندا ، کدے بھیج وکیل بُلیندا ای نہ
یار نُوں بھید اسرار نہ دیندا ، چوداں طبقاں دا سَیل کریندا ای نہ
ہر نُوں پالن ہار نہ ہوندا ، رزاق نام سدیندا ای نہ
قُدرت آپ دی ظاہر نہ کردا ، کدی اسماناں توں مینہہ وسیندا ای نہ
اللہ آپ مہربان نہ ہوندا ، کدی زمیاں تے گھاہ جمیندا ای نہ
خلیل تے قُرب جلیل نہ کردا ، توڑا نار گلزار بنیندا ای نہ
جے اسمٰعیل دِلوں قُربان نہ ہوندا ،
دُنبہ بھیج کے اُس نُوں بچیندا ای نہ
زکریا شجر توں پناہ نہ منگدا ،
کدے آرا گھت چریندا ای نہ
حضرت یُوسفؑ جے حُسن دا مان نہ کردا ،
اٹّی دے مُل وکیندا ای نہ

یُوسفؑ تے عاشق زلیخا نہ ہوندی ،
اُس نُوں خواب دے وِچ ملیندا ای نہ

ہیر نُوں عشق اسیر نہ ہوندا ، کدے رانجھا وی کنّ پڑویندا ای نہ

گجّری تے کاہن قُربان نہ ہوندے ،
منتھرا نگری چ سیل کریندا ای نہ

امام حسین صبر دا بھار نہ چیندا ، کربل دے وِچ کوہیندا[1] ای نہ

عباس جے صبر دے وِچ پاس نہ ہوندا ،
بازُو اُس دا یار کٹیندا ای نہ

مہینوال نُوں عشق کمال نہ ہوندا ،
کُمھاراں دا مال چریندا ای نہ

سوہنی جگ دے وِچ کُوڑی ہوندی ،
شوہ دریا دے وِچ تریندا ای نہ

سسّی تھل دے وِچ شہید نہ ہوندی ،
کدی ایال[2] ایمان کھڑیندا[3] ای نہ

بھر کے کلمہ دِین دا عشق ماہی دا دانگ نہ ہوندا ،
وِچ قصُور دے عنایت اللہ دے اگوں بُلّھا ،
کنجری بن کے ناچ وکھیندا ای نہ

---

[1] : قتل ہوندا ۔ [2] : ڈنگر چارن والا ۔ [3] : گواوندا ۔

UNIVERSITY COLLEGE
ORIENTAL LIBRARY
SEMINAR LIBRARY OF
DEPARTMENT
PANJABI

Books drawn from the
library by the students may
be retained not longer than
fourteen days.

The department may renew
on request such books as are
not needed in the library.
A fine of six paisa will be
charged each day for each
volume that is overdue.

Borrowers will be held
responsible for any damage
incurred to books while in
their possession.